

appeltjes aan
een
cactus

DIEUWKE WINSEMIUS

APPELTJES AAN EEN CACTUS

DIEUWKE WINSEMIUS

**APPELTJES
AAN EEN CACTUS**

Met illustraties van Tiny van Asselt

UITGEVERIJ G. F. CALLENBACH N.V. - NIJKERK

Hoofdstuk 1

Toen Riemke haar ene oog dichtkneep en met het andere scheel naar haar neus keek, zag ze in het holletje bij haar oog een klein drupje liggen. Met haar hoofd een beetje scheef, omdat ze bang was dat het drupje anders weg zou rollen, bleef ze er even naar kijken. Het was net zo'n glad glinsterend drupje als ze buiten in de tuin wel op de grote lupinebladeren had zien liggen na een regenbui.

Riemke wist niet hoe dat drupje daar zo naast haar neus was gekomen. Ze begreep dat het een traan moest zijn, maar ze had helemaal niet gehuild. Moeder zei, dat mensen wel konden huilen zonder tranen, maar Riemke had nooit gehoord dat je ook tranen kon hebben zonder dat je huilde.

Voorzichtig voelde ze met haar pink aan de traan; stel je voor dat het een heel klein glazen kraaltje was. Maar toen ze merkte dat haar pink nat werd, wist ze dat het geen kraaltje kon zijn. Ze veegde vlug haar pink af aan de achterkant van haar jurk. Het was dus wèl een traan. Dan had ze dus zonder dat ze het wilde tóch gehuild, hoewel moeder een paar maal gezegd had dat er niets te huilen was. Helemaal niets.

„Bewaar je tranen maar voor later, tot je echt verdriet hebt,” had moeder gezegd.

Alsof dit geen verdriet was. En alsof je tranen kon bewaren. Je kon ze alleen maar wegvegen en dan op je tong bijten om te zorgen dat er geen nieuwe kwamen.

„Lief zijn, Riemke, en goed op moeder passen,” had vader gezegd, toen hij zijn geruite koffer nog even op de gangmat zette om haar een zoen te geven. Datzelfde zei hij ook tegen Bastiaan, haar grotere broer, alleen tegen hem zei vader het net andersom: „Goed oppassen en lief zijn voor moeder.” Vreemd dat je met dezelfde woorden zulke verschillende dingen kon zeggen.

Zij had het dadelijk beloofd, ze zou lief zijn en goed op moeder passen. Natuurlijk. „Dat hoeft je niet te zeggen, dat is nogal logisch,” had zij gezegd. Maar Bastiaan had een beetje gebromd. En toen de voordeur dichtgevallen was en de taxi met vader erin ver-

trokken was, had hij een boek dat op tafel lag, opgenomen en naar de verste hoek van de kamer gegooid. Door de klap was de rug helemaal losgeraakt en moeder had er niet eens wat van gezegd. „Nu heb ik vergeten te vragen of vader iets voor me meebrengt als hij terugkomt,” zei Riemke, het laatste spoortje van de drup weggewend. „En ik had nog wel willen zeggen dat ik het allerliefst

een cowboypop wil hebben. Een jongetjespop.”

Riemke had een plank vol poppen, maar het waren allemaal meisjes. Behalve die ene malle pop met zijn slappe armen en benen. Dat was een pierlala en omdat hij geen haar op zijn hoofd had, noemde ze hem altijd „hem”, ze vond het beslist geen meisje. Meer een rare jongen.

„Vader zal er heus wel aan denken, ook zonder dat je het gevraagd hebt,” zei moeder, terwijl ze de tafel begon af te ruimen. Vader had eerst nog even gegeten, voordat hij zich klaarmaakte om te gaan.

„Wanneer komt vader terug?” vroeg Riemke. Ze liep naar het raam en keek de straat in. Het was er stil. Er stond alleen een melkboer met zijn kar. En de grote zwarte poes van Wildeman, drie huizen verder, zat onder de kar. Hij hoopte natuurlijk dat de melkboer een beetje van die zoete melk zou knoeien. Dan zou hij dat met zijn vlugge roze tongetje wel eventjes oplikken.

Riemke had hem eens velletjes van de leverworst gebracht en toen hij die op had, had hij aan haar vingers gelikt. Dat voelde toch zo grappig, net zo stroef als een stukje schuurpapier.

Riemke keek de straat door naar de andere kant. Maar de zwarte taxi, die vader naar het station zou brengen, was al verdwenen.

„Wanneer komt vader terug?” vroeg ze nog eens.

„Met Sint Juttemis,” zei Bastiaan binnensmonds, maar toch zo, dat Riemke het duidelijk kon verstaan. „... als de kalveren op het ijs dansen ... als Pasen en Pinksteren op één dag vallen ... als er appeltjes aan een cactus groeien ...”

„Ja, zo is het wel goed!” zei moeder kortaf. Ze keek bedroefd, en dat maakte dat Riemkes wimpers opnieuw vochtig werden. Ze beet op haar tong en op de binnenkant van haar wangen. Als er nu tranen kwamen, zou ze kunnen zeggen, dat ze zichzelf pijn had gedaan.

Moeder keek dikwijls bedroefd de laatste tijd en Riemke dacht er vaak over hoe zij moeder wat kon opvrolijken. Dan vertelde ze allerlei voorvalletjes van school. Zotte dingen, die de jongens uitgehaald hadden. Soms ook vertelde ze van alles wat helemaal niet gebeurd was. Dan fantaseerde ze er maar wat op los, alleen maar om moeder aan het lachen te maken. Bastiaan zei dan ruw dat ze

jokte of soms zelfs dat ze loog. Maar Riemke dacht dat zo maar een verhaaltje vertellen toch geen liegen was.

Moeder ging afwassen en Riemke nam een doek om af te drogen. Er was zo weinig afwas, dat ze na tien minuten alweer in de kamer waren.

Bastiaan stond bij de vensterbank en plukte blaadjes van een geranium. Hij scheurde de blaadjes middendoor en gooide ze dan in de asbak. Hij bewoog zijn lippen net of hij iets zei, maar er kwam geen geluid.

Moeder ging bij de tafel zitten. Zij keek strak voor zich uit en zette haar tanden in haar onderlip.

Plotseling stond ze op, trok een la uit het dressoir en keerde die om op de tafel. Alle messen en vorken rolden op het tafelkleed. „Zou jij je kamertje nu eerst niet eens opruimen, Bastiaan? 't Is er een verschrikkelijke rommel. Straks kun je jezelf niet meer terugvinden. En jij, Riemke, wil jij even naar de hoek om een kilo suiker?”

Moeder zei nooit dat je iets doen móest, maar ze vroeg altijd: „Riemke, wil jij even helpen tafeldekken? Riemke, zou jij de bloemen even water willen geven?” Moeder vroeg altijd alles en ze zei altijd „even”. Dat maakte dat je nooit nee zei en dat je alles wat zij vroeg, vlug deed.

Op de hoek van de straat was de kruidenier. Riemke hield van boodschappen doen. Meestal tenminste. Behalve als ze juist iets met de poppen speelde, waar je niet bij weg kon lopen. Als ze juist Beulah, haar liefste negerpopje, beknorde, omdat zij zich verschrikkelijk vies had gemaakt. Als ze dan net een boodschap moest doen, wikkelde ze die vieze Beulah maar gauw even in een handdoek.

„Zul je stil blijven liggen tot moeder terug is van de winkel?”

Pas als ze zag dat Beulah rustig bleef liggen wachten, kon zij de boodschappen doen. Dan werd daarna de pop in het bad gestopt en kreeg ze heldere, schone kleertjes aan.

„Heb je nog iets anders nodig?” vroeg Riemke. „Eén zak suiker is eigenlijk niet genoeg om een karretje te nemen.”

De winkel op de hoek was een grote zelfbedieningswinkel en Riemke vond het enig om met een ijzerdraadkarretje langs de uitge-

stalde waren te lopen en dan alles wat zij kopen moest in het mandje te leggen.

Eens had ze met Toosje Wildeman boodschappen moeten doen. Toosje hoefde enkel maar havermout en zout te kopen. Maar toen hadden ze voor de grap een karretje tjokvol geladen met de lekkerste dingen uit de winkel. Alsof ze twee dames waren, die een groot feest zouden houden met veel gasten. Repen chocola en rolletjes pepermunt, blikjes vruchten en wel vier flessen limonade, rollen koekjes en een heleboel zakken snoepjes. Ze hadden gegierd van het lachen, toen er een juffrouw kwam vragen of één van de jongedames soms jarig was.

„Ik geloof dat ik ook maar op die visite kom,” zei die juffrouw. Riemke had het wel een beetje eng gevonden, maar Toosje, die altijd veel meer durfde, had plotseling ontdekt dat ze niet genoeg geld bij zich had. Toen hadden ze alles weer op zijn plaats gezet, behalve de havermout en het zout.

Moeder zei dat ze niets anders dan suiker nodig had. Ze ging door met alle rommeltjes uit de la te zoeken en Riemke ging met een gulden in haar hand naar buiten.

Het was heel mooi weer, je kon zo zonder mantel op straat. De melkboer was doorgelopen en de zwarte poes zat nu op het tuinmuurtje van Wildeman zich te wassen.

Nu krijgen ze vast een gast, dacht Riemke, terwijl ze even naar de poes bleef kijken. In gedachten zei ze het hele versje op:

„Als onze poes zijn snor zo poetst,
voorspelt dat wat.
Ja, dat gij heden gasten krijgt,
voorspelt u dat!
Als onze poes zich wast,
dan komt er vast een gast.”

Zouden ze heus een gast krijgen bij Wildeman? Dan was dat bij hen juist andersom. Zij hadden geen gast, maar vader was weggegaan.

Toch wel naar, dacht Riemke, nu is vader niet meer thuis en we weten niet eens wanneer hij terugkomt. Bastiaan zei dat vader met

Sint Juttemis zou komen, maar Sint Juttemis bestond niet. Sint Juttemis was nooit.

Als Pasen en Pinksteren op één dag vallen, dat was óók nooit. Als de kalveren op het ijs dansen . . . dat zou misschien wèl kunnen. Ja, als er nu eens een heel erg strenge winter kwam. Als het ijs dan goed dik was, zakte een kalf er niet door. Vader had laatst nog verteld van een winter, die was zo koud, dat de auto's over het IJsselmeer konden rijden. Maar of kalveren er dan wel op dansten? En waren er 's winters eigenlijk wel kalveren?

Als er appeltjes aan een cactus groeien. Riemke had het nog nooit gezien, appeltjes aan een cactus. Wel stekels. En heel soms ook wel bloemen. Maar appeltjes? Nee. Nooit.

Zou Bastiaan dan bedoelen dat vader nooit terug zou komen? Nooit? Dat kòn eenvoudig niet waar zijn. Vader was toch vader? Het huis was van vader en het grote bureau in de achterkamer. En moeder, die was toch ook van vader. Ze zou toch eens aan Bastiaan vragen waarom hij dat gezegd had. Vader was toch wel vaker weg geweest en dan stond hij ook maar zo plotseling weer voor hun neus.

Net als de laatste keer. Dat was geweest, toen vader naar Lapland was geweest. Die middag had moeder toevallig drie dikke slagroomsoezen uit de stad meegebracht. Ze hadden met zijn drieën om de tafel gezeten en Riemke had haar soes met een lepeltje uitgehold. Heerlijke zoete slagroom zat erin. En toen ineens stond vader in de deuropening. Zij herinnerde zich nog precies wat hij toen zei: „Zozo, dat zie ik nu nèt. Houden jullie elke dag zulke feesten als ik er niet ben? 't Is wat moois!” Vader had een rijksdaalder naar Bastiaan toegegooid. Die moest onmiddellijk nog vier gebakjes halen. Wat waren ze toen allemaal blij geweest, en dat was niet om die gebakjes.

In de winkel pakte ze zonder een ijzeren mandje te gebruiken een zak suiker. Ze betaalde aan de kassa en met het wisselgeld in de hand holde ze naar huis. Toosje kwam juist naar buiten met haar tol en zweep. Ze vroeg of Riemke meedeed.

„Nee, ik moet naar huis. Misschien straks!”

Ze had de voordeur op een kier laten staan en glipte naar binnen. Heel even dacht ze dat het misschien alleen maar een grapje van

vader was geweest dat hij een taxi genomen had. Zo maar, om moeder, Bastiaan en haar een beetje te plagen. Als dat zo was, zou ze hem aan zijn haar trekken, net zoals hij altijd aan haar vlechten trok. En dan zou ze zeggen dat het een gemeen, flauw grapje was.

Maar in de gang stond geen koffer. En moeder zat in de kamer. Alleen. En moeder rookte een sigaret.

Riemke keek tussen haar wimpers door naar moeder. Ze kon zo zien dat moeder die sigaret helemaal niet lekker vond.

Moeder keek ook naar Riemke. En toen naar de sigaret. Ze lachte Riemke toe en zei: „Je hebt gelijk. Ik hoef niet te roken.” De sigaret drukte ze in de asbak uit tot een klein propje.

„Had ik gelijk?” vroeg Riemke. „En ik zei niets.”

„Je kunt ook iets zeggen door alleen maar te kijken,” zei moeder.

Nog diezelfde week kwam oom Evert. Het was de zaterdagmiddag nadat vader was weggegaan. Het huis rook naar vlees braden, naar stoofpeertjes en naar appeltaart. Echte zaterdagsluchtjes, vond Riemke.

Moeder had de zondagse jurken al klaargehangen en Bastiaan was naar de branderij geweest om vers gebrande pinda's te halen. Ze hadden elk een handjevol van moeder gekregen. Knapperige, warme pinda's.

Als je een pindanootje heel voorzichtig los deed, de beide helften van elkaar, zat er een piepklein kaboutertje in met een puntmutsje en een baardje. Bij een dikke pinda zag je het heel duidelijk.

Toen oom Everts grote witte auto voor het huis stopte, zei Bastiaan: „Hè ja, dat ontbrak nu precies aan ons geluk.”

Tante Bertie, de vrouw van oom Evert, kwam ook mee, maar je merkte eigenlijk nooit dat zij er was.

Oom Evert was groot en vierkant en hij had een stem als een donderbui. Als hij er was, hoorde je niets anders meer dan die stem. Tante Bertie was klein, ze had ook een klein stemmetje. Bastiaan zei eens dat tante Bertie zo iets was als oom Everts schaduw, maar vader had hem uitgelachen en gezegd: „Zoon, wat je daar beweert is waanzin. Een schaduw kan alleen bestaan als er een zon of een ander licht is.”

Nee, oom Evert was beslist geen stralende zon of een helder schijnend licht, daar had vader gelijk in.

Het ergste van zijn bezoeken vond Riemke altijd de gulden na afloop. Voor hij vertrok, legde hij altijd met veel omhaal voor haar en voor Bastiaan elk een blinkende gulden neer.

„Voor je spaarpot,” zei hij dan. Riemke had een vreselijke hekel aan die guldens, waarvoor ze dan van moeder „Dank u wel, oom Evert” moest zeggen. En hoewel een gulden toch een gulden was, waar je veel mee kon doen, was ze er nooit echt blij mee. Oom Evert had harde handen en wat hij gaf waren koude, harde guldens, ze maakten je niet warm van binnen.

Maar bij hun laatste bezoek had tante Bertie, toen oom Evert even iets uit zijn auto moest halen, haar vier kwartjes in de hand gestopt. „Twee voor jou en twee voor Bastiaan,” had ze gefluisterd. „Aan niemand vertellen, hoor. Koop er maar iets lekkers voor.” Toen begon ze te lachen: „Dat rijmt ook nog.”

Riemke was erg verbaasd geweest. Ze had nooit gedacht dat tante Bertie stilletjes iets durfde te doen zonder dat oom Evert het wist. Ze was naar de w.c. gehold en daar had ze de vier glimmende

kwartjes bekeken. Ze liet ze in de zak van haar rok glijden en toen ze even later oom Evert moest groeten, vond ze het heerlijk om een geheim te hebben met tante Bertie. Het gaf haar een gevoel iets te hebben wat zelfs oom Evert niet af zou kunnen pakken.

Voor haar kwartjes kocht ze een heel bijzondere ansichtkaart, wel twee keer zo groot als een gewone. Het was een prachtige glanzende kaart en er stond een baby'tje op met grote blauwe ogen en een vochtig mondje. Het kindje had een heel klein kuifje haar, nauwelijks genoeg om uit te kammen. Maar in dat kuifje was tòch een klein roze strikje geknoopt. Het stond engelachtig!

Riemke had de kaart boven haar bed gehangen, met een stukje doorzichtig plakband op het behang vastgeplakt. Het baby'tje had ze Rosalieke genoemd vanwege het roze strikje en elke avond zei ze Rosalieke welterusten, nadat ze het alle andere poppen ook gedaan had en voordat zijzelf onder de dekens schoof.

Die middag belde oom Evert niet aan, maar hij ging voor in het tuintje staan en met zijn hand boven de ogen, zijn grote neus tegen de ruit gedrukt, keek hij naar binnen. Toen hij Bastiaan en haar zag zitten tikte hij met zijn grote zegelring tegen het raam.

„Doe jij maar open,” bromde Bastiaan. Hij bleef met zijn ellebogen op de tafel leunen en keek niet op. Hij deed of hij niets gehoord had, of hij niet wist wie er buiten stond.

Moeder was nog in de keuken bezig, omdat het de volgende dag zondag was. Zij rekende er dus op dat zij, Riemke, wel op de bel zou letten.

Dus stond Riemke op, ze durfde oom en tante niet langer te laten wachten. In de gang legde ze vlug haar vlechten over de schouders heen op haar borst. Zo zou oom Evert er niet aan kunnen trekken. Ze was wel gewend dat er aan haar vlechten getrokken werd, maar alleen als de allervervelendste jongens op school het deden, deed het pijn. En als oom Evert het deed ook, want die pakte de vlechten dicht bij het hoofd beet, waar je dunne nekhaartjes hebt zitten. En dat deed gemeen zeer.

„Zo zo, daar waren wij al,” zei oom Evert. Hij zette grote ogen op en keek of hij een minister was die een lint kwam doorknippen. Hij vulde met zijn gestalte de hele deuropening en zijn stem was zo luid, dat je de statige Friese staartklok niet meer kon horen

tikken.

Tante Bertie stond achter hem, maar zij kreeg eerst niet eens de kans om binnen te komen. Ze stond op het blauw-stenen stoepje voor de deur en wipte steeds van de ene voet op de andere om over oom Everts schouder heen naar Riemke te kunnen kijken.

„En daar hebben we onze nicht Riemke! Hoe is het met jou, grote meid?”

„Best oom,” fluisterde Riemke. Al voordat oom haar een hand kon geven, zette zij zich schrap om zijn begroeting te ondergaan. Oom Evert gaf altijd zulke geniepige handen.

„Prachtig, prachtig!” Haar kleine hand verdween helemaal in zijn grote, en terwijl hij zijn hand op en neer schudde of het de zwengel

van een ouderwetse pomp was, telde Riemke tot acht. Zo lang duurde het meestal.

„Dag liefje,” zei tante Bertie, toen oom losgelaten had. Ze streek Riemke over het hoofd en zei: „Ik geloof dat je vlechten weer langer en dikker zijn geworden. Beloof me dat je ze nooit af zult knippen.”

Oom en tante hingen hun jas en mantel aan de kapstok en Riemke hield de voorkamerdeur voor hen open. Ze zag meteen dat Bastiaan door de achterkamer naar de keuken was geslopen. Dat deed vader ook altijd als er bezoek kwam. Vader hield niet van bezoek. Alleen als oom Paul kwam, dat vond hij fijn. Maar oom Paul was eigenlijk ook geen bezoek, dat was een vriend van vader en moeder. Moeder schudde vaak haar hoofd als vader zo geruisloos verdween. „Moest je weer sluip-door kruip-door spelen?” vroeg ze dan, maar ze werd er nooit boos om. Ze kende vader al zo lang, zei ze dan.

„Is je moeder er niet?” Oom Evert stevende in één keer door naar de achterkamer, naar vaders bureau. Hij verschoof een paar brieven die erop lagen en duwde de bureaustoel er verder onder. „En je broeder? Ik dacht dat ik hem zojuist zag zitten.”

„Moeder is in de keuken aan het bakken, want morgen is het zondag,” zei Riemke.

„Ik ruik het.” Tante Bertie snoof met haar neus in de lucht. „Appeltaart. Heerlijk! Denk eraan, Evert, dat wij straks nog even langs de banketbakker rijden, want ik heb nog niets in huis.”

Zou tante dan niet kunnen bakken? dacht Riemke. Of zou oom Evert alleen maar dure dingen uit een winkel lusten? Of zou tante Bertie niet erg veel van oom Evert houden? Want, meende zij, als je veel van iemand hield, deed je niets liever dan zelf de lekkerste dingen voor hem bakken en koken.

Gelukkig kwam moeder meteen uit de keuken. Ze kuste eerst tante Bertie en gaf toen oom Evert een hand. Riemke telde zacht. Het duurde precies acht tellen.

„Hoe gaat het met jou, Evert?” informeerde moeder. „Is je rug weer opgeknapt? Weet je wel, je kreeg zo vreselijk spit in je rug, toen jullie de laatste keer hier waren?”

Oom Evert gaf geen antwoord op moeders vraag. Hij ging met zo'n

plof in vaders stoel zitten, dat die ervan kreunde.

„Ben je er zo weer af geraakt? Of is er een dokter aan te pas gekomen?” hield moeder aan.

„Hoe het met mij gaat, doet niets ter zake,” zei oom Evert ijsig. „Belangrijker is nu hoe het met jou en de kinderen gaat.” Hij schudde meewarig zijn hoofd.

„Met mij? Uitstekend, zoals altijd,” knikte moeder. „’t Kan niet beter. En de kinderen? Prima!” Ze zette haar vrolijkste gezicht en zei lachend dat ze eens vlug een lekker kopje thee zou zetten. „En wil jij dan even een rol biscuits halen op de hoek, Riemke?” „Natuurlijk,” zong Riemke.

„Aan biscuits uit een zak,
hebben we allemaal lak.
Maar biscuits uit een rol,
vinden we allemaal dol.”

„Malle,” lachte moeder. „Ga maar gauw.”

Gelukkig dat moeder nog niet een stuk van de zondagse appeltaart afsnijdt, dacht Riemke. Ze was stapel op appeltaart, maar ze zou het jammer vinden als moeder hem nu al aangesneden had. Ze gunde er oom Evert geen kruimeltje van.

Moeder ging met de theepot naar de keuken en Riemke zocht haar portemonneetje om er het geld voor de kruidenier in te doen. Ze hoorde oom Evert tegen tante Bertie zeggen: „Ze doet net of er niets aan de hand is. Of het de gewoonste zaak van de wereld is dat Daan er tussenuit getrokken is.”

Riemke vond het erg lelijk, dat oom Evert over moeder praatte nu zij er zelf niet bij was, dat hoorde niet. Maar nog lelijker vond ze het van hem om te zeggen, dat vader „er tussenuit getrokken” was. Vader was alleen maar op reis om nieuwe indrukken op te doen voor zijn volgende boek. Hij kon nu eenmaal niet over vreemde landen schrijven als hij er niet zelf geweest was. Ba, het was weer nèt iets voor oom Evert om zo iets gemeens te zeggen.

„Vader is er niet tussenuit getrokken,” zei ze boos, en ze begreep zelf niet, hoe ze dat zo maar durfde zeggen. Ze slingerde haar vlechten over de schouders heen op haar rug. „Maar vader is

een . . . een echte kunstenaar!"

„Kleine kinderen moeten zwijgen als grote mensen spreken,” zei oom Evert. „Ze behoren niet eens te luisteren naar wat de groten tegen elkaar zeggen.” Hij ging staan en trok een enveloppe achter een vaas op de schoorsteenmantel vandaan. Er stond geen afzender op.

Net goed, dacht Riemke, kijken naar andermans brieven hoort ook niet.

Ze rende de deur uit en deed zo vlug ze kon haar boodschap, want ze wilde zo gauw mogelijk bij moeder terug zijn. Als oom Evert dan iets onaardigs zei, dan zou zij moeder beschermen. En Bastiaan moest ook in de kamer komen, dan waren ze drie tegen twee.

Moeder had intussen thee gezet. Zij stak het waxinelichtje op de theetafel aan en zette de theepot erop.

„Het is dus weer zover?” vroeg oom Evert, en hij begon door de kamer te ijsberen.

Moeder trok haar wenkbrauwen hoog op. „Hoe bedoel je, zover?” „Hella, doe niet zo . . .”

„Evert! Mind the child!”¹ viel tante Bertie hem in de rede. Als oom Evert driftig werd en rood aanliep, zei tante Bertie altijd diezelfde woorden. Main de tsjail. Dat zou wel zo iets als „geen lelijke woorden zeggen” betekenen.

Oom Evert keek tante Bertie woedend aan, maar hij deed toch wat zij wilde. „Kom, kom, Hella,” zei hij wat kalmer, „je weet heel goed wat ik bedoel.” En hij knipte ongeduldig met zijn vingers.

„Als je bedoelt dat Daan weer op reis is! Ja, inderdaad. Je weet, dat hij dat bij tijd en wijle nodig heeft.”

Moeder glimlachte en zette vier kopjes en schoteltjes klaar met lepeltjes ernaast. Riemke zag dat moeder oom Evert het lepeltje met de narcis gaf en ze moest van binnen lachen, toen ze het zag. Een poosje geleden hadden ze met elkaar de bloemenlepeltjes bekeken en toen had moeder gezegd: „Kijk, het is net of dat viooltje je toelacht. Dat vind ik het mooiste lepeltje. Maar deze narcis kijkt boos, het lijkt of die zijn tong uitsteekt.” En nu gaf moeder het lepeltje met de narcis aan oom Evert. Niet met opzet natuurlijk,

¹ Denk aan het kind.

dat zou moeder nooit doen. Want dan was het eigenlijk een beetje voor de gek houden.

„Ziezo,” zei moeder, „een heerlijk vers kopje thee. Daan zou zeggen, met zorg gezet.”

„Hella!” schreeuwde oom Evert nijdig, „als je nu zo verr . . .”

„Evert, mind . . .” begon tante Bertie alweer.

Riemke was bang dat oom Evert haar nu zou wegsturen om een pakje sigaretten te halen of iets anders wat hij niet nodig had. En ze wilde niet weggestuurd worden, ze wilde in de buurt van moeder blijven. Daarom ging ze naar de kast en zocht een legpuzzel. Ze had veel meer zin om met de poppen te gaan spelen, maar die waren boven en ze kon moeder nu niet met oom Evert alleen in de kamer laten. Als oom Evert boos was, telde tante Bertie nog minder mee dan anders.

Ze ging aan de achterkamertafel zitten met de rug naar de voorkamer en schudde de stukjes van de puzzel uit op het tafelkleed. Zo kon ze horen wat er gezegd werd en zij konden háár gezicht niet zien. Boven hoorde ze Bastiaan stommelen.

De puzzel was moeilijk. Het was haar nog nooit gelukt hem helemaal te leggen; de stukjes leken te veel op elkaar. Het moest een boerderij worden met een rieten dak en bomen rondom. Alles was groen en bruin en donker.

Riemke hield wel van puzzelen, maar ze speelde toch liever met haar poppen. Daar kon je zo fijn mee praten. Ze wisten je altijd goede raad te geven en ze konden je opbeuren als je verdrietig was. Vooral Beulah, want dat was de liefste en de verstandigste van al haar poppen, al was ze nog maar een paar maanden oud.

„Hoe heb jij het je voorgesteld?” hoorde ze oom Evert vragen. „Ik zie hem nog niet terug. De vorige keer is hij langer dan een halfjaar weg geweest, als ik mij niet vergis. En de keer daarvoor ruim drie maanden.”

„Deze keer reken ik op een jaar,” antwoordde moeder rustig. „Maar je hoeft je om ons geen zorgen te maken, we slaan ons er best doorheen. Zijn Zweedse boek komt binnenkort uit en het honorarium daarvan hebben we nog tegoed, daar kom ik een heel eind mee. En in het uiterste geval ga ik weer voor de klas staan. De kinderen zijn nu groot en er is gebrek aan onderwijzend personeel.”

„Dat zal niet gebeuren!” brulde oom Evert, en zijn stem klonk of hij met de vuist op tafel sloeg. Riemke draaide zich van schrik om op haar stoel. Oom Evert keek zo verbolgen, dat het onmogelijk scheen dat moeder hem tegen zou durven spreken.

„Ik zal niet toestaan dat de vrouw van mijn broer voor een klas onmogelijke kinderen gaat staan lesgeven.”

„Ten eerste heb jij niets toe te staan,” moeders ogen waren groot als glazen kogels, „en ten tweede bestaan er geen onmogelijke kinderen.”

„Zo bedoelt Evert het niet,” suste tante Bertie, zachtjes haar hoofd schuddend. „Maar voor de klas staan, Hella, dat hoeft toch zeker niet? Zie je . . . wij hadden gedacht . . . ik bedoel, Evert had gedacht . . .”

„Zwijg stil, Bertie,” oom Evert maakte een bezwerend gebaar met

zijn handen, „laat het aan mij over om te zeggen wat ik gedacht had.” Toen keerde hij zich naar moeder. „Nu moet je eens goed naar me luisteren, Hellalief.” Hij strengelde zijn vingers ineen en boog ze naar buiten tot ze knapten. „Als de nood aan de man komt, hoef je het mij maar te laten weten en dan zorg ik dat je een maandgeld krijgt dat toereikend is om met je beide kinderen te leven zoals je dat gewend bent.”

Riemke dacht hoe heerlijk het geweest zou zijn als iemand anders moeder zo'n aanbod gedaan had. Bijvoorbeeld oom Paul, die net als vader schrijver was en die moeder vaak opbeurde als zij in de put zat. Maar oom Paul was zelf altijd erg arm.

Of mijnheer Wildeman. Die was ook altijd vriendelijk en van vriendelijke mensen kon je meer verdragen. Ook dingen die eigenlijk niet prettig waren, zoals geld lenen.

„Dat vind ik buitengewoon edelmoedig van je, Evert,” zei moeder zacht. „Ik hoop dat het niet nodig zal zijn, maar het is een rustig gevoel te weten dat je mij wilt helpen als ik mocht komen vast te zitten.”

Moeder schonk de kopjes nog eens vol en blies het waxinelichtje uit. De thee zette ze onder de theemuts, een gezellige dikke negerin met wijde rokken. Onder die rokken bleef de thee altijd lekker warm.

Oom Evert stak een sigaret op en bood er moeder ook een aan. „Wil jij soms roken, Hella? Dat is goed voor de zenuwen.”

„Nee dank je, dat heb ik niet nodig,” zei moeder.

Riemke dacht aan de dag toen vader weggegaan was. Toen had moeder alleen in de kamer gezeten en een sigaret gerookt.

De puzzel was op tien effen stukjes groen na klaar, toen oom en tante opstonden. De beide guldens lagen alweer op de schoorsteenmantel. Toen oom Evert even niet in de kamer was, fluisterde tante Bertie vlug dicht bij moeders oor: „Ik bel je zo nu en dan, Hella. Sterkte, hoor kind. Enne . . . dat aanbod van Evert kun je rustig aannemen. Hij zegt de dingen een beetje boud, maar hij meent het heus goed.”

„Maar lieve Bertie, daar twijfel ik ook geen moment aan. Het zal alleen, naar ik hoop, niet nodig zijn.” Moeder en tante Bertie gaven elkaar een zoen en moeder ging mee naar de voordeur.

De grote auto gleed weg zonder dat je een motor hoorde. Toen sloeg moeder een arm om Riemke heen en samen liepen ze langzaam naar de kamer. „Wil jij me even een mes geven? Wie lust er een groot stuk appeltaart?”

„Ik!” riep Bastiaan. Hij was plotseling weer in de kamer. „Wel twee stukken! Wel een halve taart!”

Warempel sneed moeder toen een tweepersoons-stuk voor hem af. Riemke kreeg net zo'n groot stuk en moeder nam ook zo'n portie. „Voor straf moet ik nu een nieuwe taart bakken,” zei ze met sterretjes in haar ogen. „We eten deze helemaal op.”

Het werd een heerlijke zaterdagavond. De tafel werd niet gedekt, maar moeder maakte dunne sneetjes brood met kaas ertussen, die ze heel even in de koekepan bakte. Die aten ze zo uit het vuistje op, pittige knapperige hapjes.

Riemke haalde al haar poppen van boven en Bastiaan legde de rails van zijn trein uit. Hij hielp haar met de laatste tien stukjes van de puzzel.

„Een zaterdagavond moet een voorproefje van de zondag zijn,” zei moeder. En Riemke begreep best dat moeder iets anders dan het proeven van de appeltaart bedoelde.

Hoofdstuk 2

Er gingen veel weken voorbij. Aan de zondagen merkte je dat er alweer een week voorbij was. Moeder was juf geworden in de eerste klas van dezelfde school waar Riemke ook op was. Bastiaan was al van de lagere school af. Hij ging naar de ulo.

Moeder en Riemke gingen 's morgens tegelijk van huis. Maar ze kwamen niet tegelijk op school, want moeder ging altijd eerst langs de groentewinkel of naar de slager. En pas daarna ging zij naar school.

De kleintjes uit de eerste klas kwamen haar meestal tegemoet en

soms vochten ze er bijna om wie „jufs” tas mocht dragen, wie haar fiets in het rek mocht zetten en wie de boodschappenkorf in de diepe gangkast mocht bergen. Als dat allemaal gebeurd was, hingen ze aan moeders armen tot ze er scheef van liep.

De meisjes uit Riemkes klas vonden het al heel gewoon dat haar moeder les gaf. Behalve Thea natuurlijk. Maar Thea had altijd overal iets op aan te merken. Toen Riemkes moeder voor de eerste keer naar school ging, had Thea een heel stel meisjes om zich heen verzameld op het schoolplein. Ze fluisterde geheimzinnig en zweeg plotseling toen Riemke dichterbijkwam. Riemke had het gevoeld, Thea had over haar moeder gepraat en wat ze gezegd had was niet vriendelijk geweest. Maar zij was vast van plan zich er niets van aan te trekken. Extra opgewekt had ze geroepen: „Wie doet ermee de klok?” Ze had haar ballen uit de mantelzak gehaald en dadelijk wilden alle meisjes meedoen. Thea was weggeslenterd.

Riemke wilde zich niets van Thea aantrekken, maar toch had ze het niet kunnen laten te vragen: „Wat had Thea?”

Ze waren even opgehouden met ballen en toen was het kringetje dicht om háár gaan staan.

„Ze zei dat het bij jullie de omgekeerde wereld is. Dat jouw moeder de kost verdienen moet met werken en dat je vader niets doet,” fluisterde één van de meisjes.

„Thea is gek,” zei Riemke, haar schouders optrekkend. „Net of schrijven geen werken is. Mijn vader is schrijver. Maar dat kan zij niet begrijpen, denk ik.”

„Ik vind de boeken van jouw vader éinig,” zei een ander meisje. „Dat van die Eskimojongen . . . prachtig. Toen die ziek werd en met een helikopter van huis werd gehaald en naar een ziekenhuis in een vreemde stad werd gebracht. Nou!”

„Kijk,” antwoordde Riemke wijs, terwijl ze de ballen in haar hand omdraaide, „om dat boek te kunnen schrijven is mijn vader naar Zweden en naar Lapland geweest. Wel, en nu is hij naar Amerika. Als hij terug is, zal hij wel een boek schrijven over Indianenjongetjes. Of over negertjes. Maar dat weet ik ook niet precies. In ieder geval is het om een boek te kunnen schrijven.”

Iedereen knikte. „Nogal logisch, zeg, dat je moeder dan aan het werk gaat. Altijd alleen thuis is ook niks leuk.”

Riemke merkte dat haar verklaring de meisjes tevreden stelde en van die dag af vond ze het niet naar meer dat moeder 's morgens mee naar school ging.

Moeder werd ook weer veel vrolijker dan in het begin. Vooral als er briefjes van vader kwamen, meestal maar een paar regeltjes, dan liep ze te zingen in huis.

Ze was ook weer begonnen te fluiten. Moeder had een glimmende zilveren fluit, een dwarsfluit. Vroeger was het zo, dat moeder elke avond na de afwas haar fluit uit de zwarte doos haalde, de drie stukken in elkaar schoof en in de hoek van de kamer bij de schemerlamp ging staan fluiten. Soms ook bleef de doos weken achtereen gesloten, dan bleef de fluit in het zachte paarse fluweel liggen. Dan werd de doos alleen maar afgestoft. Dat was ook zo de eerste tijd nadat vader vertrokken was.

Maar nu was moeder weer begonnen. Riemke mocht de fluit met een zachte flanellen doek opwrijven. En ze had zo gewreven, het puntje van haar tong tussen de lippen, tot hij glom als het zilveren theeservies in de etalage van de juwelier. Toen ze het gedaan had, dacht ze dat de fluit mooier en helderder zou kunnen zingen. Net als mensen, die konden mooier zingen met een vrolijk, blij gezicht dan als ze er ontevreden en sikkeneurig uit zagen. Of bijvoorbeeld als hun haar niet netjes geborsteld was.

Op een avond zei Riemke: „Toe moeder, speel nog eens een zoekplaatje. Net als vroeger.”

Bastiaan, die aan vaders bureau zat te lezen en net als vader wel eens deed, zijn benen over de zijleuning van de draaistoel had geslagen, keerde zich om en zei: „Hè ja, moeder, als u het nog kunt tenminste. Het is zó lang geleden.”

Een zoekplaatje was een oud grapje van moeder. In de krant stonden wel eens zoekplaatjes. Dan zag je, om maar iets te noemen, een oude knoestige knotwilg aan de waterkant en een roei-bootje in het riet. „Waar is de visser?” stond er dan onder. Niemand zag de visser, niet tussen het riet, niet in het bootje, nergens was hij. Maar als je dan het plaatje op de kop hield, ontdekte je hem plotseling. Dan lag de visser in de takken van de knotwilg. Moeder speelde zoekplaatjes op haar fluit. Ze begon altijd met een echt muziekstuk, een sonate of zo iets. Maar dan onverwacht

hoorde je er tussendoor „k Zag twee beren” of „Roodborstje tikt tegen 't raam, tintintin”, of een ander bekend versje. Net als je mee wilde zingen, was het weer het echte muziekstuk en dan keek moeder of ze van de prins geen kwaad wist.

„Een zoekplaatje?” Moeder glimlachte en ze begon meteen. De fluit glinsterde in het lamplicht en haar slanke vingers bewogen snel de ronde klepjes en knopjes op en neer tot er een heerlijke melodie te voorschijn kwam. Moeder kon één enkele noot heel lang door laten zingen, dan leek het of ze er helemaal geen adem voor gebruikte.

Bastiaan en Riemke luisterden nauwlettend of ze misschien de beren of het roodborstje konden ontdekken. Het duurde lang deze keer. Maar eensklaps was er een heel ander versje tussen de melodie door. Riemke hoorde het het eerst. Het was duidelijk „Scheepje onder Jezus' hoede”. Ze wachtte nog even om helemaal zeker te zijn, toen probeerde ze mee te zingen. Te laat. Het scheepje was alweer verdwenen. De klepjes van de fluit gingen onhoorbaar open en dicht, de muziek van het muziekblad klonk weer alsof er geen scheepje geweest was.

Riemke zat muisstil. Ze sloeg haar vlechten over de schouders heen en spitte haar oren. Was dat niet „Klokje klinkt”? Het heerlijke kinderversje dat ze al zingen kon toen ze nog niet eens naar de kleuterschool ging? En waarbij Bastiaan haar altijd plaagde door te zingen: „Vogel stinkt.” Echt ingemeen.

Ze zuchtte van inspanning. Want na „klokje klinkt” was het zoekplaatje nog niet afgelopen. Moeder vlocht er nog „Opent uwe mond” in en zij borduurde er „Daarboven, daarboven zijn straten van goud” op. Het werd geweldig spannend, je moest heel goed opletten, want moeder had deze versjes nog nooit eerder gedaan. Toen kwam:

„En Hij wenst, dat ieder tot zijn ere schijn,
Gij in uw klein hoekje en ik in 't mijn . . .”

En:

„Geen wiegje als rustplaats, maar een krib was 't weleer,
waar het kindeke Jezus lei zijn hoofdje terneer”.

Riemke vond dat dat er heel goed bij paste. Het was al november. Buiten waren de meeste bomen al kaal en iedereen ging al lang met de mantel aan naar school. Nog een paar weken, dan was het Sinterklaas en dan al gauw Kerstmis.

Ze zong het laatste versje mee en moeder hield niet onverwachts op, ze speelde het uit tot de laatste regel.

Riemke ging hoog op haar tenen staan om moeder een zoen te geven.

„Je bent de liefste moeder die er bestaat,” zei ze, en toen ging ze maar heel erg gauw weer zitten lezen. Op zo'n avond moest ze gewoon oppassen om niet te gaan huilen, zo gelukkig voelde ze zich dan.

Moeder wilde nu niet meer spelen en Riemke mocht de fluit in zijn paars fluwelen bedje leggen.

„Dat was nu eens een christelijk zoekplaatje,” zei Bastiaan. „Een kerk met een preekstoel. Alle banken vol met mensen en de diakenen gaan rond met de collectezakjes. „Waar is de dominee?” staat eronder. En als je dan het plaatje omdraait, ondersteboven, dan ligt de dominee languit boven op de hemel van de preekstoel.” Moeder schoot in de lach. Zo iets had Bastiaan nu altijd.

„Kom,” zei ze, „ik ga eens een kopje chocola voor ons maken en dan moet mijn dochter naar bed. 't Is bijna acht uur.”

„Acht uur, voor iemand van bijna tien jaar,” mopperde Riemke. „Ja, ja, de uren voor twaalfen tellen dubbel,” zei moeder, „die helpen het meest.”

„Geloof het maar niet,” hielp Bastiaan zijn zusje. „Dat zeggen de mensen alleen maar omdat het hun gemakkelijk uitkomt. Net als met appels. Die moet je dun schillen, omdat de meeste vitaminen onder de schil zitten. En aardappelen idem dito, daar zit het voedzaamste vlak onder de schil. Als je het mij vraagt, zeggen de mensen het alleen uit zuinigheid.”

„Hè,” bedelde Riemke, „mag ik niet nog een poosje opblijven? 't Is zo'n fijne avond.” Ze keek moeder verwachtingsvol aan. Moeder zou háár toch niet naar boven sturen en zelf gezellig met Bastiaan in de kamer blijven?

„Goed,” zei moeder, „een halfuurtje dan.”

De kopjes chocola kwamen dampend en geurend op de tafel te

staan. Moeder ging zitten lezen, Bastiaan was nog met zijn huiswerk bezig en Riemke begon aan een moeilijke kleurplaat.

Het werd heel stil in de kamer en moeder vergat na een half uur haar naar bed te sturen. Riemke paste wel op dat ze niets vroeg, geen kík gaf en zelfs geen stoel verschoof. Het was de kunst je zo stil mogelijk te houden en niet om een snoepje of zo iets te vragen. Bastiaan zei altijd dat je geen slapende honden en lezende moeders wakker moest maken.

Die avond was het al lang negen uur geweest, toen moeder zich plotseling herinnerde dat ze een dochter had die er om acht uur in had moeten liggen.

Hoofdstuk 3

Toen Riemke op sinterklaasmorgen wakker werd en het blauw geblokte gordijntje voor haar raam aan de kant schoof om naar buiten te kijken, deed ze een heerlijke ontdekking. Ze kon namelijk helemaal niet naar buiten kijken, want de bloemen stonden dik op de ramen. Of eigenlijk waren het geen bloemen, het leek eerder of er veren van ijs tegen het raam waren geplakt.

Ze trachtte ze met haar vinger weg te vegen, maar dat ging niet. Wel kwam er een klein donker smeltplekje op de ruit, maar ze kon er niet doorheen kijken.

Toen blies ze uit alle macht op één plekje en ja hoor! Even later was er een klein rond kijkgaatje. Nu is de wereld net een grote kijkdoos, dacht ze.

Als iemand in huis nieuwe schoenen kreeg, mocht zij altijd de schoenendoos hebben. Ze knipte dan allerlei poppetjes en andere figuren uit oude prentbriefkaarten en zette die rechtop in de doos. Rood papier erover en een rond gaatje in de voorkant. Dan veranderde de schoenendoos in één keer in een sprookjesachtig wereldje. Eens had ze de bodem van een kijkdoos bedekt met een dikke laag zout en in het midden had ze vaders scheerspiegel neergelegd. Dat was een dichtgevroren vijver en het zout was de

sneeuw.

Precies hetzelfde zag Riemke die sinterklaasmorgen, toen ze haar linkeroog dichtkneep en met haar rechter door het schoongeblazen kijkgaatje gluurde. De hele straat was wit en de daken ook. Op de takken van de bomen en in de vensterbanken, ja, waar je ook keek, overal lag sneeuw. Prachtige ongebruikte witte sneeuw. De lucht was lichtrood, alsof er dun rood papier over de wereld geplakt was.

's Morgens rood, 's avonds water in de sloot, dacht ze, maar dat zou dan wel sneeuw in de sloot zijn, of ijs, want het water bevroor natuurlijk.

Die sneeuw was de eerste verrassing van Sint Nicolaas. En er zouden nog veel meer verrassingen komen die dag.

Dat merkte ze, toen ze om kwart voor twaalf uit school kwam. Moeder was niet op de fiets naar school. Daar hield ze niet van als er sneeuw lag. Daarom kon Riemke fijn met moeder meelopen naar huis. Toen ze langs het huis van Wildeman kwamen, tikte mevrouw Wildeman op het raam. Dat betekende meestal dat er post gekomen was die niet door de brievenbus kon. Sinds moeder voor de klas stond, had ze overdag een briefje met een punaise op de deur geprikt waarop stond: „Boodschappen op nummer 79”. Nummer 79 was bij Wildeman. Bij de Wildelieden, zei vader soms. Wildeman, Wildevrouw en Wildekinderen, dat was een grapje van hem.

Toosje Wildeman stond met beide armen te zwaaien. „Twee pakken! Voor jullie!” riep ze al, voordat moeder en Riemke binnen waren.

De pakken lagen op de tafel in de gang. Riemke vond het krijgen van pakken altijd weer reuze opwindend. Hoewel het meestal boeken waren of drukproeven voor vader, was ze toch altijd weer nieuwsgierig naar de inhoud.

Deze keer was het een bekend pak (Riemke kende de naam van vaders uitgever wel) en een vreemd pak. Op het vreemde pak stond met koeien van letters moeders naam geschreven en in een hoek stond: „Afzender Sint en Piet.”

Riemke kon haar voeten niet stilhouden van ongeduld; ze wilde moeder wel meesleuren naar huis. Maar moeder bleef nog heel

rustig met mevrouw Wildeman praten of er niets aan de hand was. Toosje was net zo nieuwsgierig als Riemke en samen knepen ze in de pakken om te voelen wat erin zou zitten. Het ene was een pak met boeken, dat was niet moeilijk te raden, maar het vreemde pak was geheimzinniger. Het voelde zacht aan en zwaar was het ook niet. Wat zou er wel in zitten?

Gelukkig was moeder eindelijk uitgepraat en droegen ze elk een pak naar huis. Moeder de boeken en Riemke het vreemde. Ze zette het pak op haar rechterknie en bij elke stap die ze deed, hipte het op en neer.

Bastiaan kwam ook net thuis en hij wilde, net als Riemke, al dadelijk het sinterklaaspak, het vreemde pak, openmaken.

Maar moeder zei: „We gaan gewoon eten, vanmiddag gewoon naar school en dan zien we na schooltijd wel weer. Gezellig als de lamp brandt. En wie weet heeft Sint dan nog wel iets gebracht.”

Gewoon eten, stel je voor. Wie kon er nu gewoon eten bij zoveel ongewone gebeurtenissen? Op sinterklaasdag, als er pakken gekomen waren!

Moeder wikkelde wèl meteen het papier en het ribbeltjeskarton van het boekenpak af. En dat was de volgende verrassing van die dag!

Toen zagen ze tien spiksplinternieuwe exemplaren van vaders laatste boek. „Pricken, de poolhond” heette het. Wat glansden de boeken van nieuwigheid en wat leken ze nog schoon! Ze roken nog naar de drukkerij; dat was een heerlijk luchtje.

Moeder legde de boeken naast elkaar op de tafel en tien paar trouwe honde-ogen keken hen aan.

„Wat jammer dat vader er nu niet is,” zei moeder. „Hij had zelf de mooiste foto voor het omslag uitgezocht, maar zo buiten op een boek lijkt het toch weer anders. Veel levender.”

Bastiaan begon meteen te lezen en Riemke vroeg aan moeder of er nu wel een eigen boek voor haar bij was. Als er een nieuw boek van vader uitkwam, gaf hij altijd allereerst een exemplaar aan moeder.

„Kost een kus,” zei hij dan, en pas als moeder haar boek betaald had was de beurt aan de kinderen.

„Kosten eveneens een kus!” En zelfs Bastiaan, die al veertien was en dus niet meer zo zoenerig, betaalde vader die prijs.

„Schrijf jij er maar voorin dat het voor mij is,” dwong Riemke.

Maar moeder zei dat ze dat niet wilde doen. Dat zou vader wel doen als hij terug was. Bastiaan was al tè verdiept in zijn „Pricken” om te kunnen brommen dat dat met Sint Juttemis zou zijn, als de kalveren op het ijs dansten, als er appeltjes aan een cactus . . .

Moeder ging op de punt van de tafel zitten lezen en pas toen de aardappelen droog kookten en het hele huis begon te stinken, dachten ze aan eten. De aardappelen waren vreselijk zwart gebrand, ze waren echt niet lekker meer. Maar Bastiaan zei dat ze zich dan maar moesten verbeelden dat ze kampeerden en nu aardappelen boven een houtvuurtje geroosterd hadden.

„Ik neem het vanmiddag mee naar school,” zei Riemke, en ze had nu al leedvermaak als ze eraan dacht wat Thea zou zeggen als ze met eigen ogen zou kunnen zien dat vader zelfs nu hij weg was, nog boeken schreef. En zij zou haar beslist niet aan de neus hangen dat vader dit boek verleden jaar al had afgemaakt, maar dat het altijd zo lang duurde, voordat het gedrukt was.

„Waar zit jij over te gniffelen?” vroeg moeder.

„Vanmiddag lekker Thea op de kast jagen,” antwoordde Riemke.

„Net goed voor haar. Ze zegt altijd dat vader . . .”

„Geen ruzie maken,” zei moeder. „Ik geloof niet dat vader het daarvoor geschreven heeft. Geef het haar maar liever te lezen als je het zelf uit hebt.”

„Pff,” zei Riemke smalend, „ik kijk wel uit. Laat ze het maar kopen als ze het lezen wil. Ze zegt toch altijd dat haar vader zo rijk is.”

’s Middags op het schoolplein kwamen ze allemaal om haar heen staan. Iedereen wilde het boek even vasthouden.

„Gunst, hebben jullie je cadeautjes nu al?” vroeg Thea uit de hoogte. „Wij vieren vanavond pas sinterklaas. Eerder is mijn vader niet thuis van zijn kantoor. En Sinterklaas komt zelf bij ons met zwarte Piet, net als verleden jaar. Toen hebben we gebruld van het lachen, want net toen ik . . .”

Maar niemand luisterde naar haar. Ze wilden allemaal iets weten van Riemkes boek.

„Het lijkt mij machtig een vader te hebben die boeken schrijft,” vond er een.

Riemkes hart begon als een machine zo hard te bonzen. Ze dacht: Als Thea nu zegt dat het helemaal niet machtig is om een vader te hebben die zo vaak weg is, dan zeep ik haar in. Dan stop ik handenvol sneeuw achter bij de kraag van haar mantel in, zodat het bij haar rug in smelt. Dan zal ik het haar betaald zetten.

Thea vroeg echter: „En van wie krijgt je vader daar nu geld voor?” Dat was natuurlijk een heel erg praktische vraag. Geld was belangrijk. Als je dat niet had, kon je niets. Moeder zei dat geld niemand gelukkig kon maken, maar dat vond Riemke onzin. Zelf keek moeder ook altijd reuzeblij als ze tegen het eind van de maand geld had gekregen van het hoofd van de school.

„O, mijn vader krijgt er een heleboel geld voor,” overdreef ze.

„Van de uitgever, je weet wel, de mijnheer die zorgt dat de boeken bij de boekhandel te koop zijn. Kijk, daar onder aan de eerste bladzijde staat zijn naam. Hij krijgt er zoveel voor, dat hij zich nooit hoeft te haasten om weer een boek te schrijven. En soms komt er een tweede druk, nou, daar hoeft hij dan helemaal niets voor te

doen.”

Ze gingen naar binnen en Riemke legde het nieuwe boek op de hoek van haar bank. Ze zat in de tweede bank, dus dicht bij het tafeltje van mijnheer. Natuurlijk zag mijnheer het meteen en hij vroeg toen wat voor boek het was en of hij het even mocht bekijken.

Toen het licht in de klas op moest, omdat het buiten zo vroeg donker was, kwam mijnheer naast haar bank staan en zacht fluisterend vroeg hij: „Zal ik er een hoofdstuk uit voorlezen, omdat het vandaag sinterklaas is?”

Riemke knikte blij. Ze vond het heerlijk dat mijnheer dat wilde doen. Mijnheer kon prachtig voorlezen, maar omdat er verschrik-

kelijk veel te leren was, bleef er nooit veel tijd voor over. Daarom was het een extra verrassing toen hij zei: „Boeken en schriften in het vak! Laatste uur voorlezen!”

Het was opnieuw gaan sneeuwen. Grote wollige vlokken dwarrelden neer uit een donkergrijze lucht. En toen mijnheer voorlas hoe Pricken, de poolhond, zijn baas ging zoeken, die door een brede scheur in het ijs niet bij zijn huis kon komen . . . hoe het zo hard begon te sneeuwen, dat je niet verder dan een paar meter voor je uit kon kijken . . . toen keken alle kinderen naar buiten. 't Was net of buiten een film gedraaid werd die bij het boek hoorde. Een levend plaatje.

Het kòn niet op die dag. Riemke gleed uit school naar huis. De sneeuw kraakte onder haar schoenen en in het licht van de straatlantaarns glinsterden de glijbanen die de kinderen gemaakt hadden. Sneeuw was het heerlijkste wat er bestond, dacht Riemke. 's Avonds na het eten, als je anders al lang naar bed moest, nog buiten spelen, groter feest was er niet. Sneeuwballen gooien of sleetje rijden bij het plantsoen van de heuvel af. Soms ging het zo hard, dat je maar nauwelijks je stuur kon houden, dat was griezelig opwindend. Maar wel heerlijk!

Omdat ze wist dat moeder al thuis was en ook omdat je nooit kon weten of Sinterklaas misschien nog iets gebracht had, gleed ze regelrecht naar huis, zonder een ommetje te maken door het plantsoen. Moeder zat bij de tafel, toen zij binnenkwam.

„Brrr, wat heb jij een koude neus. 't Lijkt wel een hondeneus,” zei ze, toen Riemke haar een zoen gaf.

Riemke hing vlug haar mantel op in de gang en toen kreeg ze een kopje thee. Moeder sneed een taaipop in stukken. Riemke kreeg het hoofd.

„Als je nu maar niet koppig wordt,” lachte moeder. „Alsjeblieft Bastiaan, jij de poten, daar word je potig van.”

„Mijnheer heeft voorgelezen uit „Pricken”.” Riemke schoof haar stoel dicht naast die van moeder. „Voorlezen is nog fijner dan zelf lezen.”

„Op school zeggen ze,” vertelde Bastiaan, „dat het boek een maand geleden al in de etalage lag. Begrijpt u dat nou?”

„Ja, dat begrijp ik heel goed. Dat was nu vaders sinterklaasverras-

sing. Ik geloof dat hij het zo geregeld heeft dat wij de boeken vandaag kregen."

Het duurde niet lang of Riemke begon ongedurig op haar stoel heen en weer te schuiven. Buiten was het al helemaal donker; de lantaarns brandden al. Wanneer zou moeder nu het vreemde pak openmaken? En wanneer zouden de andere cadeautjes komen? En waar vandaan?

Verleden jaar was de bel gegaan, nota bene toen ze alle vier in de kamer zaten.

„Doe jij even open, zoon," had vader gezegd, en ze hadden allemaal hun adem ingehouden om beter te kunnen luisteren.

Bastiaan, die toen toch al lang niet meer in Sinterklaas geloofde, was met grote ogen teruggekomen. „Er was niemand! Maar er staat een grote mand op de stoep!"

Nu vader er niet was, kwam er natuurlijk ook geen mand, want dit soort dingen bedacht vader altijd. Riemke was wel erg nieuwsgierig wat ze zou krijgen en waar het zou liggen.

Om de tijd wat te korten, begon ze maar wat plaatjes uit een oud tijdschrift te knippen. Ze spaarde foto's van het Oranjehuis en die plakte ze later in een schrift. Terwijl ze de schaar even stilhield keek ze naar moeders gezicht. Moeder las in het nieuwe boek en ze keek geen seconde op. Zou moeder dan zelf niet nieuwsgierig zijn?

Nu moest vader plotseling thuiskomen, dacht Riemke en onwillekeurig keek ze naar de deur. Maar dat gebeurde natuurlijk niet. Fijne dingen gebeurden nooit onverwacht, daar moest je altijd naar uitkijken, daar moest je nachten voor aftellen.

Nare dingen wel, die gebeurden altijd zo maar ineens. Zoals die keer, toen Bastiaan onder een auto kwam. Hij ging gewoon van huis en zei dat hij om vier uur uit school zijn fiets schoon ging maken. In plaats daarvan lag hij om vier uur in het ziekenhuis met een gebroken been en iets aan zijn hoofd.

Natuurlijk kon vader nu nog niet thuiskomen. Hij was immers nog maar een paar maanden weg. Dat was niet lang genoeg om het leven van de kinderen daar ver weg goed te kunnen bestuderen. Daarvoor had hij misschien wel een jaar nodig. Riemke knipte weer door, nu een foto van het paleis. Ze deed het heel voorzichtig,

met al haar aandacht.

Moeder kreeg nu vast ook geen groot cadeau. Bastiaan had wel iets gekocht, een duur present. Maar hij had dan ook geld verdiend met rondbrengen van krantjes voor de kruidenier op de hoek. Hij had een prachtige uitgesneden broodplank gekocht, waar een mes bij ingeschoven was. „Geef ons heden ons dagelijks brood,” stond er in het hout gesneden. Bastiaan had het haar in het geheim laten zien; ze mocht er met geen woord tegen haar moeder over kikken. Ook niet zeggen dat ze iets wist wat moeder niet wist. Riemke had het plechtig beloofd. Ze kon heus wel een geheim bewaren.

Bij het cadeau van Bastiaan vergeleken was het hare maar nietig. Ja, ze had er wel erg haar best op gedaan, op het theetafelkleedje. En de kruisjes had ze keurig geborduurd. Maar de zoom was niet overal even breed geworden en ze had niet genoeg groen gehad voor de blaadjes. Toen ze er een strengetje bij wilde kopen, hadden ze in de winkel niet meer dezelfde kleur groen gehad.

't Was lang niet gemakkelijk geweest om zo'n groot kleed te borduren, want moeder mocht er niets van merken, het moest een verrassing zijn. En boven in haar kamertje was het zo ijzig koud, dat ze soms de naald niet kon vasthouden in haar knuffelige vingers. Eén avond had ze stilletjes het licht van haar kamertje weer aangedaan, toen moeder al welterusten gezegd had. Even was ze bang geweest dat moeder het klikken van het knopje zou horen, maar toen het beneden stil bleef, had ze vlug het kleed onder haar bed vandaan gehaald en ze had zittend in bed, met een kussen tegen haar rug, een hele rij kruisjes gemaakt. Op het laatst zat ze gewoon te knikkebollen en ze was vreselijk bibberig geworden. Maar het kleed was op tijd klaargekomen, dat wel.

Riemke kon bijna niet meer wachten. Ze kon niet begrijpen dat moeder en Bastiaan daar maar zo rustig konden zitten te lezen, alsof het geen 5 december was. En alsof er niet een vreemd pak in de keuken stond, met afzender Sint en Piet.

Zo nu en dan ging ze even naar de keuken, een beetje water drinken bij de kraan. Het papier knisterde en het pak voelde zacht aan.

Ze had nu twee bladzijden van het plakboek volgeplakt met

prinsessefoto's. Ze zuchtte eens diep en keek toen naar moeder om te zien of die haar zucht wel hoorde. Maar moeder bleef lezen met een lachje op haar gezicht.

Toen met een klap sloeg Riemke haar plakboek dicht. Ze kòn eenvoudig niet meer. En ze dacht er helemaal niet aan dat ze het boek anders altijd openliet om te voorkomen dat de bladzijden op elkaar plakten. Ze hield het niet meer uit!!!

„Ik zou best iets lekkers lusten,” zei moeder ineens, en Riemke schrok bijna van moeders stem, zo stil was het in de kamer geweest. „Een stukje borstplaat of een speculaasje?”

„Rrrring,” ging tegelijk de bel.

De bel? Ze keken elkaar vragend aan.

„Wie gaat er kijken?” vroeg moeder. Ze legde „Pricken” op de tafel en streek er even met haar hand over.

Niemand wachtte echter of een ander zou gaan. Ze waren alle drie veel te nieuwsgierig. Bastiaan was het eerst bij de voordeur.

Hij keek door het kleine raampje in de deur. „'t Is een man.” Moeder keek ook. „Ik ken hem niet,” fluisterde zij.

Waarom doen ze nu niet open? dacht Riemke. Het kan toch Sinterklaas wel zijn? En ze vergat helemaal dat ze al lang niet meer in Sinterklaas geloofde.

Het leek wel of Bastiaan haar gedachten geraden had, want hij zei: „Misschien is het Sinterklaas in burger.”

Riemke ging een beetje achter moeder staan. Ze vond het toch wel wat griezelig.

Moeder deed flink de deur open en de man die op de stoep stond, vroeg: „Mevrouw Van der Pas?”

Moeder knikte. Riemke kwam nu een paar stapjes naar voren. Het horen van hun eigen naam klonk immers vertrouwd?

De man overhandigde moeder een klein pakje. Moeder hield het verwonderd in haar hand, bekeek het aan alle kanten en vroeg: „Moet dat wel hier zijn? Wij verwachten namelijk niets, ziet u.” Riemke keek gespannen naar het pakje. Het was in zilverachtig papier verpakt en het was dichtgeknoopt met een groen lintje, dat aan de uiteinden gekruld was.

Was dat niet opwindend? Dat moeder een pakje kreeg waar ze in het minst niet op rekende? Even sloeg Riemke de schrik om het

hart. Stel je voor dat de man zou zeggen: „O, verwacht u niets? Nu, dan neem ik het maar weer mee.” Dat zou gewoon afschuwelijk zijn.

„Het is vandaag 5 december, mevrouw,” zei de man lachend, zijn beide handen opheffend. Toen deed hij een stap terug, nam zijn hoed af voor moeder en zei: „Mevrouw. Dag jongelui.”

In een wip waren ze in de kamer. Moeder ging in vaders stoel zitten en draaide het pakje om en om. Met kleine zilveren lettertjes stond er een naam op en boven die naam een kroontje.

Heel even, niet langer dan drie tellen, begonnen moeders mondhoeken te trillen en zag Riemke aan het kraagje van haar jurk, dat zij slikte. Toen zei ze – en deze keer vroeg ze niet: „Willen jullie?” maar commandeerde ze: „Vooruit!! Haal het pak uit de keuken!! En kijk ook eens onder de keukentafel!! Lopen jullie!!”

Als hazen renden Riemke en Bastiaan naar de keuken. Ze hadden al veel te lang moeten wachten.

Nu zou eindelijk de sinterklaasavond beginnen.

Met al haar schatten in de rok van haar jurk, de zoom stevig in beide handen, ging Riemke 's avonds naar boven naar haar kamer-tje. Ze schoof het gordijntje voor het raam dicht. Het kijkgaatje was alweer toegevroren.

Allereerst zette ze „Pricken” op haar boekenplank. Dat was het fijnste sinterklaascadeau, vond ze. Omdat vader het zelf geschreven had en het zo in orde had gemaakt, dat de boeken juist op sinterklaas thuis bezorgd werden. Het gaf het gevoel of vader niet zo ver weg was.

Wat had ze veel gekregen! Voorzichtig leegde ze haar rok op het bed. Ze nam het kleine vierkante doosje op dat in het laatste pak gezeten had, het pak met het kroontje. Ze woog het op de hand. Het woog bijna niets; het voelde of het leeg was. Ze deed het dekseltje eraf en daar lag in een bedje van lichtblauwe watten een fijn zilveren kettinkje. Een kettinkje met drie fonkelnieuwe zilveren bedeltjes eraan.

„'t Zijn boekenbedeltjes,” zei moeder, toen Riemke het uitpakte. En dat was ook zo. Ze legde haar wijsvinger onder het kleine hondekopje, dat aan een zilveren ringetje hing. Natuurlijk, je zag

het zo, dat was „Pricken”.

Wat grappig, dacht Riemke, dat Pricken er al helemaal bij hoort. Vanmorgen toen ik wakker werd en een kijkgaatje in het raam blies, wist ik nog niet eens dat hij bestond, had ik nog nooit van hem gehoord. En nu heb ik al een boek dat over hem gaat en zijn portretje aan een kettinkje.

Naast Pricken bengelde een piepklein parmantig kereltje. Het was Bartje, het jongetje uit een van moeders liefste boeken. Bartje, die niet voor bruine bonen bad.

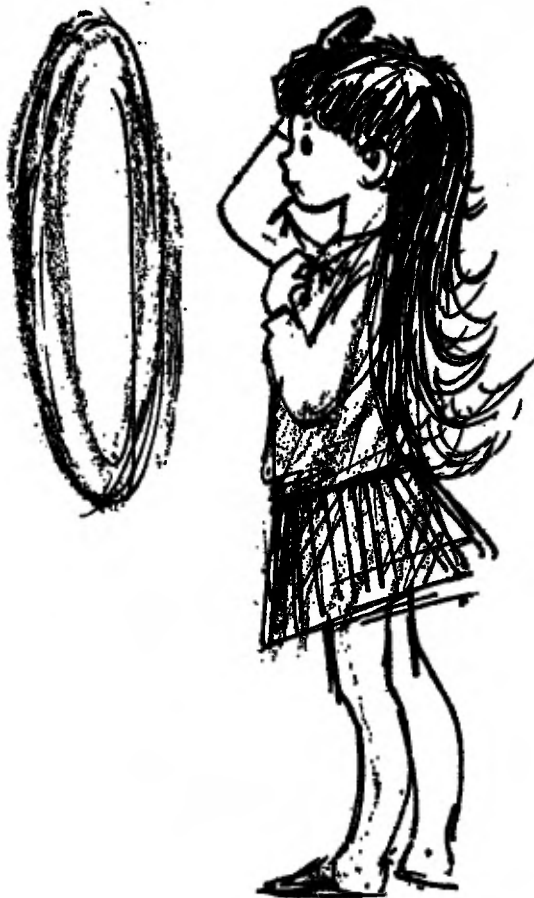
Je zag zo, dat het ene bedeltje Pricken was en het andere Bartje. Maar over het derde moest je wel even diep nadenken.

„Zie jij wel wie dat is, kleine zwartkop?” vroeg ze aan Beulah, die stil op een hoekje van het bed zat te wachten tot haar blanke moeder haar op zou nemen en haar zou vertellen wat Sinterklaas gebracht had.

„Zie je het niet?” Riemke hield het bedeltje vlak voor Beulahs helderbruine oogjes. „Zie jij niet wie dat aapje is? Maar dan heb jij niet goed geluisterd, toen opa vorige winter voorlas uit „Alleen op de wereld”. Ja, dat boek van Remi. Goed zo. Wel en hoe heette dat schrandere aapje ook weer? Jo . . . Jo . . . ja, toe maar . . . Joli Coeur!! Zie je nu wel dat je het best weet? Het was een heel lief aapje, maar hij was vaak zo koud en dan kroop hij diep weg onder de jas van Vitalis, zijn baas. En hij kon met een centenbakje rondgaan bij het publiek. En nu hangt Joli Coeur met Pricken en Bartje aan mijn nieuwe bedelkettinkje, zie je wel? Vind je het niet prachtig?”

Beulah zei niets, en toen stopte Riemke haar maar in bed; ze had zeker erge slaap. Maar eerst kreeg ze nog een nachtponnetje aan van zachte flanel, wit met kleine rode stipjes. Meestal waste Riemke haar lieve zwarte toetje nog even, voordat zij haar in bed legde. Toen ze zelf nog klein was en moeder haar altijd waste, zodat de zeep vaak in haar ogen prikte, had zij wel eens gedacht: Ik wilde dat ik een negerkind was, dan hoefde ik tenminste nooit gewassen te worden.

Maar nu wist ze wel beter. Beulah zag er soms nog smoezeliger uit dan Caro, die toch blank was. En dan Marianne, het Tiroler meisje met de vlechten om het hoofd.

Riemke begon meteen haar eigen vlechten los te maken en haar haar te borstelen. Intussen keek ze naar de zachte wollen trui die uit het grote pak gekomen was, het vreemde pak. Het was de mooiste trui die ze ooit had gehad. Hij was heel lichtblauw. Al haar vroegere truien had moeder altijd zelf gebreid en moeder kon heel goed breien. Maar deze nieuwe was zo wollig, dat je de steken niet eens zag. En zo zacht als het velletje van een jong poesje, als je er met je wang over aaide.

Voor Bastiaan was er ook een trui uit het pak gekomen, een donkerblauwe met een hoge boord. „Een schipperstrui,” noemde

Bastiaan hem, en die kwam hem heel goed van pas. Hij was zee-verkenner . . . dus!

Moeder had een grof gebreid wollen jasje gekregen. Ze had het meteen aangetrokken. En met zijn drieën hadden ze heel hard bij de schoorsteen geroepen: „Dank u, Sinterklaas!”

Riemke trok de nieuwe trui aan en deed het kettinkje om de hals. Het stond machtig. Pricken hing in het midden, Joli Coeur en Bartje aan weerskanten.

Vlug vlechte ze haar haar. Losjes, zoals dat voor de nacht moest. Ze schoof haar blote voeten in de nieuwe pantoffels, die Sinterklaas ook nog gebracht had.

Nog even naar beneden, dacht ze. Ik heb al welterusten gezegd, maar ik doe het gewoon nog eens, net of ik het nog niet gedaan heb.

Toen zag ze hoe Beulah haar smekend aankeek.

„Ik kom heus zo terug, kleine schat,” beloofde ze, maar toen de pop bleef kijken, nam ze haar op. „Nou, vooruit dan maar. Kom dan maar mee, mag je ook even mee naar de kamer.”

Bastiaan was net voor haar op de trap. Hij had zijn nieuwe trui ook aan. „Wat moet jij?” bromde hij.

„Even moeder laten zien hoe het staat,” fluisterde Riemke. „Of zou moeder al naar bed zijn?”

„Vast niet. Ze zit natuurlijk op haar dooie eentje in de kamer. Of ze staat voor het raam uit te kijken in het donker. Dat weten we zo langzamerhand wel. En daarom wilde ik haar gezelschap houden. Maar ja, als jij nu ook nog . . .”

„Zullen we soms samen?” vroeg Riemke weifelend.

„Wel ja, waarom niet,” deed Bastiaan plotseling uitgelaten. „Kom mee, òp naar de huiskamer. En dan blijven we daar tot moeder ook naar bed gaat.”

„We laten ons niet wegsturen,” zei Riemke vastbesloten.

Hoofdstuk 4

Op een middag na schooltijd kwam oom Paul. Hij bracht een enorme bos voorjaarsbloemen voor moeder mee, die hij met een plechtige buiging overhandigde. Het waren narcissen en tulpen met kleine roze prunusknopjes ertussen. Moeder zette de bloemen in de grote koperen ketel en zei: „Als je eens wist hoe heerlijk ik het vind om bloemen te krijgen.”

Hoewel het buiten hard woei en koud was en de kachel binnen voor warmte zorgde, leek het toen plotseling voorjaar. Met zulke bloemen in huis vergat je de kou buiten.

Als oom Paul kwam, was er altijd vrolijkheid, zonder dat hij nu eigenlijk grappig was. Hij vond zelf dat hij de wereld van de enige juiste kant bekeek, van de zonnige kant.

„Goeie berichten van Daan?” vroeg hij. „Of komt hij weer niet aan schrijven toe, de ouwe boef?”

„Dat gaat best, hoor,” zei moeder, „ik mag niet mopperen. We hebben al drie brieven gehad.”

„Drie brieven in een halfjaar,” bromde Bastiaan. „Nee, we mogen niet mopperen.”

„Ja jongen, de oude Cicero zei het al, alles wat voortreffelijk is, is zeldzaam,” lachte oom Paul.

„Cicero kan voor mijn part . . .”

„Maar het zijn fijne brieven,” viel Riemke hem in de rede. Ze vond het afschuwelijk dat Bastiaan het nooit kon laten iets onaardigs van vader te zeggen. Daarom deed zij het extra enthousiast.

„Je kunt een brief van vader wel honderd keer lezen, zoveel staat erin. Toe moeder, waar was vader in de laatste brief?”

„In Wageningen,” zei moeder.

„Kijk eens aan, dat is niet eens zo heel ver hier vandaan,” lachte oom Paul. „Maar een paar uurtjes reizen.”

Dat was nu nèt wat Riemke wilde horen. Want was het niet vreselijk leuk om te denken dat vader nu in een plaats was die precies zo heette als een plaats hier in het land? Dat klonk veel dichterbij dan een vreemde naam, zoals Paramaribo bijvoorbeeld.

Oom Paul bleef eten en hij zat op vaders plaats. Dat kon natuur-

lijk niet anders, ze zaten elk aan een zijde van de tafel.

„Jongens,” zei hij, toen iedereen genoeg had gehad, „jongens, ik wilde die moeder van jullie een avond mee uit nemen. Dat werkt maar en dat werkt maar, ik vind dat ze wel eens een verzetje verdiend heeft.”

„Dat gaat niet, Paul,” zei moeder dadelijk. „Heus niet, ik kan er niet zo maar uitlopen!”

„Jongens, gaat het of gaat het niet? Meerderheid van stemmen geldt. Wie ervóór is dat moeder vanavond met mij naar de film gaat en na afloop een kopje koffie in de stad, steke zijn hand omhoog!” Zelf stak oom Paul twee vuisten in de lucht en Bastiaan en Riemke deden natuurlijk hetzelfde.

Riemke vond het niet prettig als moeder 's avonds wegging en het gebeurde ook eigenlijk nooit, maar ze liet daar nu niets van merken. Ze stak ook twee handen omhoog.

„Je ziet het, Hella!”

„Heb ik dan zelf niets in te brengen?” vroeg moeder, en ze keek van de een naar de ander.

„Nee! Niets!” riep Bastiaan. „Maak je maar gauw mooi, dan ruimen wij de tafel wel af. Naar welke film gaat u, oom Paul?”

Toen bedacht moeder zich ook niet lang en oom Paul wilde met alle geweld afwassen. Hij knoopte moeders schort om zijn buik en stroopte zijn mouwen op. Riemke droogde de borden af en Bastiaan ruimde alles op. Tien minuten later waren ze klaar en kwam moeder beneden.

„Op tijd naar bed gaan en als ik thuiskom, stop ik jullie nog wel even onder,” beloofde ze. „Wat ga jij doen, Riemke? En jij, Bastiaan?”

„Ik leg mijn trein uit,” antwoordde Bastiaan. En plotseling, in een opwelling van broederliefde, voegde hij eraan toe: „Je kunt wel meespelen als je wilt. Mag jij de overweg bedienen en de seinen.” Het gebeurde niet vaak, nee, feitelijk nooit dat Riemke mocht helpen. Bastiaan was bijna gierig op zijn trein. Er kwamen nooit jongens om er met hem mee te spelen. Het liefst speelde hij alleen.

Hij had een vreselijk oude opwindtrein. De rails waren veel breder dan die je tegenwoordig in de winkels zag liggen en de locomotief

was een grote bruine. Er was een sleutel bij die Bastiaan, als hij speelde, aan een veter om zijn hals had hangen. Elke keer als de locomotief afgelopen was, kroop hij ernaar toe, ging vlak naast de locomotief zitten, omdat de veter maar kort was, en draaide twaalf slagen met de sleutel. Nooit minder en nooit meer en niemand dan hij mocht ooit de trein opwinden.

Riemke was blij verrast dat hij haar zo maar aanbood mee te spelen. „Wil jij die hele kleine popjes uit mijn poppenhuis hebben?” vroeg ze, om iets terug te doen. „Ze kunnen wel in die open goederenwagen liggen. Dan is het net echt.”

Dat wilde Bastiaan wel, en toen moeder en oom Paul weggegaan waren, holde Riemke naar boven om de popjes te halen. Ze schoven samen de tafel aan de kant en Bastiaan begon de rails in elkaar te passen. Hij maakte een grote acht midden op het vloerkleed.

„Schoenen uit!” commandeerde hij. Zelf liep hij altijd op sokken als hij met de trein speelde. Als je dan toch eens zo lomp zou zijn en op de rails zou trappen, kwam het niet zo hard aan.

Gedwee trok Riemke haar schoenen uit en duwde ze onder moeders grote stoel. Ze vond het heerlijk mee te mogen spelen en ze nam zich voor alles te doen wat Bastiaan wilde en het ook precies zo te doen als hij wilde. Ook al vond ze hem dikwijls erg eigenwijs en al deed hij altijd of hij alles beter wist. Maar ze voelde dat het een enige avond zou worden als ze het een beetje handig aanlegde. Ze mochten elk een flesje limonade uit de kelder halen en moeder had het koekjestrømmeltje op het dressoir gezet.

Bastiaan wees de plaats aan waar de seinen moesten staan en de overweg. Hij zette autootjes neer en het station. Een huisje voor de baanwachter, dat hijzelf gemaakt had en een tunnel. Pas toen de hele baan gebouwd was, nam hij het „grote bruine beest”, zoals hij de locomotief noemde, duwde de sleutel in zijn lijf en wond hem twaalf slagen op.

Heel nauwlettend en voorzichtig zette hij alle wielen op de rails en trok de rem uit. Meteen begon de trein te trekken.

Het was een machtig gezicht, de lange sliert wagons die door de bochten gleed net als bij echte treinen.

„Eerste sein veilig!” riep Bastiaan, en zo vlug als Riemke kon, wipte

ze de kleine handel naar beneden.

„Spoorhekken sluiten!” Gelukkig net op tijd, want de trein denderde al voorbij.

„Seinen neer! Hekken open!”

Het werd geweldig opwindend. Riemkes wangen werden helemaal rood en hard van inspanning.

Het allermooiste kwam nog. Dat was toen de verlichting aanging. Twee kleine lampjes vóór op de locomotief en een rood-groen lampje in het sein.

„Doe het licht eens uit,” zei Bastiaan. „Maar kijk uit, trap nergens op.”

Het schemerlampje boven vaders bureau lieten ze branden, zodat het niet stikdonker werd.

Wel twintig keer kon de trein zonder dat hij opnieuw opgewonden behoefde te worden, de hele baan rond, en Bastiaan vond het goed dat het sein aldoor op veilig bleef staan en de spoorhekken gesloten bleven. Zo konden er geen ongelukken gebeuren en hij en zij konden, elk aan een kant van de grote acht, fijn toekijken. In het schemerdonker met al die kleine lichtjes in de wagons had de trein iets toverachtig-geheimzinnigs.

Bastiaan zette de trein in zijn langzaamste gangetje. „Zal ik je eens iets leuks laten horen?”

Riemke knikte.

„Kijk, als de trein nu het verst van me af is leg ik mijn oor op de rails. Dan hóór ik hem dichterbijkomen.”

Hij deed het zelf het eerst. „Prachtig geluid,” zei hij, „en hoe dichterbij hij komt, hoe sterker je hem hoort. Het is zelfs net als bij een echte spoorbaan; je hoort waar de rails aan elkaar bevestigd zijn. Rìndindin, rìndindin, probeer jij het ook maar eens.”

Riemke ging laag op haar knieën zitten en wachtte tot de trein aan het andere eind van de acht was. Toen sloeg ze haar vlechten over de schouder en legde haar ene oor op de rails.

Het was werkelijk een wonderlijke gewaarwording. Of je heel alleen in de nacht buiten bij een spoorlijn stond en de trein van ver hoorde naderen. Het geluid kriebelde dwars door je hoofd heen.

„Zo iets zou je niet echt moeten uithalen,” zei Bastiaan. „Voor

je het wist, lag je onder de trein . . . beng . . . je hoofd eraf. Net als bij Johannes de Doper."

Riemke griezelde. „Je moet niet zulke flauwe dingen zeggen,” zei ze, „dan is er niks aan. Wil jij al limonade?” Ze stond gauw op om de flesjes uit de kelder te halen.

„’t Is toch maar een grapje.” Bastiaan had alweer zijn oor op de rails. „Weet je wat we gaan doen? Raden hoeveel tellen het duurt tot de trein helemaal rond is. Ik bedoel met de lichten uit, ook het schemerlampje.”

Hij knipte het lampje boven vaders bureau uit en het werd helemaal donker in de kamer. Alleen de haard gaf een flauw lichtschijnsel tegen de stoelpoten.

Bastiaan wond de trein op, twaalf slagen, en liet de sleutel om zijn hals bengelen. Het grote bruine beest begon langzaam te lopen en hij telde: „Een, twee, drie, vier . . . elf, twaalf, dertien, veertien . . . Ja!”

De trein begon aan zijn volgend rondje . . . Weer veertien tellen. Toen legde Riemke haar oor te luisteren. „Een, twee, drie . . .”

Ze hield haar adem in en kneep haar ogen dicht. Het was geweldig spannend . . . „tien, elf, twaalf . . .”

Maar wat er toen gebeurde was zó afgrijselijk, zo erg, dat Riemke er nog dagen later niet aan kon denken zonder te rillen van narigheid.

De locomotief kwam dicht- en dichterbij. Maar Riemke dacht dat zij, evenals Bastiaan, tot veertien zou kunnen tellen, voordat hij bij haar zou zijn. Het kwam waarschijnlijk, omdat zij langzamer telde dan Bastiaan . . . Ze was nog maar bij twaalf, toen plotseling de trein als een echt wild beest . . .

Ze gilde! „Au au! Moederrr! Vaderrr! Oh, help!”

„Wat is er? Wat heb je?” schreeuwde Bastiaan ontsteld.

Riemke kon geen woord meer uitbrengen van de pijn, ze kon alleen nog maar brullen. „Oh moeder, help me toch!”

„Zeg dan ook wat er is.” Bastiaan stommelde naar het lichtknopje en schopte daarbij zijn station ondersteboven.

Maar Riemke kon niets zeggen. De tranen schoten uit haar ogen. De pijn was haast niet te verdragen.

„Wat ben je ook een kaffer,” viel Bastiaan uit, toen hij zag wat er gebeurd was.

Het opwinduurwerk van de trein was nog lang niet afgelopen. Het kraste en kraakte en alle tandraadjes en alle wielen, de veer en wat er nog meer aan zat, het zat allemaal verward in Riemkes haar.

Ze trachtte haar hoofd op te tillen, maar dan ging het grote bruine beest met alle wagens mee. Het was vreselijk!

De beide kleine popjes, die alle reizen hadden meegemaakt, vielen eruit en Riemke wist zich geen raad van de pijn. Ze boog haar hoofd maar weer tot vlak bij de rails, zodat de trein op de grond bleef en het niet zo trok.

Bastiaan keek haar met grote ogen aan, zijn mond een eindje open.

„Je bent zelf een kaffer,” huilde Riemke, „doe liever wat!” Maar als ze iets zei, moest ze haar hoofd bewegen en dan trok de locomotief erger aan duizend haartjes. „Toe nou, help me nou!”

Het leek wel uren te duren, voordat hij zijn verstand kon laten werken.

„Ik zal de wagens afkoppelen,” zei hij. „Maar hou dan alsjeblieft

je hoofd stil, anders lukt het niet. Druk de locomotief maar dicht tegen je aan, dan doet het het minst pijn."

Riemke probeerde te doen wat Bastiaan zei, maar elke beweging deed haar zo verschrikkelijk zeer, dat ze er een vieze smaak van in de mond kreeg. Het voelde of ze moest overgeven.

„O Bas, hoe moet het nu? Hoe krijgen wij mij ooit weer los? O, schiet alsjeblieft een beetje op!"

„Als je nu gaat janken, help ik je niet. Zie je dan niet dat ik nadenk?"

Maar Riemke zag niets. Ze kneep haar ogen zo stijf mogelijk dicht om de pijn beter te kunnen verdragen en om niet meer te gillen.

„Als ik de locomotief nu eens op achteruit zet?" berekende Bastiaan. „Dan draaien de wielen en de radertjes terug en dan ben je weer vrij."

Midden in haar narigheid vond Riemke dat het tóch een goed idee was. Zo moest het kunnen.

Maar het kon niet. De hele machine was in het haar vastgelopen. Niet alleen in een punt van de vlecht, wàs dat maar zo. Maar boven het oor, tegen het hoofd aan.

Bastiaan deed zijn uiterste best de haren uit het mechaniekje te peuteren, maar elke poging die hij deed, bezorgde Riemke zo'n ondraaglijke pijn, dat hij er maar mee ophield. Hij keek verslagen en wist niet wat hij verder doen moest.

Was moeder nu maar thuis! Maar het was pas halfnegen en moeder had gezegd dat het wel heel laat zou worden.

„Denk je dat je tot Wildeman kunt lopen?" vroeg Bastiaan. Hij vroeg het zo lief en bezorgd, dat Riemke er opnieuw tranen van in de ogen kreeg. Ze drukte de locomotief met beide handen dichter tegen haar hoofd. „O ja, dat kan ik wel. Want zo houd ik het toch niet uit."

„Doe dan vlug je schoenen aan en kom mee. Waar zijn je schoenen?"

„Dat weet ik niet," zuchtte Riemke. „Zoek jij ze maar, want ik kan heus mijn hoofd niet bewegen."

Gelukkig vond Bastiaan de schoenen meteen onder moeders grote stoel en heel voorzichtig schoof hij ze aan haar voeten. Toen knoopte hij de veters vast.

„Zal ik je armen steunen?”

„O nee, laat maar.”

„Ik wil de locomotief ook wel vasthouden, maar jij voelt het zelf het beste. Hier,” hij nam haar sjaal van de kapstok en knoopte die voorzichtig om haar hals. „Kom nu maar gauw.”

Riemke dacht dat Bastiaan nu eensklaps een beetje op vader leek. Die deed precies zo als je iets akeligs had. Als je gevallen was of keelpijn had. Het maakte haar een beetje warm van binnen dat Bastiaan net als vader deed.

Gelukkig werd de pijn wat minder nu ze wist hoe ze de locomotief vast moest houden. In de gang bleven ze nog even staan en Bastiaan zei, na nog eens goed de situatie te hebben opgenomen: „Ik zou wel eens willen weten hoe we ooit al die haren er weer uit moeten krijgen. Jammer dat je het zelf niet kunt zien, het is net een echt spoorwegongeluk. Enfin, ben je meteen van je lange manen af.” Hij deed het touwtje door de brievenbus, omdat ze anders straks niet binnen konden komen en hield toen de deur voor Riemke open.

„Van mijn manen af?” vroeg zij verschrikt. Ze draaide haar hoofd naar hem toe om te kijken wat hij daarmee kon bedoelen. „Je denkt toch niet . . . O nee, dat mag niet, ik wil mijn vlechten er niet af hebben! Want vader heeft gezegd dat ze tot mijn middel moesten zijn als hij terugkwam. O Bas, je denkt toch niet dat . . .”

„Lig niet te zemelen,” bromde Bastiaan ongeduldig. „Al zou je je hoofd vandaag kaal laten scheren, dan zou het alweer lang zijn als vader terugkwam.”

Tot nu toe had Riemke een stroom van tranen binnen kunnen houden. Ze had alleen gegild en „au!” geroepen van de pijn. Ze had op haar tong gebeten om maar flink te zijn en niet te huilen. „Grote meisjes huilen niet, die zeggen alleen maar au,” zei vader vroeger altijd.

Maar nu Bastiaan iets lelijks van vader zei, kon Riemke haar tranen niet meer binnenhouden. Ze stroomden bij haar wangen neer en langs haar neus. Ze liepen in haar mond en smaakten smerig zout. En zij kon ze niet afdrogen met haar zakdoek, omdat ze beide handen nodig had om de locomotief vast te houden.

Ze kwamen bij het huis van de familie Wildeman. Mijnheer Wilde-

man moest lachen, toen hij de kinderen zag staan. „Is dat de nieuwste mode?” vroeg hij. „Ik heb wel eens vrouwen gezien, die complete bloementuinen op hun hoofd droegen. Maar een locomotief . . . dat lijkt me het allernieuwste.”

Mevrouw Wildeman lachte niet. Ze nam een zakdoekje uit haar tasje, dat naar eau-de-cologne rook, en ze veegde voorzichtig de tranen van Riemkes wangen. „Arme meid,” zei ze.

Toen moest Riemke op een stoel zitten en ze keken allemaal naar haar hoofd.

Toosje, die nog niet naar bed was, kwam er ook bij staan. Ze zei: „Zo kijken apen in een apekooi van de dierentuin ook als ze elkaar vlooiën.” Als het niet zo getrokken had, zou Riemke wel gelachen hebben, maar nu kon ze het niet. Haar hoofd werd hoe langer hoe zwaarder en haar armen werden verschrikkelijk moe.

Mijnheer en mevrouw Wildeman keken elkaar aan. Ze zwegen en mevrouw probeerde Riemkes haren met voorzichtige vingers uit de wieltjes en radertjes los te maken. Toen zei mijnheer: „Er zal niets anders opzitten.”

„Dan ook meteen,” antwoordde mevrouw resoluut. „Een ogenblikje, lieve meid. Hou je hoofd nog even stil, dan is het leed gauw geleden.”

Riemke hoefde niet te vragen wat er ging gebeuren. Ze begreep het maar al te goed. Haar haar, haar vlechten, waar ze zo trots op was en waarvan iedereen altijd zei dat het glansde als goud, waar vader van zei dat hij er een gedicht op zou kunnen maken . . . haar haar zou afgeknipt worden.

Ze hield haar hoofd krampachtig stil en de schaar knipte en knipte . . . de ene pluk haar na de andere. Bij elke knip werd Riemkes hoofd lichter, maar bij elke knip werd haar hart zwaarder. Was moeder er nu maar bij, misschien dat zij nog iets anders geweten had. Iets waardoor het haar niet afgeknipt hoefde te worden.

Wat zouden ze morgen op school zeggen? Thea, die zou haar natuurlijk gemeen uitlachen.

En vooral, wat zou vader zeggen? Misschien kende hij haar wel niet meer als hij terugkwam. Dat zou best kunnen en het zou vreselijk zijn. Want met kort haar kreeg je een heel ander gezicht dan met lang. Een meisje op de zondagsschool, dat altijd een

paardestaart had gehad, en op een keer met kort haar verscheen, leek ook helemaal niet meer op haarzelf. Ze zag er lang zo aardig niet meer uit als eerst, hoewel dat later toch wel meeviel.

Eensklaps was de locomotief los! Riemkes handen zakten even in haar schoot, heel even maar. Toen greep ze naar haar hoofd . . . nu was er niets meer aan te veranderen . . . nu was ze kaal. Het was verschrikkelijk.

„Ik zou maar meteen doorgaan, vrouw,” zei mijnheer Wildeman.

„Wat je doet, moet je goed doen, geen halve maatregelen, wat jij, Riemke?”

Toen knipte mevrouw ook aan de linkerkant van Riemkes hoofd

de vlecht af. Riemke voelde zich vreemd duizelig, net of ze op een hoge schommel door de lucht zweefde. En ze had het koud.

Ze was eens met vader op een uitkijktoren van de brandwacht geklommen. Toen woei haar jurk omhoog en stond ze even helemaal in haar broek. Dat voelde net zo koud en kaal als nu haar hoofd. Bastiaan moest natuurlijk alles vertellen en terwijl hij dat deed, begon hij al de achtergebleven blonde haren uit de locomotief te peuteren. „Het grote bruine beest moet getrimd,” zei hij.

Mevrouw Wildeman maakte voor iedereen een kopje heerlijke schuimende chocola en Riemke was erg blij dat Toosje toen niet zei, dat het korte haar mooi stond. Ze was veel te verdrietig om het verlies van haar vlechten.

Het was al erg laat, toen ze met Bastiaan over straat naar huis ging. Ze had de sjaal om haar hoofd gebonden.

„Als jij nu eerst naar bed gaat,” zei Bastiaan, „dan ruim ik mijn trein nog even op. En dan doe ik het licht bij je uit als je er al in ligt.”

Dat vond Riemke zo lief van hem, dat ze bijna vergat wat er gebeurd was. Was het niet wonderlijk dat Bastiaan, die anders zo vaak bromde, niet eens boos op haar was, nu zijn locomotief door haar schuld stuk was gegaan?

„Als we weer een gulden van oom Evert krijgen, mag jij de mijne hebben,” zei ze, „voor een nieuwe locomotief. En je mag mijn kleine popjes houden.”

Toen moest Riemke naar de kapper. Tot die ongeluksdag toe had moeder altijd zelf haar haar geknipt. De vlechten gepunt en de nek uitgeschoren. Maar nu mevrouw Wildeman het grote bruine beest eruit geknipt had, leek haar hoofd wel een ragebol en moeder vond dat er wel een kapper aan te pas moest komen om het haar in model te knippen.

Riemke kreeg een rijksdaalder mee. Ze was nooit bij een kapper geweest en eigenlijk vond ze het wel interessant. Maar ook wel een beetje griezelig. Als je soms bij de kapper naar binnen keek, zag je er allemaal dames zitten met geweldige gevaarten boven op hun hoofd. Groter dan de helmen van de Marsmannen in Bastiaans boeken. Maar moeder verzekerde haar dat zij niet zo'n helm op

haar hoofd hoefde.

„Je vertelt maar aan de kapper wat er gebeurd is,” zei ze. „Hij is beslist erg aardig en hij maakt vast een jongedame van je. Je hebt een prachtige dikke bos haar, dus . . .”

Maar de kapper was helemaal niet aardig! Toen Riemke de winkel binnenkwam stond hij achter de toonbank met de rug naar de deur. Hij hóórde de deurbel niet eens, want Riemke moest een paar keer kuchen voor hij zich omdraaide en haar zag staan.

„Zo,” zei hij, en hij wreef in zijn handen alsof hij ze aan het wassen was. „Zo, en wat kwam jij doen, zus?”

Als er nu iets was, wat Riemke verschrikkelijk vond, dan was het dat de mensen haar „zus” noemden. Zus! Net of ze nog op de kleuterschool was! Ze had eens tegen Bastiaan gezegd dat ze dat zo erg vond.

„Dan zeg je, als ze je weer „zus” noemen, „broer” terug. Gewoon „broer”, en dan loop je de winkel uit.”

Maar ze kon onmogelijk „broer” tegen de kapper zeggen en dan weglopen, want hij liet haar geen seconde tijd om te antwoorden. Hij kwam achter zijn toonbank vandaan en pakte haar hoofd tussen zijn beide handen. Toen lachte hij en Riemke zag dat hij lelijke bruine tanden had.

„Ja, ja, ja, ik zie het al,” zei hij, en schudde haar hoofd langzaam heen en weer. „Welk stout klein meisje heeft mammies schaar gepakt en toen kappertje gespeeld? En wie moet nu zorgen dat het weer een net kopje wordt? De echte kapper!”

Riemke schrok. Dacht die verschrikkelijke man met zijn rode handen en zijn gele tanden dat zij zelf haar vlechten had afgeknipt?

„Wil zij daar wel eens op klimmen?” De kapper wees naar een vierkante houten stoel midden in de kapsalon, een stoel op hoge poten. „Wacht maar, dan zal ik haar erop tillen.”

Hij greep haar in haar middel vast en zette haar op de stoel. „Nee maar, net een veertje zo licht,” zei hij. „Daar zit ze dan, als een koningin op de troon.”

Riemke durfde geen woord te zeggen. De rijksdaalder plakte vast in haar hand. Kon ze maar weglopen, voordat hij weer met zijn handen haar hoofd kon aanraken.

Ze kreeg een witte katoenen schort voor met een paar gaten voor

de armen in plaats van mouwen.

Nu moet ik iets doen, dacht ze, iets waaraan hij kan zien dat ik geen klein meisje ben, geen zus, die stilletjes haar haar heeft afgeknipt.

Ze stak haar handen niet door de gaten, maar de ene met de rijksdaalder kneep ze stijf dicht en van de andere spreidde ze de vingers wijd uit, net of ze er een lange neus mee maakte tegen de kapper. Niemand kon zien wat ze deed, ook de kapper niet, want haar handen zaten onder de witte schort. Maar het gaf haarzelf een heerlijk gevoel. Ze maakte een lange neus tegen de kapper, ze stak de gek met hem. En ze zou zich er niets meer van aantrekken wat hij verder nog tegen haar zei. Met haar kiezen op elkaar, de lippen een beetje getuit, zei ze zonder geluid te geven: „Broer!”

De kapper haalde een lange zwarte kam uit zijn zak en een schaar met spitse punten.

„Nu zullen we haar eens opknappen,” zei hij. Hij knipte een paar keer met de schaar in de lucht. Precies zo deed de schoolarts met zijn spuit, voordat hij prikjes gaf. Twee keer in de lucht en dan echt.

Toen begon de kapper haar haar tegelijk te kammen en te knippen. Bij elke knip die hij deed, ging de schaar wel vijf keer open en dicht, heel vlug.

Riemke kon in de spiegel zien wat hij deed. Hij zat zelf op een stoel die bijna net zo hoog was als de hare. In de spiegel leek het of hij de schaar in de linkerhand hield en de kam in de rechter, maar als ze schuin naar haar rechteroor keek, was daar de schaar. In zijn rechterhand dus. Ze probeerde uit te vinden hoe dat in elkaar zat, maar het was moeilijk te bedenken.

„Ze moet wel even haar hoofdje stilhouden, anders kan ik haar niet mooi maken.”

Vlug rekte Riemke onder de schort haar vingers weer tot een lange neus en zei, nu met de lippen oopen: „Broer.”

De kapper kamde en knipte en toen er een bende haartjes op de schort waren gevallen, nam hij een zacht schuiertje uit zijn zak en borstelde haar nek uit. Hij deed of het per ongeluk was, maar aan zijn ogen zag Riemke dat het opzet was, toen hij een paar keer met het schuiertje over haar neus ging.

„Lach eens tegen duimpje,” zei hij, zijn duim voor haar neus omhoog stekend. Hij vond zichzelf zeker erg geestig, want hij begon hardop te lachen. Zijn tanden leken wel paardetanden. Riemke hield haar vingers wijduit.

„Ziezo,” zei hij even later tevreden, „dat begint erop te lijken. Ze had er raar in huisgehouden.”

Hij nam een flesje van een glazen plaat af, een flesje met een gummibal eraan.

„Dzjiej-dzjiej-dzjiej,” ging het, en miljoenen kleine drupjes spoten op Riemkes haar. Ze vergat even hoe boos ze eigenlijk was. Wat rook dat heerlijk en wat een enig geluid! Dzjiej!

„Nou?” vroeg de kapper. „En wat zegt ze er zo van? Staat het niet prachtig? En nu nooit weer aan mammies schaar komen. Denk eraan!” Hij zwaaide haar schort af en klopte die uit op de vloer. Riemke deed maar vlug de andere hand ook in een vuist. Dat ze een lange neus gemaakt had, was haar eigen geheimpje.

Voordat hij haar van de stoel kon tillen, was ze er al afgewipt.

Voordat hij haar met zijn grote rode handen aan kon raken.

In de winkel liet ze de rijksdaalder op de toonbank vallen. Er was een hele afdruk binnen in haar hand gekomen, een rood rondje. De kapper liet de rijksdaalder in zijn kassa glijden en zij kreeg wisselgeld terug.

Ze was nu vlak bij de deur. De kapper hield die voor haar open, één hand legde hij op haar hoofd.

„Dag zus,” zei hij.

Riemke dook onder zijn hand uit en toen ze op het stoepje stond, draaide ze zich om en riep: „Dag . . . broer!!”

Toen holde ze weg en miste haar vlechten, die anders op haar rug dansten als ze hard liep.

Moeder zei dat het altijd zo was. „De winter komt binnen als een lammetje en gaat als een leeuw.”

Net toen ze dachten, dat er een eind aan de winter zou komen, dat het eindelijk lente zou worden, begon het te vriezen, te stormen en te sneeuwen.

Midden in de nacht werd Riemke er wakker van. De wind gierde om haar open klappaampje en de sneeuwvlokken vlogen brutaal

naar binnen.

Eigenlijk wist Riemke dat ze even vlug op zou moeten staan om het raampje te sluiten, maar ze kon niet genoeg moed bijeenbrengen om uit haar warme dekenholletje te schuiven. Ze ging liever weer slapen.

De wind loeide hoe langer hoe feller en er kwam zoveel sneeuw binnen, dat er zich een bergje vormde in de hoek van de vensterbank, waar het gordijn hing. Riemke vond het een angstig geluid, net of er buiten beren waren die oei-oei riepen.

Ze drukte haar deken tegen haar oren aan en pakte Beulah, die helemaal onderuit gezakt was. In het halfdonker kon ze zien dat Beulah haar oogjes wijd open had. Zij kon zeker ook niet slapen. „Kom maar dicht bij mij,” fluisterde ze. „Je hoeft niet bang te zijn. Het huis staat stevig en al zou het tien keer zo hard waaien, dan woei het dak er nog niet af. Doe je oogjes maar dicht.”

Ze drukte met een vinger voorzichtig de oogleden van de pop dicht, maar zodra ze de vinger weg deed, gingen de oogjes weer open. Dat kwam omdat Beulahs hoofdje op Riemkes dikke, bolle kussen lag en haar lijfje erbij neerhing. Ze zat bijna rechtop, en als ze rechtop zat, had ze altijd haar ogen open.

De wind rammelde aan het open raam. De haak waarmee het raam was vastgezet, piepte.

Toen hoorde Riemke plotseling een heel vreemd geluid in huis, een geluid dat ze nooit eerder gehoord had. Grommend, brommend. Net of de beer, die eerst buiten oei-oei geroepen had, nu op de zolder was. Hij gromde aanhoudend.

„Weet jij wat dat kan zijn, Beulah?” vroeg ze zacht. „Of hoor je niets?”

Beulah zei niets.

„Als je bang bent, moet je het zeggen, dan roep ik oma wel, hoor.” Maar Beulah bleek helemaal niet bang te zijn. Ze keek precies zo vrolijk en blij als overdag, haar bruine oogjes twinkelden in het beetje licht dat er was, zo midden in de nacht.

„Oma heeft gezegd dat ik haar altijd mag roepen als er iets is. Ook al is het midden in de nacht. En haar slaapkamer is hier vlak onder.”

Het grommen werd luider en luider. Het klonk onheilspellend.

Grrr-grrr-grrr.

„Of zal ik Bastiaan roepen? Vragen of hij eens wil kijken wat het is?”

Omdat Beulah geen antwoord gaf, zweeg Riemke verder ook maar. Ze dook met de pop zo diep ze kon onder de dekens. Zo diep, dat zelfs haar oren er niet meer bovenuit staken. Nu hoorde ze niets meer. Maar ze was klaarwakker en wist heus wel dat het niet hielp om weg te kruipen onder de dekens. Het geluid was er evengoed nog. Ze zou het zeker opnieuw horen als ze haar hoofd weer boven de dekens stak.

Even probeerde ze het, voor alle zekerheid. En jawel, grrr-grrr-grrr, precies als daarnet. Zou ze dan toch Bastiaan maar wakker maken? Zijn kamertje was vlak naast het hare. Of zou ze het licht opdoen? Natuurlijk! Dat ze daar niet eerder aan gedacht had.

Vliegensvlug trok ze aan het koordje boven haar bed. Tot in de

verste hoekjes was het kamertje nu licht. Het licht viel ook op Beulahs kleine neusje, het liet haar oogjes flonkeren.

Het licht viel ook op de fijne poedersneeuw, die aan weerskanten van het klapraampje naar binnen stooft. Op de vensterbank lagen al echte sneeuwhoopjes, het leken net hoopjes poedersuiker, zoals moeder over appeltaart zeefde.

Riemke vergat helemaal waarom ze het licht opgedaan had. Ze kroop op haar knieën naar het voeteneind van het bed, tot bij de vensterbank. Toen nam ze een handjevol sneeuw en stak het in haar mond. Smaak had het eigenlijk niet, vond ze, maar het voelde grappig schuimig. Het was wél koud. Ze huiverde even en trok haar divankleed van de stoel om dat om haar schouders te slaan. Ze wilde uitkijken over de straat, waar de sneeuw in bollen op de straatlantaarns bleef liggen en waar de asemers, die de mensen de vorige avond al buiten hadden gezet, omdat de vuilnisman 's morgens heel vroeg kwam, helemaal ondersneeuwden.

Ze legde haar ellebogen in de vensterbank en steunde haar hoofd met beide handen. Zo akelig als de wind buiten door de bomen gierde en langs de schoorsteen floot, zo veilig voelde het binnen. Riemke luisterde naar de wind. En toen hoorde ze ook weer dat vreselijke geluid. Grrr-grrr-grrr.

Nu moet ik Bastiaan roepen, dacht ze, want als ik het nu niet dadelijk doe, als ik nog langer wacht, dan durf ik niet meer.

Ze greep Beulah en klemde haar stijf onder de arm. „Niets zeggen,” zei ze heel zacht, „vertrouw maar op mij. Ik roep Bastiaan. Die is groot en hij durft!”

Ze vergat haar nieuwe pantoffels aan te trekken en haar blote voeten tikten koud op het zeil. Ze opende de deur van het kamertje en liep naar de overloop. Er viel een streep licht uit haar kamertje, maar verder was het daar donker. Aardedonker. Ook de trap naar beneden leek een groot donker gat. En het geluid? Ze hield haar adem in om beter te kunnen luisteren en ze stond een paar seconden muisstil.

Het geluid werd sterker en het kwam uit Bastiaans kamertje. Ze legde haar oor tegen zijn deur en toen eensklaps . . . o, dat ze dáár niet eerder aan gedacht had . . . eensklaps begreep ze het! Er was helemaal geen beer die gromde en bromde. Maar Bastiaan snurkte!

Dat was dat grrr-grrr-grrr.

Ze moest haar lachen inhouden om die ontdekking. Terwijl ze naar haar kamertje terugloopt, keek ze naar Beulah. Die lachte ook!

„Je hoeft me niet uit te lachen, aap van een meid! Jij was minstens zo bang als ik, hoor! En eigenlijk was ik niet eens echt bang, ik ging alleen Bastiaan roepen om jou gerust te stellen.”

Ze legde Beulah plat in bed en de pop deed meteen haar oogjes dicht. „Ach ja, jij bent natuurlijk ook slaperig.” Ze kuste het bruine voorhoofdje. „Ga nu maar lekker slapen, kleine poes.”

Zonder de dekens verder open te slaan schoof ze weer in haar dekenholletje. Het was nog een beetje warm, Ze trok het licht uit. Buiten was het nu zo donker niet meer.

Ze vergat het klappaampje te sluiten en de sneeuw joeg nog naar binnen. Maar het deed haar niet meer. Al was het buiten ook nog zo ijzig koud, haar bed was warm en veilig. En ze had een broer die snurken kon als een reus.

Hoofdstuk 5

Kon je eigenlijk met opzet iets laten gebeuren? dacht Riemke op een middag, toen ze uit school kwam. Je kon wel zorgen dat iets *niet* gebeurde, dat was vast. Bij Wildeman was bijvoorbeeld het tuinhekje geverfd en toen zij er langs liep, kwam haar mantel vol groene verf te zitten.

„Denk eraan dat het niet weer gebeurt,” zei moeder, „ik krijg het er haast niet weer uit.” Daarna was ze niet meer vlak langs het hekje gelopen en er was niet opnieuw verf in haar mantel gekomen. Natuurlijk niet. Je kon dus wel zorgen, dat iets niet gebeurde. Maar andersom? Dat wist ze niet.

Ze wond haar springtouw twee keer om elke hand en met een schoen op het touw mat ze de afstand van de boog tot die goed was. Ze sprong op de maat van: „Zeg, ken jij de mosselman, de

mosselman, de mosselman? Zeg, ken jij de mosselman, die woont in Scheveningen”.

Zo nu en dan bleef ze even staan om de dubbele te dansen. Dan zwiepte het touw twee keer achter elkaar onder haar voeten door. Ja, dat moet kunnen, iets laten gebeuren. Met opzet iets laten gebeuren wat onmogelijk leek, maar wat je graag wilde.

Pasen en Pinksteren kon je natuurlijk nooit op één dag laten vallen, daar moesten zeven weken tussen liggen.

Sint Juttemis bestond niet. Een Sint van die naam had er nooit bestaan, en die kon je niet maken ook.

Maar de kalveren op het ijs laten dansen? Dat leek niet helemaal onmogelijk, je kon het nooit weten. Soms was het op de kalender al lente en dan lag er nog ijs in de sloten. Misschien waren er op de boerderijen dan ook al kalveren geboren. Het zou kunnen. Maar of die kalfjes dan wel ooit op dat ijs zouden gaan? Of dansen? Een kalf was zwaar, zwaarder dan een mens en kinderen zakten er vaak nog door.

Riemke danste maar weer verder. Ze bond haar touw met één eind aan een ijzeren hekje vast en sprong zo met één hand draaiend, dat ging ook erg fijn. Ze kon heel goed touwdansen, wel haast het best van de klas. Een geluk dat ze niet dik was en maar klein. Dikke meisjes konden veel dingen lang zo goed niet als magere. Hardlopen, haasje-over en nog veel meer.

Maar klein zijn, was wèl vervelend, vond Riemke. De grote mensen hadden er altijd iets van te zeggen. „Ze is niet groot voor haar leeftijd, hè?” zeiden ze dan. Of: „Is zij al negen? Dat zou je niet zeggen. Ik heb een dochtertje van zes, die is nog meer mans.” Dan had ze altijd zin om haar tong uit te steken, al zei moeder dan ook lief: „Ja, er zijn nu eenmaal grote en kleine mensen op de wereld.”

Ze had geen haast om naar huis te gaan, want moeder was naar de moeder van een ziek meisje uit haar klas en Bastiaan was naar judo. Er zou dus toch niemand thuis zijn. Ze bleef net zo lief op straat.

Ze sprong nog een paar versjes uit en net toen ze het touw weer los wilde maken van het hekje, zag ze iets wat haar een schok door haar hele lichaam bezorgde. Ze schrok zo, dat ze er kippevel van

kreeg . . . Daarboven, in de hoge vensterbank van het huis waar ze had staan springen, zag ze een grote bruine bloempot staan. Een houten bloempot met glimmende koperen banden er omheen en twee koperen ringen om hem aan op te tillen. Het was een prachtige bloempot. Maar toch was die het niet waarom Riemke stokstijf bleef staan.

Haar hart begon zo hard te bonken, dat ze dacht dat iedereen het zou kunnen horen.

In die bloempot stond . . . het was niet te geloven . . . een grillig gevormd groen boompje vol met kleine oranje appeltjes.

Zo hoog ze kon, ging ze op haar tenen staan, maar toen ze het nog niet goed genoeg kon zien, klom ze boven op het hekje.

Ze zag ze nu duidelijk . . . het waren appeltjes aan een cactus! Minutenlang bleef ze geboeid staan kijken, haar bloesje ging op en neer, zo hijgde ze van opwinding om haar ontdekking. Elke dag kwam ze vier keer langs dit oude huis en nog nooit had ze deze plant gezien. Het was een heerlijke ontdekking!

Vliegenvlug rolde ze het springtouw om haar hand en holde naar huis. Ze rende door een achterbuurtje, wat vlugger ging, maar waar ze anders nooit door ging, omdat er zulke vervelende jongens woonden. Maar nu scheelde het wel vijf minuten met thuiskomen. Stel je voor dat vader er al was. Die appeltjes waren beslist niet in één enkele dag gegroeid, zij had ze alleen niet eerder gezien.

Ze rukte aan het touwtje dat door de brievenbus hing, smeed het touw in de hoek van de gang en stoof de kamer binnen. Haar ogen flitsten door de kamers. Van vaders gemakkelijke stoel bij het raam naar de draaistoel voor zijn bureau. Niemand! De kamer was leeg en opgeruimd.

Riemke was zo hevig teleurgesteld, dat het een ogenblik leek of ze zou gaan huilen. Zo vast had ze gedacht vader te zullen vinden en dan was zij de eerste geweest die thuiskwam.

Ze liep naar de keuken en luisterde onder aan de trap. Maar het was even stil als wanneer er niemand thuis was.

Ze ging naar Wildeman. Het zou kunnen zijn dat vader daar was, omdat hij een leeg huis gevonden had. Toen dat niet zo was, sprong ze nog een uurtje met Toosje, tot ze moeder om de hoek zag komen.

's Avonds, toen moeder haar onder stopte, kon ze het niet langer stilhouden. Als je iets prettigs wist, kon je het beter aan een ander vertellen, dan had je er nog meer plezier van. En zeker aan moeder, dacht ze.

„Weet je wat ik gezien heb, moeder?”

Moeder zei dat ze dat niet wist.

„Een cactus met appeltjes eraan. Een groene cactus vol kleine oranje appeltjes.” Riemke keek moeder hoopvol aan. Ze dacht dat moeder nu wel heel erg blij zou zijn.

„Dat is grappig,” zei moeder, „die heb ik nog nooit gezien.” Ze stopte de dekens achter bij Riemkes rug in. „Welterusten liefje,” zei ze, net als elke andere avond.

„Maar dat is iets heel bijzonders,” zei Riemke ongeduldig. „Dat gebeurt haast nooit. Dat is zeldzaam.” Moeder scheen niet te begrijpen hoe belangrijk haar ontdekking was geweest. „Het is net zo zeldzaam als . . . als Sint Juttemis!”

„Malle meid,” zei moeder lachend, en ze knipte het licht uit. „Nu gauw slapen, hoor.”

Riemke sloeg een arm om Beulah heen en drukte haar stijf tegen zich aan. „Oma begrijpt er niets van,” zei ze, „maar jij weet wat het zeggen wil, hè? Het betekent dat het niet lang meer kan duren tot vader, ik bedoel tot opa thuiskomt.”

De volgende dag liep ze met Toosje naar school. Toen ze bij het huis met het zwarte ijzeren hekje waren, zei ze: „Zeg Toos, moet je eens kijken wat een prachtige cactus daar in de vensterbank staat. Een cactus met appeltjes.”

Ze klommen allebei op het hekje om te kijken.

„Mooi is hij wel,” zei Toosje, „maar als jij dat een cactus noemt, dan noem ik jou een appelboompje. Kind, het is een gewoon boompje. Een cactus heeft toch stekels?”

„En ik noem het een cactus,” zei Riemke koppig. „Ik vind je vreselijk flauw om het een boompje te noemen.”

„Flauw?” Toosje haalde haar schouders op. „Omdat ik dat een boompje noem? Je bent niet lekker.”

De hele dag praatten ze niet tegen elkaar, maar toen ze na schooltijd tòch dezelfde kant uit moesten, zei Riemke: „Misschien is het

toch wel een boompje."

Toosje vond het reuze van haar vriendinnetje dat zij het eerst weer iets zei. Daarom gaf zij ook toe: „Maar je kunt best gelijk hebben, misschien is het toch wel een vreemd soort cactus.”

Daar moest Riemke wel om lachen. „Ik weet zelf ook best dat het geen cactus is,” gaf ze toe. „Maar weet je, ik wilde het zo graag.” Natuurlijk begreep Toosje er nu niets meer van. „Waarom dan?” vroeg ze.

„Moet je luisteren. Bastiaan moppert altijd omdat vader weg is, dat weet je. Hij vindt er niks aan met moeder en mij alleen. En als hij mij nu plagen wil, dan zegt hij dat vader pas terugkomt als Pasen en Pinksteren op één dag vallen. Of met Sint Juttemis, of als er appeltjes aan een cactus groeien. Snap je? Als ik nu echt eens een cactus zag met appeltjes eraan, dan zou ik hem die lekker aanwijzen. Dan zou hij niets meer te zeggen hebben.”

„Ik zal je helpen zoeken,” bood Toosje aan. „Ergens moet toch wel een cactus met appeltjes te vinden zijn.”

Omdat ze elkaar zo goed begrepen, sloegen ze toen hun armen om elkaars schouders. Als echte vriendinnetjes.

Hoofdstuk 6

Eens in een nacht gebeurde er iets heel ergs. Riemke merkte het 's morgens bij het wakker worden. Eigenlijk merkte ze het niet meteen. Ze had zich al gewassen en aangekleed en toen ze haar pyjama op wilde vouwen, zag ze het plotseling.

Het was verschrikkelijk! In Beulahs armpje, precies op de elleboog, zat een scheur!

Riemke begreep niet dat ze dit niet eerder had gezien. Het was een grote, ruwe scheur en die kreeg je toch niet een, twee, drie. Dat moest eerst wel een klein gaatje zijn geweest, dat langzaam-aan groter was geworden. En gisteren had ze Beulah nog in bad gedaan. Ze had een heerlijk sopje gemaakt in moeders afwasteiltje en toen had ze, ernaast op de grond zittend, Beulah van top tot teen afge-

sponsd. Maar van een wond in het armpje had ze niets gemerkt. Ze nam de pop op en hield haar wang tegen Beulahs wangetje. „Wat is er met jou gebeurd?” vroeg ze bezorgd. „Wat hebben ze met jou gedaan? Doet het ook pijn? Stil maar, hoor liefje, moeder zal het weer beter maken, stil maar.”

Heel voorzichtig deed ze Beulah haar kleine pyjamaatje uit, maar dat ging niet zonder het armpje te buigen en ze voelde dat dat erge pijn moest doen met zo'n scheur. Ze deed het daarom nog zorgvuldiger dan anders, eerst het goede armpje uit het mouwtje trekkend.

„Weet je wat? Vandaag mag je je cape aan. De hele dag. Daar zitten geen mouwen in, dan kan het ook niet zeer doen.”

Beulahs oogjes twinkelden. Ze was zeker blij dat haar moeder dat zo voor haar bedacht.

Met Beulah op de arm wiegend en heel zacht een versje voor haar zingend, ging Riemke de trap af naar beneden. Bastiaan haalde juist de post uit de brievenbus. „Weer niks,” bromde hij.

Moeder zat al aan de ontbijttafel. Toen Riemke binnenkwam, schonk moeder haar een beker vol warme melk in. Riemke liet altijd een velletje op haar melk komen, want dat gaf zulke leuke kronkeltjes als je erop blies.

„Zo,” zei moeder, „heb je Beulah meegebracht? En nog wel met de prachtige rode cape om? Er is toch geen feest?”

„Feest?” antwoordde Riemke verdrietig. „Als dat feest is . . .” En ze liet het zere armpje aan moeder zien.

Moeder schrok. „Nee maar, hoe komt dat nou?” vroeg ze. Ze bekeek het zere armpje aan alle kanten en ook het andere, het goede armpje. Maar daar was niets aan te zien.

„Je hebt het armpje toch niet steeds op dezelfde plaats omgebogen met aan- en uitkleden?”

Natuurlijk had Riemke dat niet gedaan. Alleen als Beulah dat truitje aan moest dat Riemke zelf gebreid had, en dat een beetje nauw was uitgevallen, dan moest ze Beulahs armpje wel even buigen om het mouwtje aan te krijgen. Maar anders helemaal nooit.

„Hoelang heb je haar nu?” wilde moeder weten.

„Hoe oud zij nu is, bedoel je? Eens kijken. Met mijn verjaardag

wordt zij een jaar en dat is over een maand. Dan is zij nu elf maanden," rekende Riemke vlug uit. Dat was niet moeilijk.

„Nog geen jaar dus," zei moeder, „dan kon er nog best eens garantie op zijn. Het was een dure pop."

Riemke at langzaam twee sneetjes brood en ze dronk haar beker melk leeg. Veel zin om tegen het velletje te blazen had ze niet, want ze moest er steeds aan denken dat Beulah, haar allerliefste pop, nu een kapotte arm had. En als de scheur langer werd, zou het een gebroken arm zijn. Daarom duwde ze met een vinger het velletje aan de kant en dronk zwijgend haar melk op.

„Waarom doe je er geen verband om?" zei Bastiaan. „Toen ik met mijn gebroken arm in het ziekenhuis lag, deden ze er gips omheen en lange repen verband. Nu, een paar maanden later was het weer beter."

„Omdat het dan bij jou helen kon," zei moeder, „maar bij een pop is dat iets anders. Dat zou niet veel helpen. Weet je wat, Riemke, je gaat vanmiddag na schooltijd even met haar naar de winkel waar zij gekocht is en dan vraag je of er garantie op is. En als dat niet het geval is, breng je haar naar de poppenkliniek. De poppendokter weet er vast wel raad op."

Dat klonk in elk geval heerlijk, vond Riemke. Net als bij jezelf als je ergens pijn had. Oorpijn of keelpijn. Als moeder dan zei: „Ga er maar even mee naar de dokter," dan was het al half beter.

Zolang haar moeder naar school was, moest Beulah in haar wieg liggen. Ze werd voorzichtig ondergestopt, zodat het armpje gemakkelijk lag.

„Ga maar fijn slapen," suste Riemke haar, „en denk er maar niet te veel aan. Het komt allemaal best in orde. Om vier uur mag je mee naar de winkel. En als je dan erg flink bent bij de dokter, krijg je een snoepje."

Toen huppelde Riemke weg. Naar school.

Riemke ging graag naar school. Ze hadden een leuke mijnheer en er zaten aardige kinderen in haar klas. Op het schoolplein was het voor schooltijd altijd gezellig, daar deden ze spelletjes met elkaar en daar vertelden ze elkaar hun geheimen. De meisjes dan altijd, want jongens hadden nooit geheimen. Die stonden nooit zoals de

meisjes in groepjes bij elkaar te fluisteren. Jongens holden en draafden meestal heen en weer, ze duwden de meisjes en trachtten hun spelletjes in de war te sturen door kaatseballen weg te grissen en met lompe sprongen door de touwspringboog te dansen.

„Ik moet vanmiddag naar de dokter,” zei Riemke met een ernstig gezicht, toen ze bij het groepje meisjes van de klas stond. „Om vier uur.”

„Oh!” zeiden de meisjes, en ze kwamen in een kringetje om Riemke heen staan. „Waarom moet jij naar de dokter? Ben je dan ziek?” Riemke zuchtte en zette een bedenkelijk gezicht. Toen dachten ze allemaal dat het waar was en ze werden nog nieuwsgieriger dan ze al waren.

„Je hoeft toch niet alleen? Je moeder gaat toch wel met je mee?”

Vertel eens gauw wat je mankeert.”

Haar hoofd somber heen en weer schuddend antwoordde Riemke: „’t Is erg. Héél erg. Mijn kind is ziek. Mijn Beulah.”

Toen begrepen de meisjes natuurlijk dat Riemke hen ertussen genomen had en ze begonnen allemaal te lachen en haar beterschap te wensen.

„Morgen allemaal een dubbeltje meebrengen,” bedacht Toosje. „Dan kunnen we voor de zieke een fruitmand kopen.” Dat deden ze van de klas namelijk altijd als er één van de kinderen ziek was. Niet bij gewone griep of buikpijn natuurlijk, maar als er iemand een echte ziekte had of een gebroken been of iets dergelijks.

„Speel jij dan nog met poppen?” vroeg Thea, terwijl ze zich in de kring naar voren drong. „Ik al lang niet meer. Net zo kleinkinderachtig.” Ze kneep haar mond dicht en stak haar neus in de lucht: „Pfff, poppen! Zulke dooie dingen!”

„Meisjes die niet met poppen spelen, worden later nooit goede moeders,” beet Riemke haar toe. Zo, daar kon die akelige Thea het mee doen.

„Hoor haar eens,” spotte Thea met een schelle stem. „Hebben jullie gehoord wat ze zei? Wat een onzin ze uitkraamt?” Ze probeerde de andere meisjes om zich heen te krijgen en tegen Riemke op te zetten. „Ze is gek! Met een dooie pop naar een dokter!”

Maar de meisjes kozen allemaal voor Riemke, ze lieten Thea buiten de kring staan. En Riemke trok er zich niets van aan dat Thea nog iets riep van kleutertjes die met popjes speelden en kleintjes die zelf nog in een wieg thuis hoorden. Ze dacht aan Beulah, thuis in haar wiegje, en om vier uur holde ze naar huis om haar te halen. Ze nam haar in de armen en liefkoosde het zachte bruine snoetje. Ze sloeg de rode cape stevig dicht, zodat het zere armpje goed bedekt was.

Moeder gaf haar een briefje mee waarop stond op welke datum Beulah gekocht was. „Dat laat je maar aan de juffrouw zien,” zei moeder, „en als er geen garantie op is, ga je met haar naar de poppendokter.”

Vrolijk ging Riemke de deur uit. Ze neuriede een liedje dat moeder haar geleerd had.

„Eerst een beetje meel,
dan een beetje melk.
Zijn we met zijn tienem,
'k bak er twee voor elk.
Twintig lekk're flensjes
in de koekepan.
Op mijn zwart fornuisje,
of ik dat ook kan.”

Het ene versje na het andere zong ze zacht voor zich heen. Dat deed ze wel vaker, het maakte de weg veel korter. Voor ze het wist, was ze in de straat waar de winkel was.

„Ziezo,” zei ze tegen Beulah, „nu zijn we er bijna, nog heel even.” Maar ineens zag ze een meisje naar zich toe komen dat ze nu bescrist niet had willen zien. Het was Thea!

Ze drukte Beulah stijf tegen zich aan, alsof ze haar wilde beschermen. Doorlopen, dacht ze, net doen of ik haar niet zie.

Maar dat ging niet, want Thea zag háár wel. Ze kwam regelrecht op haar af. En in haar arm droeg ze óók een pop.

Riemke begreep daar niets van, want Thea had 's middags op het schoolplein nog gezegd dat ze nooit met poppen speelde.

Ze vertrouwde Thea maar half, toen die vlak voor haar bleef staan en zei: „Ik speel wel met poppen, hoor Riem. Ik zei het vanmiddag alleen maar om jou een beetje te plagen. Maar ik meende er niks van. Ik vind het heus náár voor je dat jouw pop ziek is en dat je met hem naar de poppendokter moet. Wil je mijn pop eens zien?”

Even dacht Riemke dat ze Thea het meest zou kunnen terugplagen door te zeggen dat die hele pop haar niets kon schelen. Maar toen wist ze dat dat erg onaardig zou zijn en als Thea nu apart voor haar gekomen was . . .

„Graag,” zei ze daarom. Thea sloeg het dekontje waar haar pop in gewikkeld was, open en Riemke zag de mooiste pop die ze ooit gezien had. Deze pop was niet als een baby aangekleed, maar als een dame. Haar zachte blonde haar was boven op het hoofd opge maakt en werd bijeengehouden met een glinsterende haarspeld.

Ze had prachtige omgekrulde wimpers en haar mondje had de

vorm van een hartje. De bloesjes op haar wangen leken net perzikkleurtjes en om haar hals had ze een snoertje zilverroze pareltjes. De pop droeg een rood zijden japonnetje met een geweldig wijde rok met strookjes. Thea tilde de rok op en Riemke zag de beeldigste wijd uitstaande pettycoat die je maar bedenken kon. Met een ruime rode kant onder langs.

En dat was nog niet alles, want na de jurk werd ook de pettycoat opgetild.

„Oh!” Riemke sloeg een hand voor de mond van verbazing. Thea's pop had niet een gewoon strak katoenen broekje aan, zoals poppen meestal hebben, maar Riemke zag een wit nylon broekje met een rood kantje langs de pijpjes. Het paste bij de pettycoat. 't Was ongelooflijk dat een pop zulk damesondergoed kon hebben! „Hij is prachtig,” riep ze bewonderend uit. „Ik geloof dat er geen mooiere pop bestaat!”

Thea lachte geveleid. „Ja, 't is wel een aardig ding, hè?”

Het was Riemke een raadsel hoe iemand zijn eigen pop een ding kon noemen. Als je toch van je pop hield . . .

„Mag ik nu jouw pop even zien?”

Riemke aarzelde. Het liefst zou ze Beulah veilig in haar dekentje gerold houden, maar ze voelde dat dat erg onvriendelijk zou zijn nu zij wèl Thea's pop had mogen zien. Daarom deed ze voorzichtig het dekentje los.

Thea keek. Haar eigen pop duwde ze onder haar arm of het een boekentas was en toen keek ze naar Beulah. Terwijl ze keek veranderde haar hele gezicht. Haar ogen werden groot en stekend. Met een blik waaruit alleen maar spot en minachting sprak.

„Een neger?!?” riep ze uit. „Is jouw pop een zwarte? Jakkas, hoe vind je dáár wat aan. Een vies negerkind!”

Ze greep met haar hand het zere armpje van Beulah en trok eraan.

„En daarvoor ook nog naar een poppendokter? Nog geld ervoor betalen ook? Ik zou nog liever. Je kunt beter een ijsje voor dat geld kopen. Stapel! Wie heeft er nou een zwarte pop!?”

Riemke voelde de tranen in haar ooghoeken prikken. Ze drukte Beulah nog dichter tegen zich aan en probeerde Thea's hand los te schudden.

„Zul je van mijn pop afblijven?” gilte ze.

„Honderd ijsjes!” smaalde Thea. Ze gaf nog een laatste ruk aan het arme kleine armpje en wat er toen gebeurde, was zo verschrikkelijk, dat Riemke er buikpijn van kreeg en bijna moest overgeven van narigheid.

De scheur in Beulahs armpje werd groter en groter en toen plotse-ling . . . hield Thea het armpje in haar hand. Ze keek ernaar zoals je naar een spin of een ander vies beest kijkt.

Riemkes adem bleef in haar keel steken, ze kon van schrik geen geluid uitbrengen. Ze griste Thea het armpje uit de hand en keek ernaar door haar tranen heen. Toen wilde ze tegelijk het lelijkste scheldwoord dat ze bedenken kon tegen Thea zeggen en het liefste woordje dat ze wist tegen Beulah.

„Kom maar, klein knoedeltje,” fluisterde ze, „huil maar niet. Ik breng je vlug naar de dokter.” Toen hardop, zodat Thea het goed kon horen: „En laat die . . . meid . . . maar stikken met haar . . . rotpop!”

Het was door en door gemeen om dat te zeggen van het dametje van Thea, maar ze wilde gemeen zijn. Ze zou het Thea betaald zetten.

Zonder nog op of om te kijken holde ze de winkel binnen, de trap op naar boven, waar ze wist dat de poppendokter spreekuur hield. Ze liep zo hard, dat Thea haar onmogelijk kon inhalen.

Hijgend en buiten adem stond ze even later voor de toonbank, waarachter de poppendokter stond.

Hij droeg geen witte jas, zoals hun eigen dokter, maar een lichtgele. Op de borstzak was een rood kruis geborduurd en met hoofdletters stond eronder: POPPENDOKTER. Verder vond Riemke dat hij wel een beetje op hun dokter leek. Dezelfde ogen met dezelfde geruststellende blik erin.

„Zo moedertje,” zei hij, en Riemke ontdekte tot haar grote ver-bazing dat hij bijna net zo'n stem had als de mensendokter. „Wat mankeert er aan je kind? Is het erg? Je hebt hem zo stevig in een dekentje gewikkeld.” Hij begreep natuurlijk meteen dat Riemke in het bundeltje op haar arm een zieke pop had.

Riemke knikte en legde voorzichtig het dekenpakje op de toonbank. Ze maakte het dekentje los en schrok opnieuw, toen ze het

afgerukte armpje zag.

„Oei-oei-oei,” zei de poppendokter, en hij streek met een hand langs zijn kin, „dat ziet er niet zo mooi uit.” Hij nam Beulah op, bekeek aandachtig het losse armpje en het stuk dat er nog aan zat. Toen bekeek hij het andere, het goede armpje. Hij boog het eens, maar dat bleef stevig zitten.

„Hoe is het gekomen?” vroeg hij met gefronste wenkbrauwen. „Dat weet ik niet,” antwoordde Riemke, „vanmorgen, toen we wakker werden, was het ineens zo. Ja, niet helemaal dóór,” voegde ze er haastig aan toe. „De helft zat nog vast, maar toen heeft een meisje uit mijn klas het er met opzet afgetrokken. Omdat het een negerpop was.”

„Omdat het een negerpop is!” De dokter schudde zijn hoofd. „Een negerpop is toch net zo goed een pop als een negerkind een kind is?”

Riemke knikte opgelucht. Zo was het.

„Heb je dat armpje vaak gebogen?” wilde de dokter weten.

„O nee, nooit. Alleen bij één truitje, want dat is een beetje nauw.” De poppendokter liep met Beulah naar een juffrouw, die een eindje verder bezig was een grote doos uit te pakken.

„Hier is warempel weer zo'n pop met een breuk in één van de ledematen,” hoorde Riemke hem zeggen. De juffrouw keek ook en knikte.

„Hoelang heb je hem al?” vroeg ze.

„Het is geen hem, maar een haar,” zei Riemke. „Ze heet Beulah en ze is elf maanden oud.”

Plotseling herinnerde ze zich dat moeder iets gezegd had over garantie. „Mijn moeder zei al dat ik moest zeggen,” begon ze en ze grabbelde in haar zak naar het briefje dat moeder meegegeven had. Maar voordat ze verder kon gaan, verdween de poppendokter met Beulah en het losse armpje door een deur en stond Riemke alleen bij de toonbank.

Om maar iets te doen, begon ze het dekentje op te vouwen en plat te strijken. Het duurde erg lang voor de poppendokter terugkwam. Ze keek eens om zich heen. Ze bleef even staan bij een teddybeer met zwarte kraalogen en nam een glanzend zwart-wit hondje in de hand, dat op een plank stond. Het was een zacht hondje met grote flaporen. Uit zijn bekje stak een helderrood tongetje. Even legde ze haar wang tegen het zachte vachtje. Ze bewonderde alle dieren die er waren, de poesjes en een kangoeroe, aapjes en een grappige egel, maar intussen bleef ze goed op de deur letten, waardoor de poppendokter verdwenen was.

Eindelijk, het leek of hij wel een uur was weggebleven, ging de

deur weer open. Riemke zag de dokter in zijn gele jas aankomen. Nu zou ze dadelijk weten, of Beulahs armpje weer gemaakt kon worden.

De poppendokter legde Beulah op haar dekentje neer en zei: „Jij bent de tweede moeder al die met zo'n ziek kind hier komt. Van het andere kind was de knie stuk gegaan, precies als bij jouw kind het armpje. Zeg nu maar tegen je moeder thuis dat dit inderdaad onder de garantie valt. Als jij nu jouw pop de kleertjes even uittrekt, dan mag je een nieuwe pop uitzoeken. En dan trekken we die de kleertjes weer aan. Hoe lijkt je dat?”

Riemke schrok vreselijk. Een nieuwe pop? Maar dat kon toch niet? Een echte moeder zou toch nooit haar kind inruilen voor een ander, omdat het ziek was? Of maar één arm had? Dat was onmogelijk. „Ik . . . ik . . . wil geen andere pop!” Ze schreeuwde die woorden bijna. „Beulah is mijn allerliefste pop en al had ze helemaal geen armen meer, dan hield ik haar nog!”

Even gleed er een lachje over het vriendelijke gezicht van de poppendokter. Toen nam hij Beulah op, keek haar recht in de oogjes en zei: „Nou, kleine zwartkop, wat heb ik je voorspeld? Heb ik het niet gezegd? Je moeder ruilt je voor geen ander. Goed zo!” En tegen Riemke zei hij: „Ik had niet anders verwacht. Jij bent een goede, lieve poppenmoeder. Maar je moet het thuis even tegen je moeder zeggen dat je een nieuwe pop had mogen uitzoeken als je wilde.”

Met Beulah in zijn hand ging hij achter de toonbank op een laag stoeltje zitten. Onder uit een kast nam hij een kartonnen doos. Toen hij het deksel optilde, zag Riemke wel honderd poppearmen en -benen. Grote, kleine, blanke en bruine. En hij zocht net zolang tot hij een bruin armpje vond dat ongeveer zo groot was als Beulahs armpje. De kleur bruin was wel een beetje anders, maar Riemke was het roerend met hem eens, het kon best.

Overgelukkig stapte ze even later de winkel uit, Beulah trots op haar arm. Het opgevouwen dekentje had de poppendokter in een papier gedaan, samen met nog iets anders. Samen met een schattig wit nylon pettycoatje met een blauw kantje onder langs. Dat had Beulah van de dokter gekregen. En het nieuwe armpje kostte niets. Buiten drukte Riemke zacht een kusje op Beulahs gesloten oogjes.

„Wat lief, hè? Om jou zo maar een prachtige pettycoat te geven. Ik vind jouw dokter net zo echt als de mijne. Die heeft een trommeltje met snoepjes en lege leukoplast-rolletjes voor als wij flink geweest zijn.”

Hoofdstuk 7

Op een dag gebeurden er veel dingen tegelijk. Het was een zonnige dag, bijna zomer. Moeder was heel vroeg opgestaan, omdat ze met het schoolreisje van de eerste klassen mee moest.

„Hè,” had ze de vorige dag gezegd, toen het zo maar motregende, „als het nu morgen maar mooi weer is. De kinderen hebben zich er zo op verheugd, op die dag uit.”

Het eerste wat zij 's morgens vroeg zag, was een zachte nevel, die optrok uit de bomen van het park. De lucht was vaag blauw met groepjes wollige schapewolkjes en moeder zei dat het een uitgezochte dag zou worden.

Riemke was vrij van school, zij zou tot na het eten bij de familie Wildeman zijn. Bastiaan mocht daar ook eten en 's middags zouden ze samen naar huis gaan, want mevrouw Wildeman moest uit. Om zes uur moesten ze dan de tafel dekken, want als moeder van een schoolreisje thuiskwam, was ze te moe om zelf nog iets te doen. Moeder had vooraf een schoteltje klaargemaakt met heerlijk vlees en tomaten, waar overheen een laagje knapperig beskuitkrum en klontjes boter. Dit stond al in de oven en Bastiaan hoefde alleen maar om halfzeven het gas van de oven aan te steken.

Zo was alles geregeld en bedacht en ze vonden alle drie dat het heel goed kon, ze waren toch zeker geen kleine kinderen meer?

Moeder ging lopend naar school. Haar fiets stond onverwacht met een platte band, maar gelukkig ontdekte ze het vroeg genoeg om nog op tijd te kunnen komen. Ze kuste de kinderen allebei en liep toen op een drafje de straat uit. Op de hoek stak ze nog even een hand omhoog. Toen was ze verdwenen.

Bastiaan maakte zich klaar om naar school te gaan en Riemke

zocht alles bijeen wat ze mee wilde nemen om met Toosje te spelen.

Toen klepte de brievenbus. Eén seconde keken Bastiaan en Riemke elkaar aan, toen renden ze tegelijk naar de gang. Dat deden ze altijd als de post geweest was. Je kon nooit weten of er misschien een brief van vader was.

Bastiaan hield hem het eerst in de hand, een dikke brief met een vreemde postzegel. Riemke rekte zich op de tenen om mee te kijken. Ja, het was vaders handschrift, stevige ronde letters, die ze uit duizend zouden herkennen.

„Waar vandaan?” vroeg Riemke.

Bastiaan draaide de brief om en om, maar er stond geen afzender op. Nu was dat niet vreemd, want vader zette feitelijk nooit iets achter op de enveloppe.

Ze bestudeerden het poststempel, maar dat was onduidelijk. De laatste letters waren city, maar Bastiaan zei dat dat van alles kon betekenen.

Riemke hield de brief ook in haar hand. Ze bewoog haar hand op en neer, dan voelde je het beste hoe zwaar hij was. Het was een heerlijk gevoel een brief vast te houden die vader had geschreven. Ze dacht eraan hoe hij altijd een enveloppe dichtlikte, met een klein puntje van zijn tong tussen de lippen.

„Zullen we hem openmaken?” vroeg ze.

„Ik weet het niet,” weifelde Bastiaan. „Het duurt wel erg lang voordat moeder terugkomt. En het is een dikke. Je kunt zo voelen dat er meer dan één velletje in zit. Vast voor ons elk een apart briefje. Weet je wat?” Zonder te kijken hield hij de brief op zijn rug. „Als erop staat „aan mevrouw”, dan maken we hem niet open. Maar als er staat „aan de familie” dan wel.”

Er stond „aan mevrouw” en daarom zetten ze spijtig de brief op de schoorsteenmantel, naast de klok.

Bastiaan ging naar school en Riemke naar de familie Wildeman. Ze speelde de hele morgen met Toosje. In de tuin achter het huis maakten ze een huisje van een droogrek met een oud vloerkleed erover heen. Het was er lekker donker en ze speelden vadertje en moedertje. Hoewel Riemke het liefst moeder wilde zijn, moest ze toch voor vader spelen, omdat zij het kortste haar had.

Omdat Riemke de vader was, moest ze erop uit om geld te verdienen en ze moest in de tuin aardbeien plukken. Dat werd het eten voor haar vrouw en kinderen. De aardbeien legden ze op grote kastanjebladeren. Dat waren de borden.

Maar toen het zware werk gedaan was, ging Riemke in een hoek van hun huisje zitten en zei: „Vrouw, schenk me nu eens een lekkere kop thee in.” En Toosje, die haar serviesje op een omgekeerde kist had gezet, schonk heerlijke thee in, met veel melk en heel veel suiker.

Toen ging vader Riemke een pijpje roken, dat ze gemaakt had van een eikedopje. En moeder Toos bracht de kinderen naar bed. Het was een keurige huishouding.

De poes speelde ook mee. Hij mocht bij de poppen op een dekentje liggen. Eerst deed hij het heel lief, maar na een poosje begon hij met vier poten tegelijk te krabbelen, net of hij een nestje wilde maken. Beulah rolde ondersteboven met haar bruine toetje pardoes in het gras. En Tanneke, Toosjes babypop, werd een heel eind weggegooid, zodat ze wel drie keer „mamma” moest roepen. Natuurlijk kon de poes toen niet langer meedoen en Toosje pakte hem op en bracht hem naar de keuken bij haar moeder.

Wat werd het een heerlijke morgen! De zon scheen op het dak van hun huisje en het werd daarbinnen zo warm, dat vader Riemke zijn jasje erbij uit trok en ze in plaats van thee limonade gingen drinken.

Riemke vertelde mevrouw Wildeman van de brief die gekomen was en mevrouw Wildeman zei dat het goed was dat ze de brief niet opengemaakt hadden.

Na het eten mocht Toosje haar zondagse jurk aandoen en toen ging ze met haar moeder naar de trein. Ze vond het geweldig om in een trein te reizen. Mijnheer Wildeman had een auto en daarom had Toosje nog nooit in een trein gezeten. Riemke vond juist een tochtje in een auto het allerfijnst. Als zij ergens naar toe moesten, was het altijd per trein.

„Dat wat je niet hebt,” zei moeder, „is altijd het mooist.”

's Middags moest Bastiaan naar school en Riemke was alleen thuis. Ze dacht er lang over na wat ze zou gaan doen. Zo'n hele lange

middag alleen kon je iets bijzonders doen, iets waar je veel tijd voor nodig had om het klaar te maken.

Schooltje spelen, dacht ze, dat is altijd leuk. Dan haalde ze het oude schoolbord van boven en gebruikte moeders schooltasje. Daar zat altijd van alles in, krijtjes, potloden en stukjes gom.

Of winkeltje spelen. Dat deed ze ook graag. Ze mocht altijd alles uit de keuken gebruiken wat verpakt was. Doosjes lucifers, pakjes pudding en thee, het busje bouillonblokjes en de closetrollen. Die kun je prachtig gebruiken om een mooie etalage van te bouwen. Wat kon je nog meer spelen als je alleen met je poppen was?

Ziekenhuisje! Ze wist het ineens. Dat zou ze doen. Ziekenhuisje spelen!

Vlug haalde ze al haar poppen van boven met de wieg en de poppewagen. Elke pop moest natuurlijk een eigen bed hebben. Gewoon stopte ze wel eens twee samen in één bed, maar in een ziekenhuis hoorde dat niet, daar moest elke zieke een eigen bed. Zelfs de pierlala met zijn slungelbenen kreeg een eigen bed, gemaakt van een schoendoos. Riemke moest wel zijn benen een eindje omvouwen, maar voor een pierlala hinderde dat niet, die was toch slap.

Uit de linnenkast haalde ze een stapel servetten en een stapel badhanddoeken. Dat vond moeder altijd goed, als ze na het spelen alles maar weer opruimde.

Na een uurtje van hard werken was het ziekenhuisje kant en klaar. Alle bedjes stonden keurig opgemaakt naast elkaar, met witte servetten als lakentjes en gekleurde badhanddoeken als dekentjes. Het werd een groot ziekenhuis. Behalve de wieg en de poppenwagen stonden er een schoendoos, vaders met bont gevoerde voetenzak en het aardappelmandje uit de keuken.

Toen maakte Riemke een servet om haar hoofd vast met een veiligheidsspeld achter onder haar haar. In de gangspiegel knikte ze zichzelf toe.

„Dag zuster Riemke. Hoe gaat het met al uw patiënten? Ik zie dat het ziekenhuis helemaal vol is.” Riemke trok een mannegezicht met veel rimpels terwijl ze met een hand langs haar kin streek.

„Wat mankeert hun allemaal?”

„Het gaat wel, dokter,” antwoordde zuster Riemke. Ze keek in

de spiegel dokter Riemke ernstig aan. „Ik ben blij dat u eens komt kijken. Van Marianne, ja, dat is dat Tiroler meisje, zijn gister de amandelen geknipt en nu wil dat stoute kind alweer uit bed en koekjes eten. Stelt u zich voor, harde koekjes! Dat mag toch niet, is het wel?”

„O nee, geen sprake van,” zei dokter Riemke heel beslist, „mooi in bed blijven, hoor kind. En een klein bordje zoete pap om te proberen. Maar waarom kijkt die Beulah zo boos, zuster? Waarom ligt die zo te mopperen?”

„Dat zal ik u vertellen, dokter,” antwoordde zuster Riemke, „Beulah is boos, omdat zij in het keukenmandje moet liggen en ze wil in de wieg met de strookjes, ziet u?”

„Foei, foei,” bromde de dokter, „net een nieuw armpje gekregen en nu alweer zo fijn aan het beter worden en dan toch nog ontevreden? Dat vind ik lelijk van je, hoor. Je moet ook eens aan een ander denken, Beulah-kind.”

Riemke had met opzet Marianne in de wieg gelegd en Beulah deze keer niet. De wieg was het fijnste, zachtste bedje dat erbij was, met een echt wollen dekentje en een echt kussentje met een kanten strook langs de rand. Beulah lag meestal in de wieg. Maar Riemke wilde niet dat de andere poppen jaloers op Beulah zouden worden. Ze mochten nooit denken dat Beulah voorgetrokken werd. En Riemke deed werkelijk haar best om Beulah niet vaker te knuffelen dan de anderen, al was dat vaak moeilijk, omdat Beulah zo'n liefje was. Daarom moest zij vandaag in het keukenmandje.

„Het armpje ziet er goed uit,” vond dokter Riemke, nadat ze het goed bekeken had. „Het verband mag er vanavond af en dan mag dit kind morgen weer naar huis.”

Toen liep de dokter naar het bedje van Pierlala, de lappenpop.

„Doe je mond eens open. Steek je tong eens uit. Zeg eens a-a-a!”

„Bé!” zei Pierlala ondeugend.

„Aap van een jongen,” bromde zuster Riemke.

Natuurlijk schrok Pierlala van Riemkes bromstem en hij zei maar gauw heel braaf: „A-a-a.”

„Het zou wel goed zijn als u hem vandaag een prikje gaf, zuster.” De dokter keek heel diep in Pierlala's keel. „Dan knapt hij vlugger op.”

„Dat is goed, dokter.” Zuster Riemke wipte naar de keuken om moeders slagroomsput te halen. Die zou ze prachtig kunnen gebruiken. Ziekenhuisje-spelen was een heerlijk spel. Haar witte sluier danste op haar schouders, het voelde even prettig als vroeger haar vlechten. In de kamer zette ze de spuit rechtop in een waterglas, juist zoals de zuster altijd deed op school met prikjesdag.

„Ziezo, Pierlala . . .,” begon ze, „doe je mouw maar eens even . . .” Verder kwam ze niet, want toen ging de bel. Ze was zo verdiept in haar spel, dat ze er gewoon van schrok. Ze keek door het raam naar buiten en zag een grote, witte auto staan.

Oei-oei, dacht ze, de ziekenauto. Zeker een nieuwe patiënt voor mijn ziekenhuis.

Maar het was de auto van oom Evert.

Toen Riemke die auto zag, kwam ze met een plof in de werkelijkheid terug. Plotseling waren de schoenendoos, het keukenmandje

en vaders voetenzak geen ziekenhuisbedjes meer, maar gewoon een doos, een mandje en een zak.

Voor ze de deur opendeed om oom Evert binnen te laten, gooide ze de slagroomsput op de keukentafel en rukte haar verpleegsters-sluier af. Ze was eensklaps niet meer een zuster, maar een klein meisje dat de deur moest openmaken voor een oom van wie ze niet hield.

„Dag grote meid,” zei oom Evert, „daar was ik dan weer eens een keertje.”

„Dag oom,” zei Riemke bedeesd. Ze deed de deur niet wijd open, maar bleef in een kleine opening staan. „Moeder is niet thuis. En Bastiaan ook niet. Er is niemand thuis.”

„Ha, ha, ha!” lachte oom Evert luid, en hij liep recht langs Riemke heen de gang in. „Ha, ha, ha, ben jij dan niet iemand?”

Riemke deed zo vlug ze kon de voordeur dicht, want oom was nu toch binnen. Toen liep ze met snelle pasjes om hem heen en glipte nog juist voor hem de kamer in. Het liefst zou ze gezegd hebben dat hij weg moest gaan. Dat hij maar terug moest komen als moeder er was, of Bastiaan. Maar dat durfde ze niet en ze wist dat het ook onbeleefd zou zijn. Moeder vond het ook nooit erg prettig als oom Evert kwam, maar toch bleef ze altijd beleefd en vriendelijk. Al gaf ze oom Evert bij de thee altijd het lepeltje met de narcis.

Dat zal ik ook doen, dacht Riemke met een binnenpretje.

„Wilt u een kopje thee, oom?” vroeg ze.

Oom Evert keek haar verbaasd aan en trok zijn wenkbrauwen op. „Ik dacht dat je boos op me was,” zei hij. „Je hield de deur op zo’n klein kiertje open, dat ik er bijna niet door kon. Ik dacht: Nu, die nicht van me wil me zeker niet binnenlaten. En nu vraag je of ik een kopje thee lust? Nou, wat graag!”

Dus ging Riemke naar de keuken om thee te zetten. Dat kon ze best, moeder had het haar goed geleerd. Water koken, de theepot met kokend water omspoelen, één schepje thee in de pot en dan het water erop gieten. Elke zondagmorgen vroeg deed ze het net zo en dan dronken moeder en zij samen thee in het grote bed.

Maar toen ze even later weer in de kamer kwam, liet ze van schrik bijna de theepot vallen. Er vloog een straal hete thee uit de tuit. In een oogwenk stond ze naast oom Evert. Haar ogen vlamden en

ze voelde dat ze begon te hijgen, zo schrok ze. Oom Evert had vaders brief van de schoorsteenmantel gepakt! Hij draaide hem om en om, met zijn dikke vingers kneep hij erin en hield hem tegen het licht.

„Wilt u wel eens vlug van die brief afblijven?” riep ze hem boos toe. Ze vergat helemaal om beleefd en vriendelijk te zijn, zoals een echte gastvrouw hoorde te zijn.

Oom Everts lach schalde door de beide kamers. „Zo'n kleine spin toch,” zei hij. „Dan had ik me dus niet vergist, je was toch boos op me. Jammer dat je je vlechten niet meer hebt, anders zou ik er nu eens hard aan trekken. Zo tegen je oude oom uit te vallen, foei toch!”

Langzaam zette hij de brief weer naast de klok. Riemke schaamde zich wel een beetje dat ze zo lelijk gedaan had.

„Ik ben . . . nee, ik ben niet . . .” stotterde ze, „ik ben niet echt boos op u, maar ik dacht . . . ziet u . . . wij hadden de brief ook zo graag open willen maken, maar hij is voor moeder. En nu dacht ik dat u . . .”

Oom Evert schudde zijn hoofd. „Ik mag dan een ouwe brullebak zijn, Riemke, maar andermans brieven openmaken, doe ik toch heus niet, hoor.”

Riemke moest nu toch lachen. „Brullebak, is dat een halve bullebak en een halve brulaap?”

„Zo is het,” zei oom, „en geef me nu eindelijk maar eens zo'n lekker kopje thee van je.”

Zonder morsen schonk Riemke twee kopjes in en naast ooms kopje legde ze niet het lepeltje met de narcis, die er uit zag of hij zijn tong uitstak, maar het lepeltje met het viooltje, dat lachte. Ze vond oom lang zo naar niet als anders.

Oom dronk meteen zijn thee op. Hij hield het kopje niet bij het oortje vast, maar klemde zijn handen er omheen, net of hij koude handen had en zich heerlijk aan de hete thee kon warmen.

„Wanneer gaan jullie met vakantie?” vroeg hij. „En waar naar toe?”

„Ik geloof dat we dit jaar niet met vakantie gaan,” antwoordde Riemke.

„Waarom niet? Je moeder heeft toch een lange vakantie?”

Riemke aarzelde. Zou ze vertellen waarom moeder niet uit wilde gaan? Dan moest ze met oom Evert over vader praten, en dat wilde ze niet graag.

„Dat weet ik niet, moeder blijft liever thuis. En dan gaan we 's middags naar de hei, of zwemmen in het meertje.”

„Zo,” zei oom kortaf. „Nu, dan weet ik het wel.” Hij deed zijn ogen half dicht en knikte. „Je moeder wil natuurlijk thuis zijn als je vader eens onverwacht terugkomt.”

„Ja,” knikte Riemke. Ze had nooit gedacht dat oom dat zo maar begrijpen zou.

„Misschien staat het wel in die brief.” Ze wees naar de schoorsteenmantel.

Oom nam een opschriftboekje uit zijn binnenzak en uit een andere zak nam hij zijn vulpen, waar hij heel zorgvuldig de dop afschroefde. Riemke keek met volle aandacht naar de manier waarop hij dat deed. Wie had ze dat toch meer zo zien doen? O, daar hoefde ze niet lang over na te denken. Als ze haar ogen sloot, leek het of vader daar stond. Vader schroefde precies zo de dop van zijn vulpen. En dan keek hij ernaar met zijn ogen bijna dicht en een begin van een lach om zijn mond. Alsof hij met dat kleine gouden pennetje een prettig geheimpje had.

„Wanneer begint jullie vakantie?” vroeg oom Evert.

„Ik weet het niet. Al gauw geloof ik.”

„Nu dan, luister eens goed. Je weet dat ik een nieuwe bungalow heb in Noordwijk.”

Riemke knikte heftig. Dat zou zij niet weten! Het was nog een nieuw huis en toen het gebouwd werd, had vader gezegd dat je voor hetzelfde geld wel tien normale huizen had kunnen bouwen. Ze herinnerde het zich nog heel goed. Moeder had toen gezegd, dat oom Evert en tante Bertie kind noch kraai hadden. Dat had Riemke toen heel vreemd gevonden, je had juist een groot huis nodig als je wel veel kinderen had, dacht zij.

„De eerste drie weken van augustus staat de bungalow leeg,” vervolgde oom Evert. „Dan maken tante en ik een reisje met een boot. Kijk, ik schrijf de datum op dit papiertje. Laat je moeder mij even schrijven of zij die drie weken met jullie in de bungalow wil doorbrengen.”

Dat was ongelooflijk. „O oom!” riep Riemke uit. „Mogen we daar dan zo maar wonen? En in het zwembadje gaan? En op die prachtige schommelbank zitten?”

„’t Is een idee van je tante,” weerde oom Evert af, „die bedenkt zulke dingen altijd, ik niet. Dus het zou je wel lijken?”

„Nou! In zo’n groot huis. En dan vlak bij het strand!” Ze keek naar de brief op de schoorsteenmantel en zei toen vlug: „We zouden hier een briefje op de tafel kunnen leggen met het adres. Als vader dan thuiskomt . . .”

„Ja ja, dat zou kunnen,” zei oom, terwijl hij zijn boekje en zijn vulpen wegborg. „Ja, dat zouden jullie kunnen doen.” Het klonk alsof hij het zelf niet geloofde dat dat gebeuren zou. Het klonk een beetje als „met Sint Juttemis, als er appeltjes . . .” Niet leuk.

„Maar het duurt nu vast niet lang meer,” zei Riemke, en ze trachtte haar stem zo overtuigend mogelijk te laten klinken. Ze draaide haar bedelkettinkje rond langs haar hals tot ze Pricken tussen haar vingers hield.

Oom Evert zei niets meer. Hij keek op zijn horloge.

„Nee maar, al bijna vijf uur. Ik mag wel maken dat ik thuiskom. Tante zal het eten wel klaar hebben en als ik niet op tijd ben . . . oei, dan zwaait er wat!”

Riemke zei dat ze niet geloofde dat tante Bertie boos kon worden. Die was immers altijd stil en lief. Intussen dacht ze: Bijna vijf uur? Hoe kan dat? Dan had Bastiaan al lang thuis moeten zijn. Hij zou direct uit school thuiskomen.

Oom Evert gaf haar een hand en Riemke telde net als anders tot acht. Maar in plaats van af te wachten of oom haar hand stijf zou drukken, kneep ze hem in de hand.

„Zo’n kleine spin,” zei hij nog eens. Toen wees hij op het briefje dat hij geschreven had en zei: „Vraag aan je moeder of ze me vlug bericht geeft.”

Riemke bracht hem tot bij de grote witte auto en zwaaide hem na, toen hij wegreed.

Hoe zou het toch komen, dacht ze, dat iemand de ene keer gewoon en vriendelijk is en de andere keer bars en boos. Ze vond, dat dat niet goed was. Moeder bijvoorbeeld was altijd gelijk, altijd lief. Vader was ook altijd gelijk, altijd stil en in gedachten, maar toch

erg lief. Maar zoals oom Evert, nee hoor, je wist niet wat je aan hem had.

Nauwelijks was de auto om de hoek van de straat verdwenen, of Bastiaan fietste het trottoir op. Hij stapte nooit af, maar met een rukje aan het stuur nam hij de trottoirband. Moeder zei dat het zo niet mocht, dat het slecht was voor de banden, maar Bastiaan beweerde dat het geen kwaad kon zoals hij het deed. Toch stapte hij altijd af als moeder thuis was.

„Wat ben je vreselijk laat,” zei Riemke verwijtend. „En je zou meteen na schooltijd thuishkomen, dat had je beloofd.”

„En dan zeker oom Evert recht in de armen lopen. Dank je!” zei Bastiaan schamper. „Wat had hij nu weer?”

Hij gooide zijn boekentas in een hoek van de kamer, liep naar de schoorsteenmantel en voelde met zijn hand achter de klok.

Riemke wilde zeggen, dat ze het niet mooi van hem vond om haar alleen met oom Evert te laten, maar toen ze eraan dacht hoe vriendelijk oom deze keer geweest was, zei ze het maar niet.

„We mogen drie weken in hun bungalow,” vertelde ze gewichtig.

„Ik moet het tegen moeder zeggen.”

„Hm, in dat protshuis? Als je maar niet denkt dat ik dan meega.”

„Maar we mogen er drie weken in en hoeven niets te betalen,” fantaseerde Riemke. Dat had oom Evert wel niet gezegd, maar ze geloofde nooit dat hij hun huur zou laten betalen. Hij was immers rijk genoeg.

„Ook een kunst als je zoveel hebt als hij.”

„Ba, wat ben je vervelend,” viel Riemke uit. „Je hebt zeker strafwerk gehad op school, of onvoldoendes. Of je bent boos omdat hij deze keer geen guldens gegeven heeft. Ik heb best gezien dat je achter de klok gekeken hebt of er ook een gulden voor je lag.”

„Hij kan stikken met zijn guldens,” bromde Bastiaan.

Riemke werd nu echt boos. Net nu zij iets prettigs zou vertellen, deed hij zo lelijk.

„Als je zo naar doet, praat ik niet meer met je. Ba! Dan kun je . . .”

Ze moest even een goeie verwensing bedenken, die toch ook weer niet al te erg klonk, omdat ze maar samen thuis waren . . . „Dan kun jij . . . in je sopje gaar koken!”

Bastiaan keek ook boos. Maar toen herinnerde hij zich dat moeder

een dag uit was en dat hij beloofd had lief voor Riemke te zijn. „Nou, 't is ook nogal lollig,” zei hij een beetje verdrietig. „Op school, hè? Iedereen gaat met vakantie. Naar Italië of naar Spanje of naar de Friese meren. En als ze dan vragen waar wij naar toe gaan, dan kan ik zeggen dat we thuis blijven. Op vader wachten, welja!”

„Nou jô!” riep Riemke uit, en ze stootte Bastiaan tegen zijn arm, „dan kun jij voortaan zeggen, dat je een maand naar Noordwijk gaat in een machtig grote bungalow, met een eigen zwembad en twee badkamers en een ijskast met flesjes limonade zoveel je lust. Dan ben je niks minder dan de anderen.”

Ze begon haar ziekenhuisje op te ruimen; het spelen wilde toch niet meer. Bastiaan bromde nog wat na. Wat hij zei, kon Riemke niet verstaan, maar gelukkig zei hij niet van Sint Juttemis en Pasen en Pinksteren . . .

Toen ging opnieuw de bel. En er blafte een hond.

Hoofdstuk 8

„Oom Paul!” riepen Riemke en Bastiaan tegelijk uit. Ze renden de gang door, gleden bijna met de mat mee en hielden precies op hetzelfde ogenblik de knop van de voordeur vast.

„Oom Paul! Wat fijn!”

Ze sleurden hem naar binnen. Riemke hing met beide armen om zijn hals en Bastiaan greep zijn tas om die te dragen.

Ze deden zo uitbundig, dat Bink – oom Pauls ruige zwarte bouvier – er gewoon wild van werd en mee begon te springen en te dollen.

„Hai! Jongens!” lachte oom Paul, terwijl hij Riemke van zich afschudde, Bastiaan een por in zijn ribben gaf en Bink in een hoek commandeerde. „Hai jongens, wat een ontvangst!”

De kamer was plotseling vol gelach en vrolijkheid, zoals altijd als oom Paul er was.

„Moeder niet thuis?” Oom Paul liet zijn ogen rondgaan. Hij keek achter vaders bureau en achter zijn grote stoel, alsof moeder zich daar verstopt kon hebben.

De kinderen vertelden dat moeder met een schoolreisje weg was en dat ze haar om halfzeven moesten halen. Met de fiets.

„Ooh,” schrok Bastiaan ineens, „ik heb vergeten de lekke band te laten plakken.”

„En je moest de oven aansteken,” zei Riemke.

Maar dat kon nog wel, het was nog geen zes uur.

Toen oom Paul dat allemaal hoorde, kwam hij natuurlijk weer met een leuk plan. Hoe kon het anders.

„Als jullie nu morgen oud brood willen eten . . .” begon hij.

„Oud brood?” Riemke wipte op van de poef waarop ze vlak naast oom Paul was neergeploft. „Als wij oud brood willen eten?”

Daar bedoelde oom Paul vast iets mee, iets prettigs.

„Kijk eens. Brood mag je niet weggooien. Als we nu gaan doen wat ik bedacht heb, dan moeten jullie het brood van vanavond morgen opeten. Kijk, als jullie dat willen, dan zouden we vanavond wel met zijn vieren . . .” Hij wachtte even en zijn ogen lachten. Riemke en Bastiaan dachten allebei hetzelfde, maar ze durfden het bijna niet uit te spreken.

„Nu?”

„In de stad eten? Bedoelt u dat, oom Paul? Ooh!” Riemke klapte in de handen van plezier. „Dan trek ik vlug mijn zondagse jurk aan!”

Ze holde de trap op naar boven. Vandaag gebeurde het ene heerlijke na het andere, het was een echte feestdag.

Ze nam haar mooiste jurk uit de kast, die met de wijdst uitstaande rok. Op de stof waren allemaal roze strikjes gedrukt en onder langs de zoom zaten echte strikjes. Ze maakte haar bedelkettinkje vast om de hals en legde de bedeltjes plat naast elkaar op haar jurk. Pricken en Joli Coeur en Bartje.

Toen ze weer in de kamer kwam, wilde ze de dikke brief van vader van de schoorsteenmantel pakken, maar hij stond er niet meer.

„Waar is de brief?” vroeg ze. „Die moeten we meenemen, anders duurt het zó lang voordat we het weten.”

„Jij vond dat je allereerst een andere jurk aan moest trekken, maar

ik dacht het eerst aan de brief." Bastiaan klopte met zijn hand op het borstzakje van zijn colbertje. „Maar ja, je bent ook maar een meisje, die denken altijd allereerst aan kleren." Hij voelde zich geweldig dat hij de brief in zijn zak had.

Ze deden alle deuren op slot en het touwtje uit de brievenbus. Bink sprong op de voorbank van de auto, dat was zijn eigen plaatsje. En de kinderen gingen achterin zitten. Jammer dat het maar zo'n klein eindje was naar de school.

Oom Paul bleef met Bink in de auto zitten, toen Bastiaan en Riemke voor school op moeder bleven wachten. Het hele trottoir stond vol moeders die hun kinderen kwamen halen. Iedereen zei dat het zulk mooi weer was geweest en dat de kinderen het zo getroffen hadden.

Het was nog mooi weer. De zon stond niet hoog meer aan de hemel, maar hij scheen over de bomen recht de straat in. Alles kreeg

er aan één kant een roze-oranje gloed van. De bomen, de daken van de huizen en ook de gezichten van de mensen.

Het gaf een prettig grote-mensen-gevoel, vond Riemke, om nu zelf op iemand te wachten in plaats van afgehaald te worden. Zij was zelf al vier keer met een schoolreisje geweest. Dan stond moeder altijd op haar te wachten.

Verleden jaar hadden ze met de klas een grapje uitgehaald. Voordat de bus de hoek omdraaide naar de straat waar de school was, waren ze allemaal onder de banken gekropen. Van buitenaf gezien leek het toen net of er niemand in de bus zat en alle moeders waren al ongerust geworden en bang dat er iets gebeurd was. Maar toen de bus stopte, waren ze als duveltjes in doosjes opgesprongen. En gelachen dat ze hadden!

Eindelijk kwam de bus de straat inrijden. Moeder keek al uit en ontdekte hen meteen op het trottoir. Ze zwaaide, maar toch kwam ze niet dadelijk naar de kinderen toe. Ze hielp de kleintjes uitstappen en maakte nog een praatje met een andere onderwijzer en met de chauffeur.

Die chauffeur zou wel weer een fijne dag gehad hebben, dacht Riemke. Verleden jaar hadden ze een erg leuke chauffeur getroffen. Hij had meegedaan aan alle spelletjes en de kinderen hadden hem allemaal van hun snoepjes meegedeeld. Van een van de jongens had hij een hele reep chocola gekregen en die had hij in zijn pet gedaan. Toen hij later zijn pet afzette, was de reep gesmolten in de vorm van zijn hoofd.

Moeder zag er uit als een meisje, toen ze eindelijk naar Riemke en Bastiaan toe kwam. Haar gezicht was roodverbrand van de zon en haar haar was bij de oren losgeraakt. Het hing in jolige pijpekrulletjes neer en het leek wel goud, zoals de laagstaande zon er tegenaan scheen.

„Zijn jullie niet met de fiets?” was het eerste wat moeder vroeg, nadat ze Riemke een zoen en Bastiaan een hand had gegeven. Ze was moe en wilde graag zo gauw mogelijk thuis zijn.

„Niets vragen,” commandeerde Bastiaan. „Bereid je je maar voor op een paar verrassingen. Eén ervan heb ik hier!” Hij klopte op de borstzak van zijn colbert zoals vader altijd deed als hij „de buit binnen” had. Dat zei hij altijd als hij veel geld had.

„Een brief!” wist moeder meteen.

Riemke vond dat zij nu de volgende verrassing wel aan mocht kondigen. „Kijk nu dáár eens,” zei ze, en wees naar de overkant van de straat.

„Oom Paul?” vroeg moeder blij.

„Ja, oom Paul,” knikte Riemke, „en hij trakteert ons op eten in de stad. Met ijs met slagroom toe.”

Dat laatste fantaseerde ze, maar de vorige keer dat ze in de stad gegeten hadden, was er ook ijs geweest. Dat was juist het heerlijke van eten in de stad, dat je allerlei dingen kreeg die je thuis nooit had.

Toen ze ergens zaten en oom Paul besteld had wat ze wilden eten, maakte moeder de brief open. Er zat niet, zoals ze gedacht hadden, voor elk een briefje in, maar het was één lange brief „voor algemeen gebruik”. Dat stond erboven.

Moeder las hem eerst stil en toen hardop. Riemke luisterde natuurlijk wel, maar doordat de ober toen net de borden soep binnenbracht, lette ze daar eigenlijk meer op. Het was smeulige soep. Als je je lepel erin stak, voelde het fluwelig. En er dreven heel kleine halve paddestoeltjes in, heel grappig. Het rook verrukkelijk kruidig.

„Tja,” hoorde ze plotseling oom Paul zeggen, „wel jammer aan één kant, Hella. Maar aan de andere kant, zo’n buitenkansje krijgt hij nooit weer, de geluksvogel!”

Meteen was Riemke er weer bij. „Komt vader dan nòg niet terug?” vroeg ze. „En wij dachten juist . . . zo’n dikke brief . . . en vandaag gebeuren er alleen maar prettige dingen . . .”

„Die vader van jullie,” zei oom Paul, „is een geweldige boffert. Zal ik het hun vertellen wat het precies betekent, Hella?”

Moeder knikte. Haar gezicht stond een beetje droef en een beetje blij.

„Die vader van jullie heeft daar doodleuk een uitnodiging van een Amerikaanse krant gekregen om een expeditie mee te maken naar het Andes-gebergte. Alsjeblieft. Dat noem ik nog eens met de neus in de boter vallen. Zo’n kans krijgt hij nooit meer. En daar zal wel een prachtig Indianenboek uitrollen, jongens.”

Zonder van zijn bord op te kijken zei Bastiaan: „Ik had het wel ge-

dacht. Van het begin af dacht ik wel . . .”

Riemke voelde wat hij wilde zeggen. Hè nee, dacht ze, laat Bastiaan niet zulke dingen gaan zeggen. Net nu het zo'n fijne dag is. Het is natuurlijk vervelend dat vader nog niet komt, maar als het werkelijk zo'n buitenkansje is als oom Paul zegt, dan kunnen we nog wel een poosje wachten.

Dat wilde ze opzettelijk denken, omdat er toch niets aan te doen was. Als je iets niet veranderen kon, deed je maar het beste er niet over te mopperen en er de prettige kant van te bekijken. En dat prettige werd dan vast een boek over Indianenkinderen. Ze voelde eens aan haar bedelkettinkje. Zouden er ook bedeltjes van Indianen bestaan? Met grote hoofdtoeien?

Wat zou vader veel te vertellen hebben als hij thuiskwam. En zijzelf ook. Van Beulah, die een nieuw armpje had gekregen. En van haar vlechten, die onder de trein waren gekomen . . .

Onwillekeurig voelde ze even aan haar korte haar. Nee, dat van het haar hoefde ze niet te vertellen, vader zou het dadelijk zien. Zou hij ook vinden dat ze er nu ouder uit zag?

„Zeg eens,” zei moeder ineens, „waar zit jij zo aan te denken? Je voorhoofd lijkt wel een gerimpeld appeltje. Ik wed dat je vergeet te proeven hoe verrukkelijk het eten is.”

Moeder schoof de brief weer in de enveloppe en begon te vertellen van het schoolreisje.

„Je mag zo langzamerhand wel eens aan jullie eigen vakantie gaan denken,” zei oom Paul. „Nu Daan nog een paar maanden wegblijft, vind ik dat je best uit kunt gaan. Vakantie zal je goed doen en je bent dan helemaal uitgerust als hij er weer is. De ouwe boef!”

De vakantie! Riemke verslikte zich bijna in een gebakken aardappeltje. Hoe had ze dat kunnen vergeten! Het aanbod van oom Evert! De bungalow met het zwembadje!

Zo vlug ze kon, kauwde ze haar mond leeg. Het stukje vlees waar ze mee bezig was, wilde niet fijn en ze slikté het maar gauw in zijn geheel in om haar nieuwtje te kunnen vertellen.

„Oom Evert is vanmiddag geweest . . .,” begon ze. Maar net tegelijk dat ze dat zei, legde oom Paul zijn vork en mes neer. „Luister eens . . .,” begon hij. Riemke zweeg toen maar, twee tegelijk ging toch niet. En het stukje vlees dat ze te vlug had ingeslikt, voelde als

een grote harde brok in haar keel.

Bink, die aan zijn riem naast de stoel van oom Paul lag, spitste zijn oren. Oom Paul begon te lachen en kroelde even met zijn hand door Binks ruige vacht.

„Nee, mijn braverd, deze keer was „luister eens” niet voor jou bestemd.”

Dus spitsten de kinderen hun oren.

Het plannetje van oom Paul was zo geweldig, dat de kinderen, en moeder ook, gewoon vergaten om door te eten. Ze vergaten dat je een sorbet moest opeten als het nog koud was, omdat het anders een papje onder in het glas werd. Ze vergaten dat ze eigenlijk erg teleurgesteld waren om vaders brief en Riemke vergat wat oom Evert 's middags gezegd had van zijn bungalow.

Oom Paul had een goede vriend en die had een caravan. Maar ze kregen daar een baby en nu konden ze natuurlijk niet met vakantie gaan, dat zou veel te lastig zijn met zo'n kleintje. Nu werd dus deze zomer de caravan niet gebruikt. Het was een machtig mooie wagen, die je achter je auto mee kon nemen, waar je maar naar toe wilde. Een caravan met alles erbij en erin. Banken, die omgetoverd konden worden tot bedden – een keukentje met pannen en een gasstel – kastjes met borden en koppen en schotels – elektrisch licht en waterleiding, enfin, noem maar op.

„Waterleiding?” vroeg moeder ongelovig. „Hoe kan dat nou? En elektriciteit? Er zijn toch zeker zo maar midden in het bos en bij het strand geen stopcontacten?”

Dat vroeg moeder natuurlijk alleen maar om de verrassing nog groter te maken.

„Als Bastiaan er steeds voor zorgt dat de watertank gevuld is, hoeft jij niets anders te doen dan een kraan omdraaien om water te krijgen,” zei oom Paul.

„Bedoel je dat wij . . .,” begon moeder.

„Zo is het,” antwoordde oom Paul.

„Wat lijkt me dat heerlijk,” zei moeder uit de grond van haar hart. Bastiaan en Riemke wilden er nu ook alles van weten. Bastiaan allereerst hoe ze die caravan moesten vervoeren. Ze hadden toch geen auto? En Riemke wilde weten hoe je slapen moest, hoe dat ging met die banken.

Oom Paul vertelde uitvoerig hoe alles zou zijn.

„En als jullie er niets op tegen hebben, strijk ik ook een paar weken dicht bij jullie neer met mijn tentje. Bink moet er nodig eens uit. Zo'n hele lange winter in huis zonder dat hij eens echt kan draven en hollen en achter konijntjes aanzitten, is niks voor een hond. Hij wordt er maar dik en vadsig van.”

„Hoi, hoi!” riep Bastiaan, en Riemke klapte van plezier in haar handen. „Wat fijn! Wat verschrikkelijk fijn!”

Ze dronk haar glas leeg en daarover heen keek ze van de een naar de ander. Moeders gezicht, dat nog rozig was van de hele dag buiten, stond blij. Ze nam vaders brief van de tafel en terwijl ze hem in haar tas deed, leek het of ze er even tegen knikte. Bastiaan had schijnbaar al zijn aandacht bij zijn laatste restje ijs. Maar hij keek lang zo brommerig niet als anders. Hij dacht er vast aan dat hij nu op school ook zou kunnen vertellen waar hij met vakantie naar toe ging. Net als de andere jongens.

En oom Paul keek, net als Riemke, over zijn glas heen het kringetje rond. En toen knipoogde hij tegen haar.

Hoofdstuk 9

Het werd de fijnste vakantie die je maar bedenken kon. Eigenlijk werd het één lang onbekend avontuur.

Niet dat ze echte avonturen beleefden. (Of het moest al zijn die ene keer, toen Bink met een vreselijk bebloede bek thuiskwam.)

Op een stralende dag bracht oom Paul hen weg in de auto van zijn vriend. Dat moest wel, omdat aan die auto een grote haak zat, die precies paste in het oog van de caravan.

Moeder wist een stuk hei midden in de bossen. Het was bij het dorp waar zij vroeger onderwijzeres was geweest. Het leek haar heerlijk daar nog eens naar toe te gaan, ze kende er elke boom en elk weggetje.

De reis ernaar toe was het eerste avontuur. Ze hadden de caravan

volgepakt met al hun kleren en dekens. En spelletjes voor als het regende. Het badmintonspel en de voetbal van Bastiaan. Riemke had Beulah gevraagd of zij ook mee wilde en de lieve kleine negerpop had even met haar oogjes geknipperd. Dus had Riemke haar haar mooiste kleertjes aangetrokken met de rode cape er overheen. Oom Paul zei dat Bink hard aan vakantie toe was. Nu, dan was Beulah dat zeker, want die was immers net geopereerd aan haar armpje?

Op het plekje dat moeder wist, stonden nog twee caravans en een groot aantal kleine tentjes. Het was bij een klein oud boerderijtje, waar een pomp was die ze mochten gebruiken. En ook een w.c. Daar lette moeder allereerst op. Maar Riemke ging het eerst naar een klein wit geitje, dat aan een touw op het grasveldje van de boerderij rondliep. Hij liep echt in het rond, een reuze grote cirkel had hij kaalgevreten. Toen Riemke hem wilde aaien maakte hij een grappig bokkesprongetje en mekkerde een beetje.

De boerin was erg vriendelijk. Zij noemde Riemke „mijn hartje” en zo nu en dan stopte ze haar een boterkussentje in de hand.

Riemke dacht dat het heerlijk zou zijn om altijd buiten te wonen. Buiten was de wereld net een grote tuin, waar je vrij mocht lopen. En bloemen plukken. Al meteen de eerste dag vond ze kamperfoelie, die verrukkelijk rook. En wilde aardbeitjes, die zoet waren als je ze tussen je tong en je verhemelte stuk drukte.

Het slapen in de caravan was in het begin ook beslist opwindend. Onder de banken van overdag waren kastjes en als het bedtijd was, haalde moeder de dekens en kussens uit die kastjes en dan werden de banken bedden. Meestal lag Riemke 's avonds nog een poosje te luisteren naar de geluiden buiten. Maar vaak ook was ze zo moe van het spelen en van de zon en de wind, dat ze wel wilde luisteren, maar gewoon niet kon, omdat haar ogen dichtvielen.

In het dak van de caravan waren twee plastic raampjes en als binnen alles donker was, kon ze door die raampjes de lichte hemel zien. Soms gluurde de maan zilverwit naar binnen. Of er pinkelden sterren. Er waren ook wel eens vreemde geluiden in de nacht. Als ze dan wakker was, hield ze haar adem in om ernaar te luisteren. Gelukkig hoorde ze dan ook het ademhalen van Bastiaan, net als thuis. En ze voelde Beulahs handje. Dat gaf een veilig en vertrouwd ge-

voel.

's Morgens had iedereen zijn eigen werk. Moeder vouwde de dekens weer op en stopte ze in de kastjes, Bastiaan pompte water bij de boerderij en Riemke moest de ontbijtboel afwassen en de caravan vegen. Dat vegen ging gemakkelijk en er kwam geen stofblik aan te pas. Je kon zo het zand en het stof naar buiten vegen.

Moeder deed de boodschappen in het dorp. De vrouw van de kruidenier had nog bij haar in de klas gezeten en elke keer als moeder er kwam, moest ze binnenkomen om een kopje koffie of een kopje thee te drinken.

Als moeder eens met oom Paul in het dorp kwam, zeiden de mensen mijnheer en mevrouw. Moeder moest er vreselijk om lachen, maar ze liet het maar zo. Ten slotte was oom Paul een mijnheer en zij een mevrouw.

Bink werd Riemkes grootste vriend deze weken. Met hem kon ze evengoed praten als met Beulah. Eigenlijk nog beter. Als ze iets tegen Beulah zei, gaf die ook wel antwoord, maar dat moest ze dan zelf bedenken. Ze merkte vaak niet dat ze het zelf bedacht, het was net of de pop antwoord gaf, maar dat was natuurlijk niet zo.

Bij Bink was het anders. Als hij buiten voor de tent van oom Paul lag met zijn neus in de wind, zijn ogen half gesloten onder zijn lange overhangende wenkbrauwen, en zij kwam dichterbij, dan tilde hij even zijn kop op. En als zij dan bijvoorbeeld zei: „Zo, jongetje, wat lig je daar weer heerlijk in het zonnetje,” dan legde hij zijn kop weer neer, dan wist hij dat er niets te beleven viel.

Maar als zij alleen maar zei: „Zullen we . . . ?”, dan sprong hij al op en gooide haar bijna omver in zijn haast om te horen wat zij wilde zeggen.

„Zullen we, Bink?” was al genoeg om hem zijn hele omgeving te doen vergeten. Hij hield van hollen en draven. Hij vond het reuze spannend als zij zich verstopte achter een dikke boom of als zij in de kast van de caravan kroop. Dan stond hij erbarmelijk te piepen en te janken en als zij dan weer te voorschijn kwam, was hij wild van plezier.

Het ging ook wel eens andersom. Dan lag Riemke lui languit in de hei, zo maar een beetje te dromen of te kijken naar de bijen, die in de bolletjes van de dophei kropen. Of ze luisterde naar het sjirpen

van een krekel.

En dat kon Bink gewoon niet uitstaan. Als iemand zat te lezen of te schrijven, dat vond hij goed, maar zo maar liggen te liggen vond hij beslist mal, want dan kwam hij met zijn harige snuit aan haar gezicht snuffelen of hij duwde haar eenvoudig overeind. En meestal liet Riemke graag met zich doen.

Oom Paul zei dat zij Bink verwende, maar dat deed hijzelf veel meer.

's Avonds als oom Paul in zijn tent ging om te slapen, moest Bink voor de tent op zijn matje liggen. Hij deed het altijd keurig en braaf. Maar als oom Paul 's morgens wakker werd, wie lag er dan muistil naast hem zonder ook maar een ooglid te bewegen? Bink! Oom Paul zei dat hij nooit bemerkte dat Bink 's nachts onder het tentzeil door kroop, maar Riemke geloofde er niets van. Zij dacht eerder dat oom Paul het wel gezellig vond.

Elke morgen als het werk gedaan was, zei Riemke: „Zullen we, Bink?” En dan gingen ze een eind samen wandelen. Hij hoefde nooit aan de lijn, want er was geen verkeersweg dichtbij en hij haalde nooit kattenkwaad uit.

Als ze de richting van het dorp uitgingen, draafde hij al vooruit. Hij wist dat de vrouw van de kruidenier het afval van de vleesmachine voor hem bewaarde. Verrukkelijke eindjes worst en knapperige droge vellen. Als Riemke dan bij de winkel kwam, stond hij al met zijn neus tegen de deur te kwispelstompen. Zo noemde Bastiaan wat Bink met zijn korte staartje deed als hij vrolijk was.

Natuurlijk kreeg hij al het lekkers niet in één keer. Riemke gaf hem een paar zwoerdjes of velletjes en het zakje met de rest stopte ze in de zak van haar korte broek. Hij sprong dan nog wel steeds tegen haar op en duwde zijn snoet in haar broekzak, maar dan was het vrouwtje onverbiddelijk. Nu niet meer, straks thuis bij het middageten weer wat.

Eens op een dag was hij weer vóór haar het bos in gedraafd. Zij was stil bij een oude boom blijven staan, omdat zij meende dat er een eekhoortje in geklommen was en ze wilde kijken of hij er ook weer uit kwam met zijn lange pluimstaart. Maar hoe ze ook wachtte, het watervlugge diertje kwam niet weer te voorschijn. Hij was zeker hoog in de top op een andere boom overgesprongen.

Ze keek even uit naar Bink, maar toen ze hem niet zag, dacht ze dat hij wel naar huis zou zijn gegaan. Hij lag natuurlijk voor de tent of de caravan. Het wachten op de eekhoorn had hem zeker te lang geduurd.

Vlug liep ze naar huis, maar daar was hij niet. En niemand had hem gezien. Ze vond het erg vervelend, want zij was met hem gaan wandelen en ze had niet goed op hem gelet. Ze ging overal vragen. Bij de andere caravans, bij de tenten en bij de boerin. Ze vroeg Bastiaan om naar alle kanten te fluiten. Bastiaan kon veel beter fluiten dan zij, bij haar werd het meer blazen dan geluid geven.

Ze rammelde met een lepel tegen zijn etensbakje, een geluid waar hij anders altijd op af kwam, maar nu was hij weg en bleef hij weg. Oom Paul zei, dat ze zich maar geen zorgen moest maken, Bink liep niet in zeven sloten tegelijk. En hij had gelijk, want een paar uur later kwam Bink aangedraafd. Hij zag er opgewekt uit, heus niet of hij verdwaald geweest was en zijn huis niet had kunnen vinden. Zijn haren hingen wild voor zijn ogen.

Vlak voor de caravan begon hij met zijn voorpoten een kuil te graven. Het zand stooft in het rond. Toen hij klaar was, liet hij zich er met een plof in vallen. Zijn kop duwde hij zo ver hij kon naar voren plat op de grond en toen zuchtte hij hardop.

Riemke ging dadelijk naar hem toe. „Ik vind je niks lief,” mopperde ze, „dat je mij in de steek gelaten hebt. Als je het weer doet, neem ik je nooit weer mee.”

Ze bromde wel op hem, maar intussen aaide ze hem toch door zijn ruige vacht. Ze hield echt veel van Bink en soms dacht ze dat het wel akelig moest zijn als je maar een hond was. Dan had ze meelij met hem, omdat er zoveel dingen waren die hij nooit zou kunnen leren en waar hij niets van kon begrijpen.

Ze wilde nog iets tegen hem zeggen, maar toen zag ze plotseling dat er bloed uit zijn bek op de grond drupte. De druppels bleven als rode kraaltjes in het droge zand liggen. Ze zag dat zijn baard helemaal rood en plakkerig was.

Ze schrok verschrikkelijk en holde naar oom Paul om het te vertellen. En ze deed vlug fris water in zijn drinkbak. Hij slobberde het gulzig op, maar toen hij het laatste eruit slikte, bleven er rode vegen achter.

Oom Paul kwam meteen. Hij bekeek de bek aandachtig. Bastiaan en Riemke stonden toe te kijken hoe Bink zijn bek open liet doen. Het leek echt naar. De tong was op een paar plaatsen opengescheurd. Maar oom Paul zei dat zo iets wel gauw beter werd. En dat was ook zo, want de volgende morgen was Binks tong weer genezen.

Maar het bleef niet bij die ene keer, het gebeurde veel vaker. Steeds kwam Bink hijgend thuis, plofte ergens neer en deed dan of hij sliep, maar telkens drupte er bloed uit zijn bek.

Toen begon het oom Paul te vervelen. Hij zei, dat ze Bink eens goed zouden bespieden en de volgende dag liepen oom Paul, Bastiaan en Riemke hem na toen hij als een pijl uit de boog in het bos verdween.

Bastiaan ontdekte het eerst wat er aan de hand was. Een eind verder, waar het bos ophield, stonden een paar kleine tenten. Daar kampeerden een groep jongens met een leider. Bastiaan had ruzie gehad met een van die jongens. Waarom het precies was wist Riem-

ke niet, maar ze had wel begrepen dat Bastiaan het tegen die jongens verloren had. Hij zei dat het opscheppers waren en papventjes.

Bij een van de tentjes zag Bastiaan een afvalkuil, waarin alle mogelijke lege blikken waren gegooid. Ook vleesblikjes. En die had Bink gevonden. En natuurlijk tot het laatste kruimeltje leeggeslikt. En daarbij elke keer zijn tong opengesneden.

„De sufferds!” schold Bastiaan. „Verbeelden zich dat ze kunnen kamperen. Zal ik ze eens even goed de waarheid zeggen?” Hij zei het op een toon alsof hij zijn mouwen al opstroopte voor een gevecht.

„Is het niet beter dat ik dat doe?” vroeg oom Paul. Hij liep om de tentjes heen, keek naar binnen, maar er was niemand. Toen trok hij een papiertje uit zijn zakagenda en daar schreef hij op wat er nu al dagen achtereen met Bink was gebeurd. Met het vriendelijke verzoek of de heren kampeerders hun blikjes wel wilden begraven. Bink kwam niet weer met een bebloede bek thuis.

„Zie je nu wel?” vroeg oom Paul, „dat je met vriendelijkheid nog het verste komt?”

„Lekker is maar één vinger lang.” zei moeder, toen ze vier weken op het plekje bij de boerderij stonden.

Nu, dat was dan een heerlijke lange vinger geweest, die vakantie in de caravan.

Maar op een dag begon moeder plotseling het gasstel spierschoon te maken, de kussens te kloppen en de laatjes van de lepels en vorken uit te soppen. „Aan alle goeie dingen komt een eind,” zei ze.

Die dag deed Riemke alle prettige dingen van de vakantie nog één keer. Ze holde nog één keer met Bink naar de kruideniersvrouw en ze gaf hem het zakje afval zo maar om op te eten. Nog één keer voerde ze een heerlijk mals worteltje op aan het geitje en nog één keer klom ze met Bastiaan in de oude boom met het „overloopje”. Dat was een stokoude knoestige boom en als het je gelukt was om het onderste gladde deel van de stam te overwinnen, dan kwam je bij drie dikke dwarstakken, waartussen een soort platje was. Daar had ze vaak, zonder dat iemand haar zag, met een mooi boek gezeten.

Alles deed ze nog één keer en toen was het afgelopen, toen was het tijd om weer naar huis te gaan. De verrukkelijkste vakantie die je je maar bedenken kon, was voorbij. Oom Paul en Bastiaan haakten de caravanhaak weer in het auto-oog en toen was de koek op.

Maar er gebeurde nog iets heel wonderlijks. Hoe dichter ze bij huis kwam, hoe meer Riemke weer aan vader begon te denken. Stel je voor, dacht ze, dat hij intussen thuis was gekomen. Ze hadden wel thuis een briefje met het vakantieadres op zijn bureau gelegd, maar dat kon toch zijn weggewaaid of zo.

Ze voelde zich eensklaps schuldig, omdat ze eigenlijk de hele vakantie niet aan vader had gedacht en nooit eens over hem gesproken had. Ze zei dat ook tegen moeder, maar die streelde haar even over haar korte haar en zei dat dat niet erg was. Daarvoor was het vakantie geweest.

In september ging moeder niet weer naar school. Dat was erg prettig, vonden Bastiaan en Riemke allebei. Moeder was er nu altijd als zij uit school kwamen en ze was veel vrolijker dan vroeger. De vakantie had haar goed gedaan. Ze speelde dikwijls op de fluit, moeilijke stukken, die je niet goed kon verstaan, of bekende versjes. Met zo nu en dan een gezellig zoekplaatje er tussendoor.

Zo werd het herfst en sinterklaas. De tweede keer zonder vader. „Nu is vader al twee jaar weg,” zei Riemke.

„Welnee, malle meid. Pas ruim een jaar.”

„’t Is toch al voor de tweede keer sinterklaas. Elk jaar één keer,” hield Riemke vol.

Maar moeder rekende haar voor dat het in dertien maanden tweemaal sinterklaas kon zijn.

Ja, daar had Riemke niet aan gedacht.

„Denk je dat vader nu gauw . . .”

Moeder knikte. „Ik geloof het,” zei ze.

Hoofdstuk 10

Nauwelijks was sinterklaas voorbij, of de stad geurde al naar Kerstmis. Vooral midden in de stad, waar de bloemenstalletjes waren, hing die pittige, prikkelende geur, die bij kou en bij Kerstmis hoorde.

Op de zaterdagmiddagmarkt lagen bergen kerstbomen in alle maten van groot tot klein opgestapeld op het trottoir. Je zag vaders fietsen met kerstbomen als puntzakken ineengerold onder de arm en je zag moeders die er eentje gekocht hadden, maar hem door een grote zoon lieten dragen.

Ook in huis werd alles anders. De sfeer van geheimzinnigheid was in één keer verdwenen en had plaats gemaakt voor de warme gezelligheid van de dagen voor Kerstmis. Moeder haalde de fluit vaker te voorschijn en 's avonds speelde ze urenlang de bekende kerstliederen en de moeilijker concertstukken. Riemke luisterde dikwijls als ze al in bed lag naar de muziek. Ze wilde dan niet gaan slapen, want als je sliep, wist je niets. Maar als je luisterde naar moeders fluit, voelde je je zo heerlijk veilig.

Zelfs als je nooit op de kalender zou kijken, zou je nog weten dat Kerstmis in aantocht was.

Op een middag ging Riemke met moeder de stad in. Ze mocht haar zondagse mantel aan en moeder zette een hoed op in plaats van het doekje dat ze gewoonlijk om haar hoofd knoopte. Riemke gaf moeder een hand. Dat deed ze anders nooit meer. Meestal huppelde ze maar zo'n beetje naast moeder en als moeder soms haar hand nog greep, wist ze altijd wel iets te verzinnen om maar los te lopen. Want ze dacht dat je niet meer aan de hand liep als je al tien was.

Maar deze middag vond ze het verrukkelijk. Haar hand met de rood-wollen wanten verdween helemaal in die van moeder en zo nu en dan gaven ze elkaar een klein kneepje en lachten elkaar toe. Riemke voelde zich gelukkig en ze kon eigenlijk niet bedenken waarom. Als er nu een brief van vader was gekomen of er was iets anders prettigs gebeurd, dan zou ze geweten hebben waar dat geluksgevoel vandaan kwam, maar nu was het er eenvoudig.

Moeder had haar boodschappenkorfje meegenomen en ze kochten het tjokvol. Prachtige slanke witte kaarsen voor de zilveren kandelaar, die nog van grootmoeder was geweest. En gekonfijte vruchtjes voor een echte Engelse plumpudding. Kleine witte kaarsjes en een brede rode strik voor het wiel van dennegroen, dat moeder wilde maken en dat tussen de schuifdeuren zou komen te hangen.

Ze kochten zilververf om de sparappels te verven die ze de afgelopen zomer met oom Paul in het bos hadden geraapt. Het korfje puild uit van alle inkopen.

Ze liepen langs de markt waar de kerstbomen lagen, maar moeder wilde er nu niet eentje kopen. De laatste dag voor Kerstmis waren ze veel goedkoper.

„Mogen we hulst met besjes?” vroeg Riemke.

Moeder vroeg aan de koopman hoeveel de prik hulst kostte. Ze schrok ervan, zo duur was het, en toen zei moeder dat een kerstboom en het groene wiel met de kaarsen en de strik ook wel genoeg waren.

Toen wees de koopman op grote bossen groene takken met prachtige rode en oranje appeltjes eraan, die hij te koop had. Die waren veel goedkoper dan hulst. Moeder bekeek de takken en toen begon ze hartelijk te lachen.

„U hebt die appeltjes er zelf aangeschoven,” zei ze. „’t Is niet echt.”

„Is het mooi of niet, mevrouw?” vroeg de man, en hij hield zo’n grote bos omhoog alsof het het mooiste boeket was. „Voor zes dubbeltjes mag u ze meenemen.”

„Het zijn vrolijke kleurtjes, dat wel,” zei moeder om toch maar iets vriendelijks te zeggen en toen kocht ze een bos echte hulst met dikke trossen rode besjes eraan.

Thuis moest Riemke steeds aan die andere, die goedkope hulst denken. Wat zei moeder tegen die koopman? Had ze dat goed verstaan? „U hebt die appeltjes er zelf aangeschoven?” . . .

En plotseling kwam er een plannetje bij haar op, een heel goed plannetje . . .

De volgende middag na schooltijd schudde ze haar spaarvarkentje helemaal leeg. Ze deed het uiterst voorzichtig met een mes in de

gleuf en onder haar hoofdkussen, zodat het rammelende geluid niet tot beneden door kon dringen.

Veel was het niet, wat eruit kwam. Met sinterklaas was hij geleegeed en na die tijd was er nog niet veel in gekomen. Bij elkaar geteld was het veertig cent en ze had gehoord dat een bos van die namaakhulst zestig cent kostte. Maar dat waren al die takken met de appeltjes erbij. En die takken had zij niet nodig; misschien scheelde dat wel twintig cent, dacht ze.

Toen moeder aan het tafeldekken was, liet ze het geld in haar want glijden. Ze kneep haar vingers er omheen en sloop achterom de deur uit. Op straat moest ze haar mantel nog dichtknopen.

Met een blik op de gesloten overgordijnen rende ze het huis voorbij, de straat uit naar de markt. Ze had geluk; het licht van de oversteekplaats bij de markt sprong juist op groen en met de stroom mensen mee kon ze vlug naar de overkant komen. Hijgend en buiten adem stond ze even later bij het stalletje van de hulstkoopman.

„Die hulst,” wees ze, „hoe duur is die?”

De koopman nam een bos in zijn hand en duwde haar die onder de neus.

„Twee kwartjes, omdat jij het bent,” zei hij.

„Kan ik ook . . .” Riemke keerde voorzichtig haar ene want om in de andere hand. Ze liet het geld aan de koopman zien. „Kan ik ook . . . alleen die appeltjes krijgen?”

De man keek haar met grote ogen verwonderd aan.

„Alleen die appeltjes?” vroeg hij ongelovig. „Heb je nou ooit zo iets gehoord? Wat wil je nu met zulke appeltjes? Je kunt ze niet eten, hoor.”

Riemke keek van de man naar het geld en toen weer van het geld naar de man.

„Kan het of kan het niet?” vroeg ze ongeduldig.

De koopman schudde zijn hoofd. „Snap je nou zo iets?”

Hij telde het geld in Riemkes hand, schoof zijn petje achter op zijn hoofd en nam toen tussen duim en vinger één kwartje van het geld af. Van een bos namaakhulst trok hij vijf appeltjes af, drie rode en twee oranje. Die gaf hij aan Riemke.

„Dame, vijf appelen voor een kwartje. Van die heerlijke zoete

appelen!” grapte hij.

„O, dank u wel,” fluisterde Riemke, „dank u wel. Ik ben er heel erg blij mee.” Ze stopte de appeltjes in haar mantelzak.

„Tot uw dienst, dame,” zei de man. Hij schudde nog eens met zijn hoofd, omdat hij er niets van begreep en trok zijn petje weer naar voren. De kale takken gooide hij in een hoek op de grond.

Riemke holde naar huis. Zo nu en dan voelde ze aan de appeltjes in haar zak. Ze telde ze verscheidene keren na, stel je voor dat ze door het harde lopen uit haar zak hipten.

Achterom sloop ze weer naar binnen. Moeder had juist de tafel klaar en het brood gesneden. De bekertjes melk stonden al inge-

schonken. Ze had alles zeker geweldig vlug gedaan, want moeder had haar niet eens gemist.

De volgende morgen stond ze heel vroeg op. De vijf appeltjes, die ze de vorige avond mee naar boven genomen had, zaten nu in de zak van haar overgooier. Terwijl ze zo stil mogelijk de trap afliep, liet ze de appeltjes door haar vingers glijden. Wat waren ze zacht en glad! Ze telde ze opnieuw . . . vijf ronde appeltjes.

In de kamer was het nog koud. Moeder stookte de kachel altijd op als zij beneden kwam, maar daarvoor was het nog veel te vroeg. In de vensterbank stond de cactus. Riemke keek ernaar. Ze had de cactus natuurlijk veel vaker gezien. Hij was hard en stekelig. Donkergroen met lichtgroene strepen. Ze had het nooit een erg mooie cactus gevonden, maar nu ze er zo met aandacht naar keek en nu ze wist wat er met hem zou gebeuren, was het plotseling of het een heel andere cactus was geworden, een heel bijzondere. Eén voor één nam ze de kleurige appeltjes uit haar zak en prikte ze aan de scherpe bladpunten. Gemakkelijk ging het niet en ze prikte zich zo lelijk in een vinger, dat er een rond bolletje bloed te voorschijn kwam. Ze gaf er niets om en likte het weg. Wat deed het er toe, zo'n enkel prikje? Het kon haar niets schelen. Wat ze zo graag had willen doen, was gelukt!!!

Ze deed een paar stappen achteruit en bekeek toen de cactus nog eens. Zo was hij goed.

Ze zuchtte en heel zachtjes op haar tenen liep ze de kamer weer uit, naar boven. Daar bleef ze op de rand van haar bed zitten tot moeder riep dat het tijd was om op te staan.

Met een kloppend hart schoof ze even later op haar stoel achter de tafel. Ze hoopte dat Bastiaan de appeltjes nog niet zou ontdekken. Hij zou haar zeker uitlachen en vragen of ze soms nog in sprookjes geloofde.

En dat dééd ze! Als ze naar de appeltjes aan de cactus keek, voelde ze dat het waar was wat Bastiaan altijd spottend had gezegd . . . Vader zou naar huis komen nu er appeltjes aan de cactus groeiden. Moeder ontdekte ze, toen ze uit wilde kijken of de post al in de straat was. Haar ogen gingen van de cactus naar Riemke en toen weer naar de cactus. Ze wilde iets zeggen, maar in plaats daarvan

knikte ze Riemke toe met haar beide ogen dicht. Riemke voelde wat moeder bedoelde. Dat knikje en die knipoog met twee ogen tegelijk betekenden dat moeder haar begrepen had.

De eerste dagen holde ze om twaalf en om vier uur uit school naar huis. Ze durfde niet op het schoolplein te blijven spelen of met Toosje mee te gaan. Stel je voor dat ze niet thuis was als vader kwam!

Onderweg bedacht ze hoe ze zou doen en wat ze zou zeggen als hij er werkelijk was. Het leek haar enig om gewoon de kamer binnen te gaan en te doen of hij niet weg geweest was. Gewoon zeggen: „Dag pap.”

Ze zou ook aan kunnen bellen en als vader dan opendeed, zeggen: „Dag mijnheer, is mevrouw misschien thuis?” Net doen of ze vader niet kende en of ze niet zelf in hun huis woonde. Dat was natuurlijk een beetje gemeen, maar ze zou het niet lang volhouden en hem niet te lang plagen, maar dan meteen haar armen om zijn hals slaan. Als ze zo iets bedacht, had ze bijna het gevoel of het al gebeurde.

Elke keer was ze hevig teleurgesteld als er thuis niets veranderd was en na een paar dagen dacht ze erover om maar niet zo vlug meer naar huis te gaan. Ze wachtte nu al zo lang! Toen probeerde ze er niet meer aan te denken en liep opzettelijk extra langzaam naar huis.

De laatste woensdag voor Kerstmis was Riemke alleen thuis. 's Morgens was de vakantie begonnen.

Moeder en Bastiaan waren de stad in. Bastiaan kreeg nog een nieuw pak voor de feestdagen. Hij was zo'n verschrikkelijk eind gegroeid; zijn spillebenen staken ver onder de pijpen van zijn zondagse broek uit. En hoewel dat pak nog lang niet versleten was, vond moeder dat hij er toch niet meer in lopen kon.

Riemke had graag mee gewild, boodschappen doen vond ze iets heerlijks. Maar moeder zei dat het voor een jongen van Bastiaans leeftijd niet leuk was als er een zusje meeding om zijn kleren te kopen. Dus bleef Riemke thuis. Ze moest zorgen dat ze om vier uur thee had gezet, dan zou moeder wel ongeveer terug zijn.

Nauwelijks waren moeder en Bastiaan vertrokken, of het begon

toch te regenen! Ontzettend! Het eerste ogenblik wist Riemke beslist niet wat er gebeurde. Het klonk of er een zak groene erwten in een blikken pan werd leeggeschud, maar dan honderdmaal zo luid. En donker dat het werd! Het leek wel nacht.

Toen kletterde de regen tegen de ramen. Van alle kanten spoot en bruiste het water naar beneden.

Riemke ging voor het raam staan om even over de straat te kijken. De burgemeester vond het zeker ook te donker in de stad, want plotseling floepten alle lantaarns aan. Veel licht verspreidden ze niet, alleen de regen rondom de lampen werd een beetje roze-geel. Op de ramen kwamen geen druppels, maar het hele oppervlak werd overspoeld door water. De lantaarnpalen in de straat en de schoorstenen op de daken aan de overkant leken door het raam gezien helemaal scheef en kronkelig.

De mensen die op straat liepen, stoven in de portieken en onder de afdakjes, iedereen maakte dat hij in veiligheid kwam. Alleen een hond die midden op de weg liep te snuffelen, scheen niets van de regen te merken. Het water kletterde op zijn rug en liep in een straal uit zijn lange staart, maar hij trok er zich niets van aan.

Riemke keek naar de waterstroom, die door de goten gutste. Er dreven takjes en lucifersdoosjes mee. Die kon je nakijken tot ze voor de gaten van het putje bleven steken.

En moeder had geen paraplu meegenomen. Als ze nu ook maar een portiekie opzocht!

Boven hun voordeur was net als boven alle deuren in de rij, ook een afdakje. Toen Riemke naar hun voordeur keek, zag ze dat daar al iemand stond te schuilen. Het was een bakker. Zijn bakfiets stond schuin tegen de trottoirrand aan. Riemke had het niet eens gemerkt dat hij naar hen toe gevlucht was.

En het bleef maar gieten. Oom Paul zei altijd: „Het regent honden en katten”, of: „Het regent oude wijven met klompen”. Of „bakstenen” of „pijpestelen”.

Riemke keek eens omhoog naar de dikke grijze lucht. Stel je voor dat dat echt kon! Dat er allemaal oude wijven met klompen, honden en katten en bakstenen naar beneden kwamen . . . Ze moest vreselijk lachen om het idee.

Er liep nu niemand meer op straat. Je zou immers tot op je hemd

nat worden als je het wèl deed. Riemke zou er niet graag in lopen, in zo'n regen. Maar ernaar kijken vond ze leuk.

Warempel, daar kwam toch nog een mijnheer de hoek van de straat om. Hij had een wijde regenjas aan, zijn hoed was diep over de oren getrokken. In elke hand droeg hij een grote koffer, een van bruin leer en een geruite. Die koffers waren zeker erg zwaar, want bij elke stap waggelde de mijnheer een beetje naar links of naar rechts. Het leek wel of zijn armen en schouders een groot juk waren waaraan een paar emmers meegedragen werden. Hij liep bijna op een drafje en stak de weg over zonder op of om te kijken. Gelukkig maar dat er met dit weer ook niet veel auto's waren. Hij kwam regelrecht naar hun huis . . .

Het was of Riemkes hart dwars door haar truitje heen naar buiten zou springen. Het bonkte en bolderde zoals het nog nooit gedaan had . . .

Haar ogen puilden uit om het toch maar goed te kunnen zien . . . om er maar zeker van te zijn . . . O nee, ze kon zich eenvoudig niet vergissen . . . het wàs vader . . .

Ze rende naar de voordeur en trok die zo hard open, dat de bakker bijna op de gangmat rolde. Ze schoot hem voorbij en draafde het tuinpad af, vader tegemoet. Haar pantoffels sopten door het water, de regen ketste haar gezicht kletsnat . . .

„O pap . . . ben je echt gekomen? Ik wist het! Ik wist het!”

„Mijn kleine meid,” zei vader. Hij zette zijn koffers pardoes in de stromende regen en tilde haar op of ze een klein meisje was. Hoog in de lucht. Het water liep met een straal uit de gleuf van zijn hoed. Toen lachten zijn ogen en Riemke zag zichzelf erin weerspiegeld. „Wat zei ik? Kleine meid? Mijn grote dochter kan ik beter zeggen.” Hij zette haar weer neer en droeg zijn druipende koffers naar binnen.

„Laat mij je nu eens beter bekijken,” zei hij, en pakte haar beide schouders vast met zijn sterke en toch zachte handen. „Je bent mijn zelfde Riemke gebleven en toch ben je veranderd.” Hij bekeek haar van onder tot boven. „O ik zie het! Je vlechten!”

„O pap,” zei Riemke, en ze vond dat ze dit nare allereerst moest zeggen. Akelige dingen kon je maar het best zo gauw mogelijk zeggen, dan was je ze kwijt, dan had je er geen last meer van. „O pap,

ik was toch zó bang, dat je me niet zou herkennen nu mijn vlechten weg zijn.”

„Jou niet herkennen??” Vader keek haar doordringend aan. „Maar dat dacht je toch niet echt?? Al stonden hier honderdduizend meisjes voor me, en al zou ik mijn ogen dichtdoen, dan nog zou ik jou eruit pikken. Stel je voor, mijn eigen dochter!”

„Ga je nu nooit weer weg?” wilde Riemke al vragen, maar toen dacht ze nog net op tijd aan „Pricken, de poolhond” en aan al de andere boeken die vader geschreven had. Daarom vroeg ze het niet en zei alleen maar: „Nu kun je zeker een heleboel boeken schrijven?”

„Nou,” antwoordde vader, „ik kan voorlopig wel vooruit.”

Zo was het goed. Nu had zij niet gevraagd of hij nooit weer wegging en toch had ze als antwoord gekregen dat vader heel lang thuis zou blijven. Het was heerlijk om dat te weten.

Vader ging naar boven om zijn natte spullen uit te trekken en Riemke ging thee zetten. Ze luisterde naar de geluiden die van

boven kwamen. Eerst hoorde ze hoe vader zijn ene schoen uittrok en met een plof op de grond gooide en toen zijn andere. Hij stommelde gezellig wat rond, verschoof een stoel en toen liet hij de kraan lopen.

Met de theepot in de hand bleef ze even in de gang staan. En toen plotseling hoorde ze hem zingen! Het maakte haar helemaal warm en blij van binnen. Vader liep in hun eigen huis te zingen. En moeder zou vanavond misschien op de fluit spelen. Bekende versjes en een zoekplaatje. En morgen was het Kerstmis!

Ze liep naar de vensterbank en plukte de vijf appeltjes van de cactus af. Ze liet ze in haar overgooierzak glijden. Het waren geluksappeltjes . . . ze zou ze bewaren.

Toen ontdekte ze in de hoek van haar oog, net in het holletje van de neus, een klein rond drupje. Zo glanzend als een glazen kraaltje. Het was niet een overgebleven regendruppel, want ze had in de keuken haar haar en haar gezicht met een ruwe handdoek afgerost. Het moest dus wel een traan zijn. En ze had helemaal niet gehuild. Dan was het toch waar dat je zonder te huilen tranen kon hebben.